68 BLZ.

kuifje

Nr 48
38e jaargang

DE WILDE WIND... EEN ONGEWOON VERHAAL!

HET WEEKBLAD VOOR DE SUPER-JE''GD VAN Z... A...

grote wedstrijd GRAFFITI
TE WINNEN: 1 VIDEOPAC + 1 CROSSFIETS + 1 HIFI-KETEN enz... enz...

CHLORO IN DE STUWDAM

MARIA & GIEL

VRYLIA

IK ZAG NESSIE OP-DUIKEN IN EEN SCHOOL ZALMEN... NESSIE IS KENNELIJK EEN MONSTERTJE VAN EEN PAAR TON... EN DIE PAAR TON MOETEN GEVOED WORDEN ...

40F-NEDERLAND f 2,25.

29-11-83

märklín

market team

duur... maar goed!

en toch is er nu al een beginset vanaf 1.695F.

Volledige goederentrein met:

- 1 transformator met omschakeling voor achteruitrijden
- 12 gebogen rails en 2 rechte rails
- 1 locomotief en 2 goederenwagens

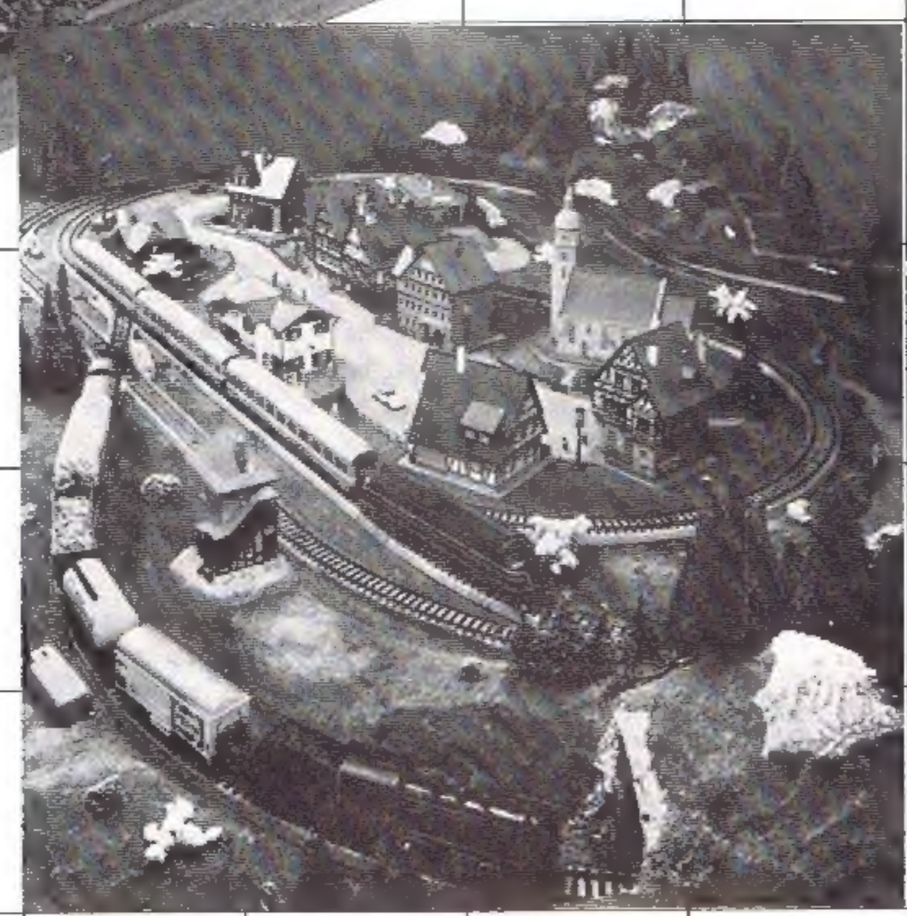

Een 28 bladzijden tellende handleiding met veel tips helpt bij het plannen, het ombouwen van de spoorbaan en het spelen. U merkt eraan hoe eenvoudig u de Märklin-techniek onder de knie kunt krijgen.

Koop geen trein in een tunnel:
vraag onze 170 bladzijden tellende geïllustreerde algemene catalogus verkrijgbaar tegen 85 F, bij een van de Märklin specialisten waarvan u de adressen kunt vinden in de Gouden Gids, in de rubriek "Speelgoed".

CHLOROPHYL

DE STUWDAM

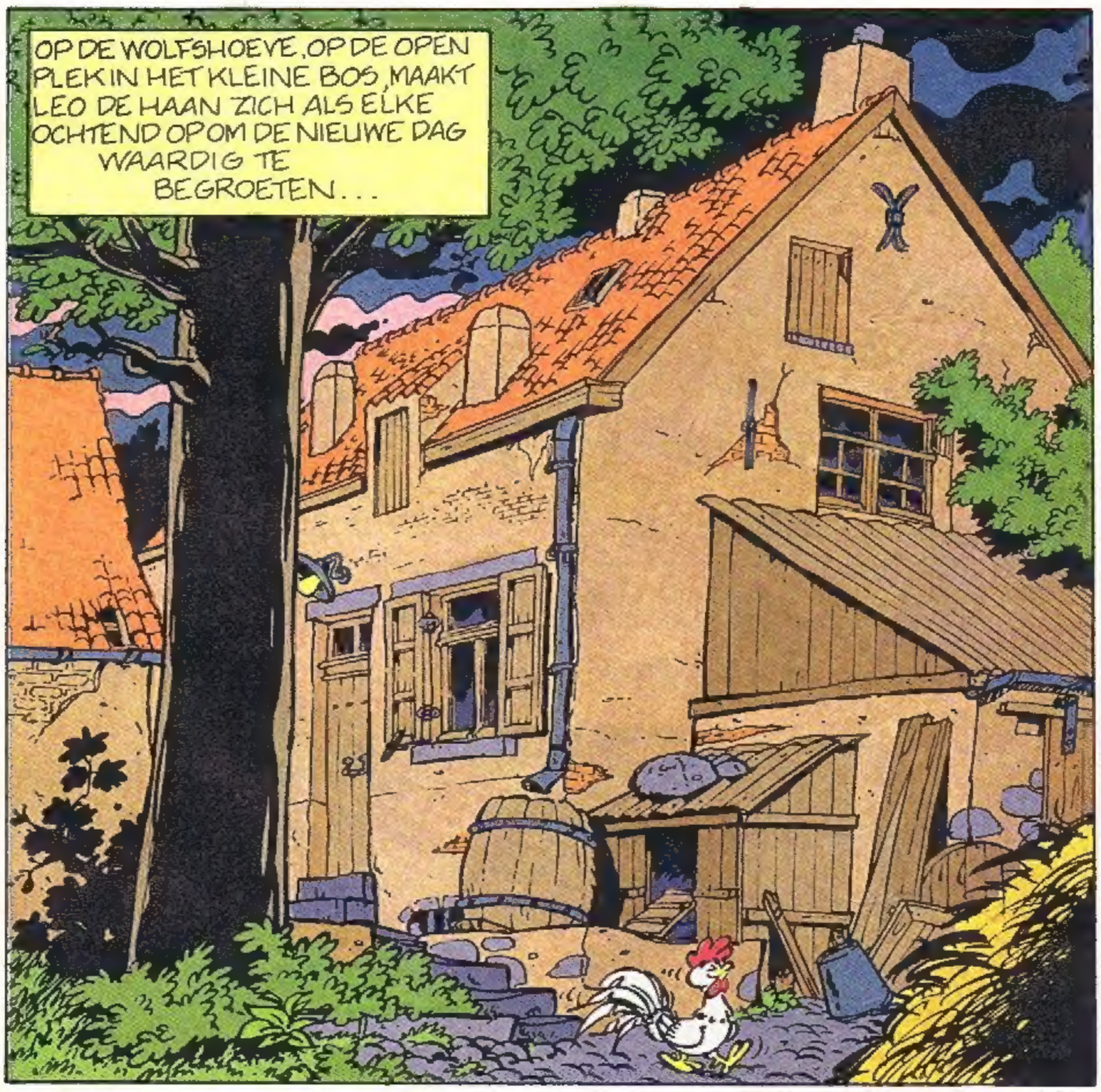

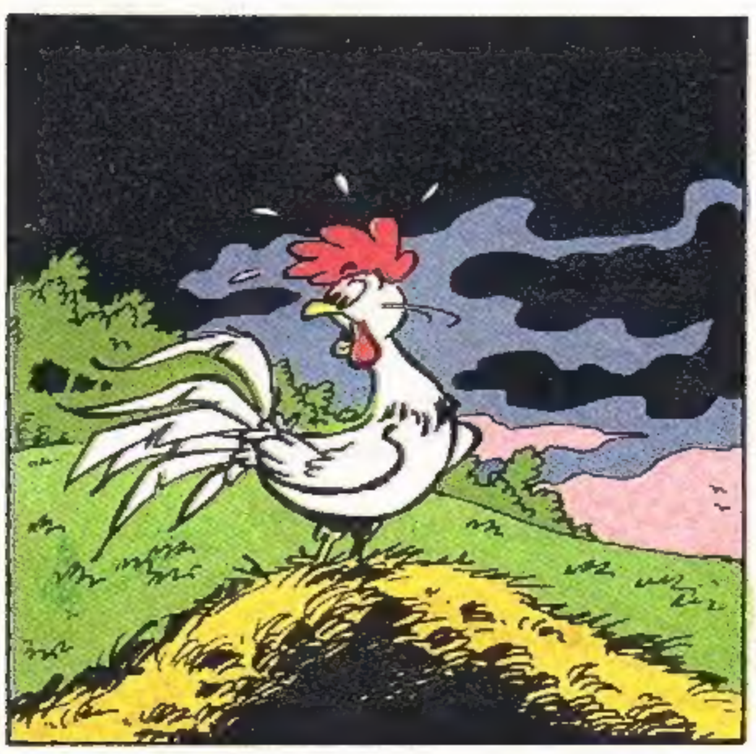

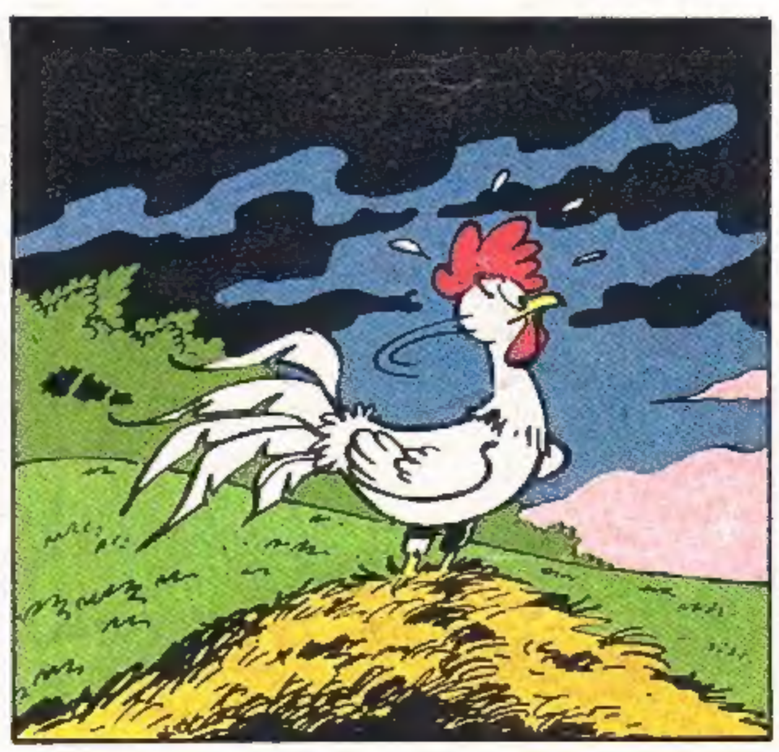

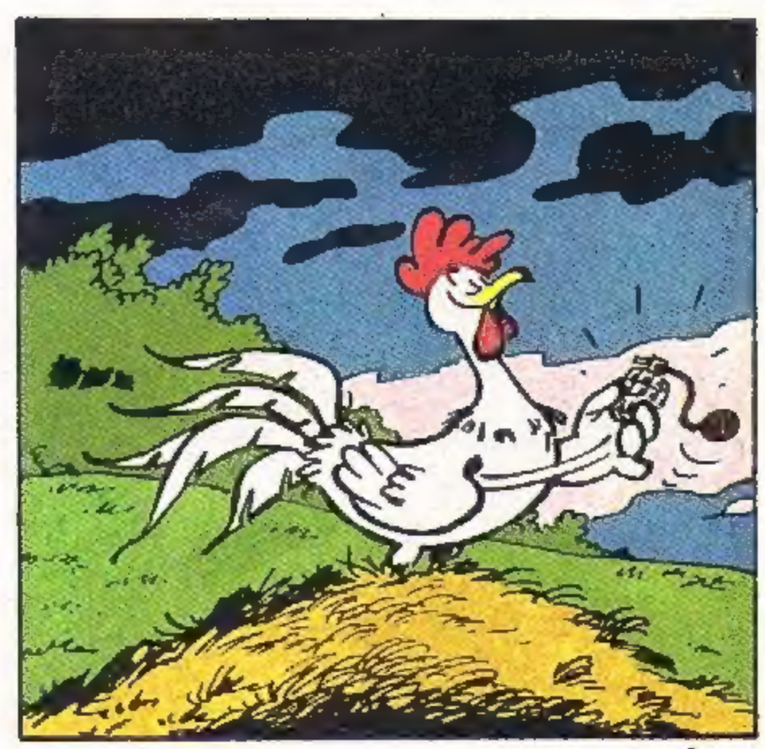

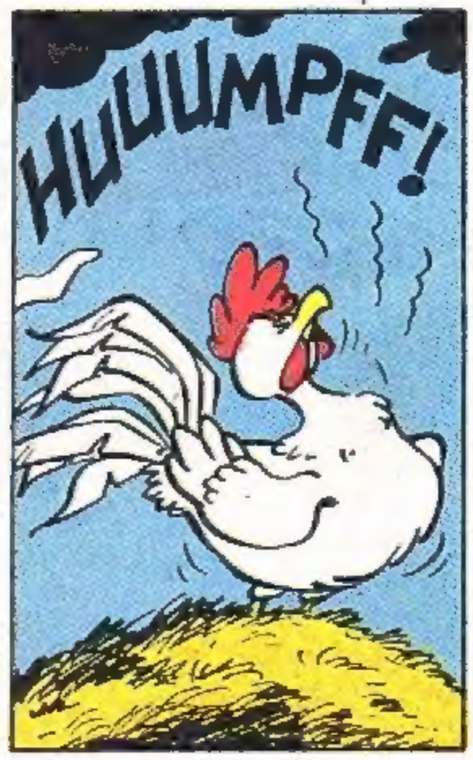

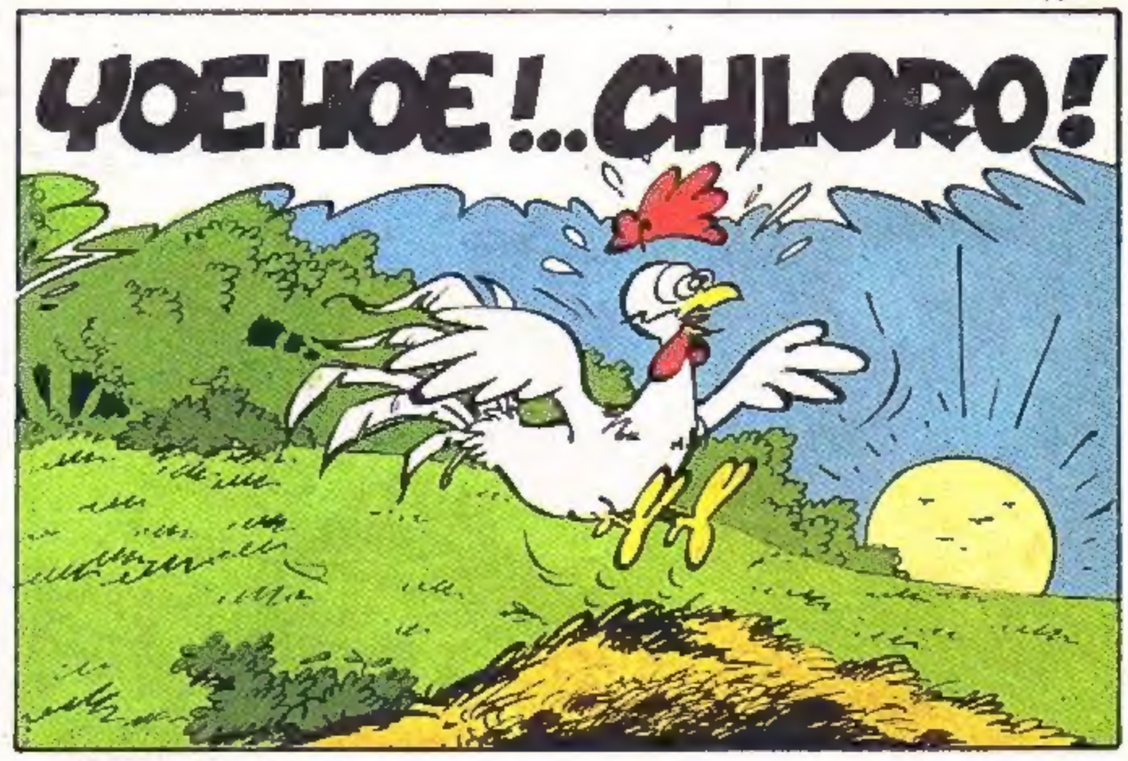

CHLOROPHYL

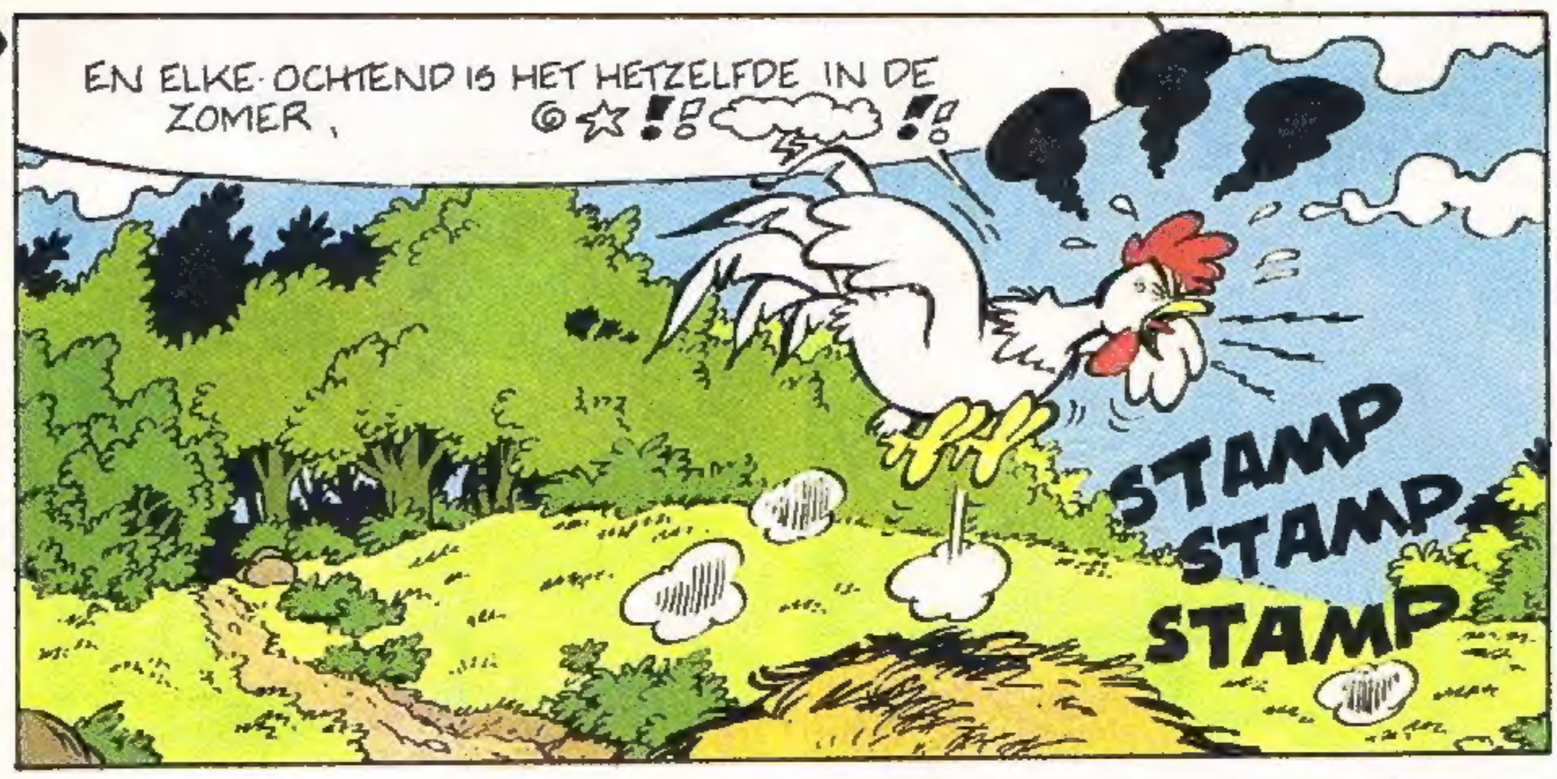
EN ELKE OCHTEND IS HET HETZELFDE IN DE ZOMER,
STAMP STAMP STAMP

IK MAAK ME OP OM DE NIEUWE DAG TE BEGROETEN (*)
(*) WAARDIG.

...EN MINIMUM KRUIPT VALSELIJK VOOR MIJN BEURT DOOR CHLORO WAKKER TE ROEPEN!...

... ALS DAT ZO DOORGAAT BLIJF IK IN MIJN NEST EN SLAAP EEN GAT IN DE DAG!..EN DAN MAG MINIMUM ZELF OP DE MESTHOOP KOMEN STAAN OM DIE (*)
(*) ONWAARDIG.

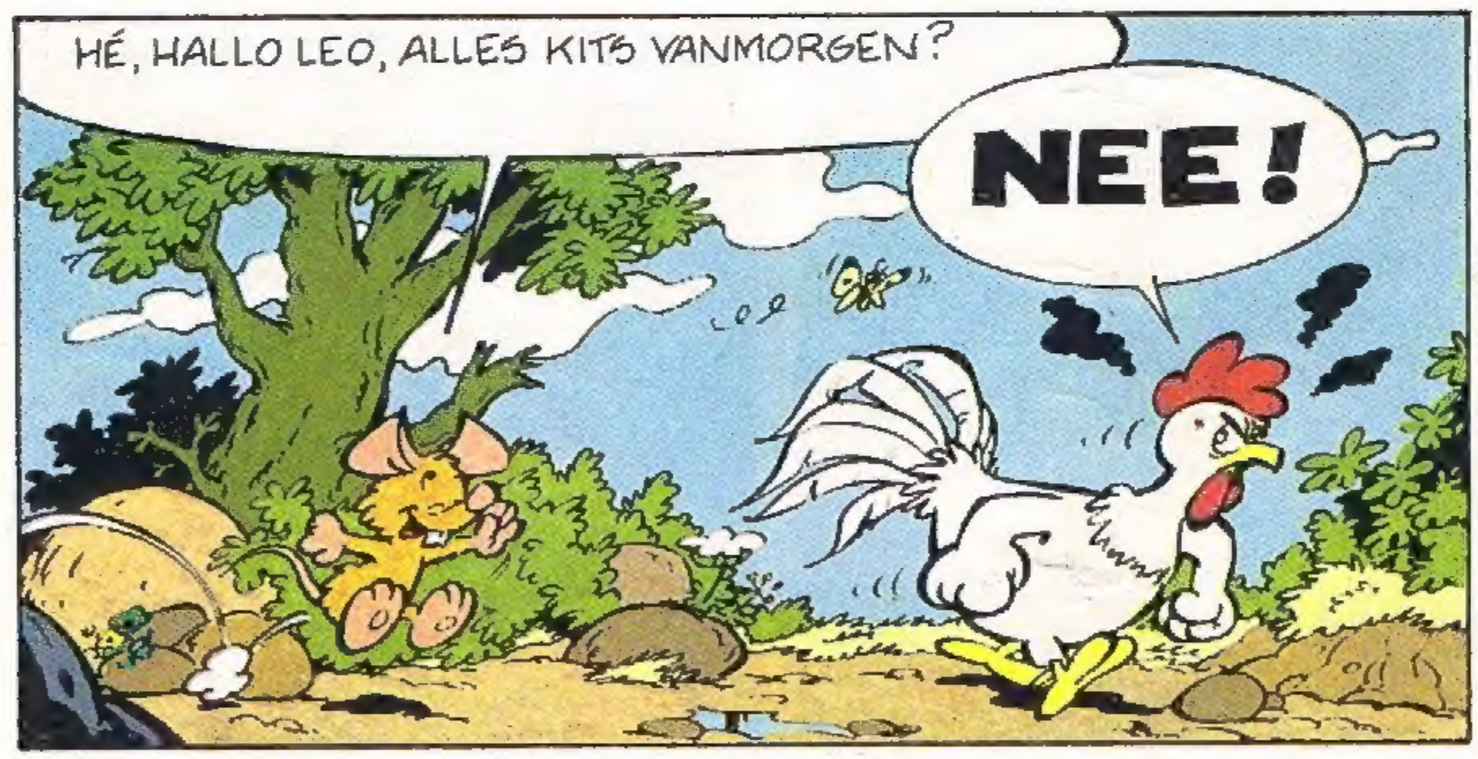
HÉ, HALLO LEO, ALLES KITS VANMORGEN?
NEE!

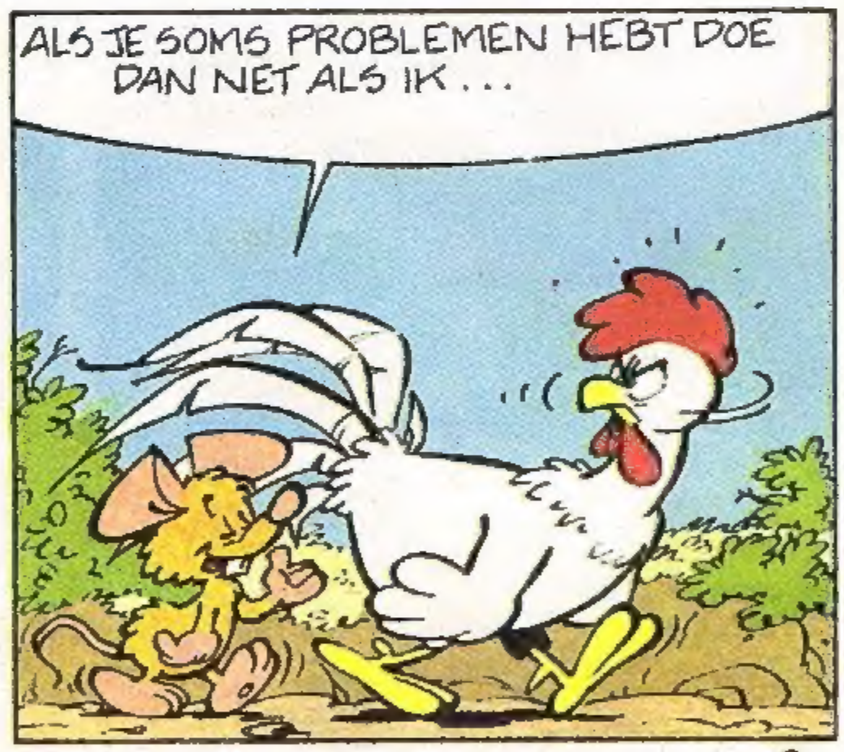
ALS JE SOMS PROBLEMEN HEBT DOE DAN NET ALS IK...

...STA VROEGER OP ROEP EEN MAAT EN NEEM EEN DUIK IN DE BEEK! GOED ONTWAKEN IS DE BESTE MEDICIJN...

LEO HOU NOU TOCH OP MET STENEN GOOIEN!..BEN JE NIET GOED WIJS?...

HALLO MINIMUM! WAT MAAK JIJ VOOR KABAAL?

DIE GEK VAN EEN LEO! IK HAD AL GEMERKT DAT HIJ DE LAATSTE DAGEN EEN WEERZINWEKKEND KARAKTER TEN TOON SPREIDT ...

...MAAR TOT VANDAAG GOOIDE HIJ TENMINSTE NOG GEEN KIEZELS NAAR MIJN KNERS!
HIJ KAN NOG MIKKEN OOK!

IK BEGRIJP ABSOLUUT NIET WAT HEM...
MAAR DAT IS TOCH DOODSIMPEL?

IEDERE OCHTEND STA JIJ VOOR HEM OP EN DE KRETEN WAARMEE JE MIJ ROEPT BEROVEN HEM VAN HET VOORECHT DE NIEUWE DAG TE BEGROETEN (*)
(*) JA, JA, WAARDIG, WE WETEN HET, HOOR!

...EN DAN VERBAAS JIJ JE DAT HIJ DAT NIET LEUK VINDT?
KOM NOU, DAT KAN HET TOCH NIET WEZEN WAT HEM ZO....

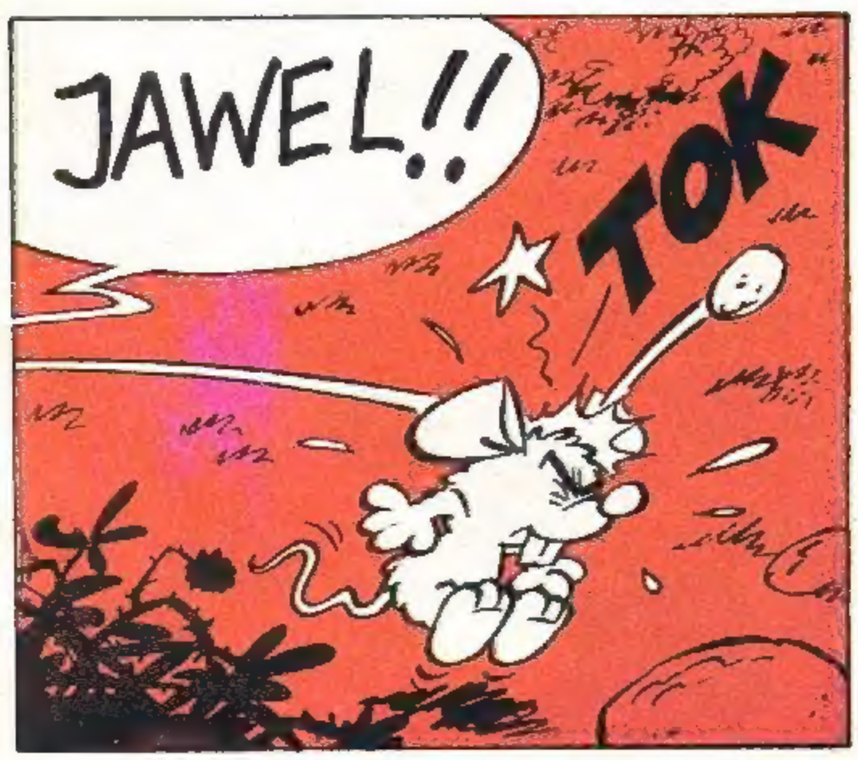
JAWEL!!
TOK

JA ZO IS HET WEL GENOEG, HOOR LEO!
ASJEBLIEFT ZEG!!!
KOM NOU MINIMUM, WIND JE NOU NIET ZO OP...

SLA OM

CHLOROPHYL

EEN LEKKERE DUIK ZAL DE ZINNEN WAT VERZETTEN EN AL DIE NARIGHEID WEL DOEN VERGETEN...
GOED DAN, MAAR SNEL, WANT IK KOOK!

GELUKKIG IS DE BEEK NIET VER...

NEE HOOR... NAUWELIJKS EEN STEENWORP AFSTAND! HAHAHA!

EEN HANEMOORD! IK BEGA EEN HANEMOORD
OP DE GRILL!
KOM NOU

KOM MINIMUM, WE VERGETEN ALLES EN GAAN ZWEMMEN... HET WATER MOET VERRUKKELIJK ZIJN OM DEZE TIJD...

JE HEBT GELIJK... TENSLOTTE IS HET LEVEN MOOI EN DE NATUUR OOK, AL PRODUCEERT ZE ZO NU EN DAN MISBAKSELS ALS DIE ☆!! VAN LEO!
DENK ER TOCH NIET AAN...

MAAK JE NIET ONGERUST! DEZE HAAN IS ZOJUIST GEVALLEN IN DE DIEPSTE VERGETELHEID VAN DE VERSTE HOEK VAN HET VERGEETBOEK IN HET GAT VAN MIJN GEHEUGEN, ZODAT IK NIET EENS WEET OVER WIE JE HET HEBT!

IK DENK MAAR AAN ÉÉN DING: DE BEEK! EN WIE HET LAATST IN HET WATER IS, IS EEN HOBBEZAK!
ZO IS HET!

KLAAR
KLAAR!

VIJF, VIER, DRIETWEEEENWEG!

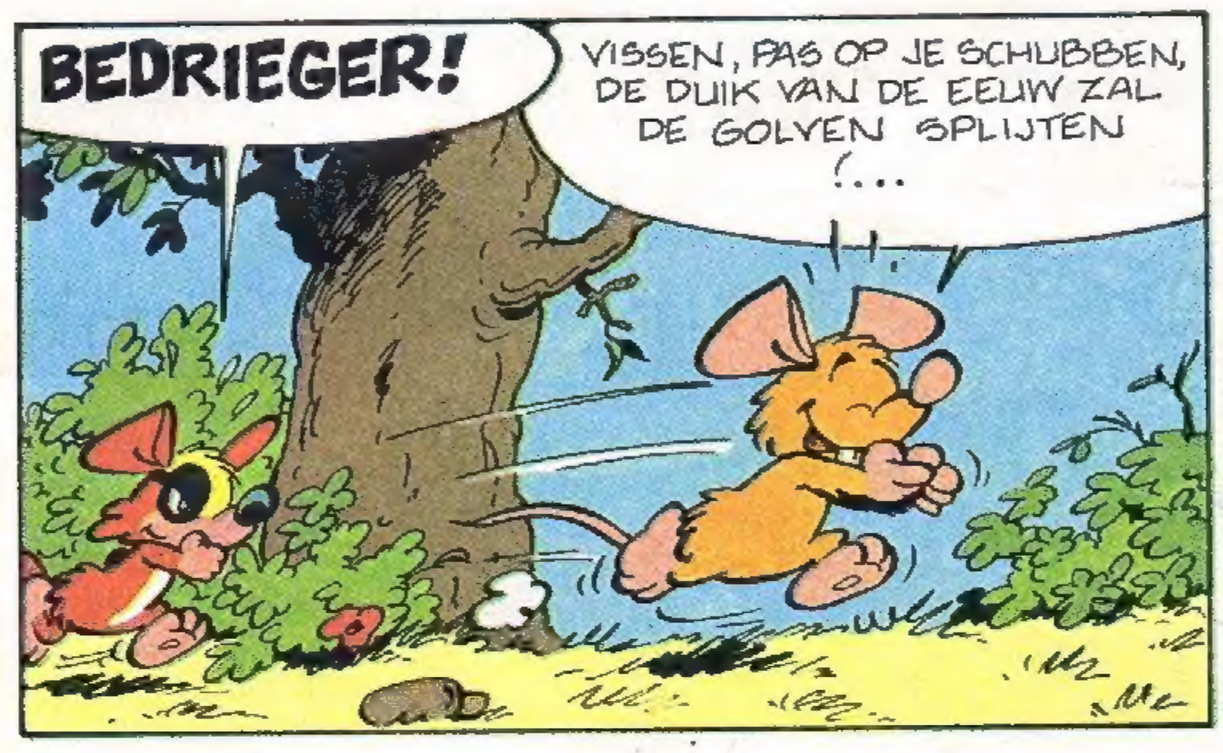
BEDRIEGER!
VISSEN, PAS OP JE SCHUBBEN, DE DUIK VAN DE EEUW ZAL DE GOLVEN SPLIJTEN !...

HOP! EEN SNOEKDUIK ... ÉÉN ...

HE!?...DE BEE...
SPLAT

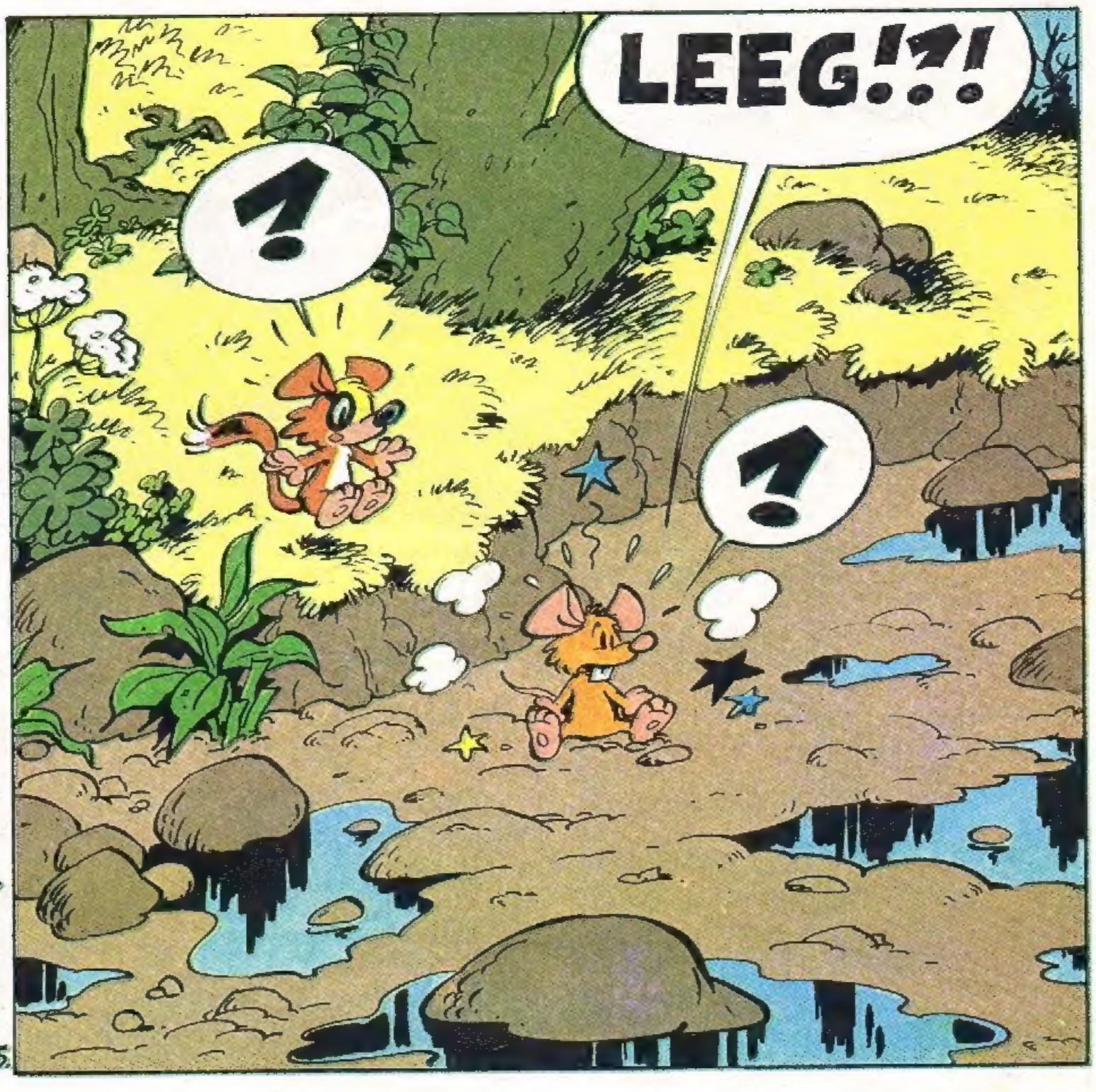
?
LEEG!?!
?

SLA OM

CHLOROPHYL

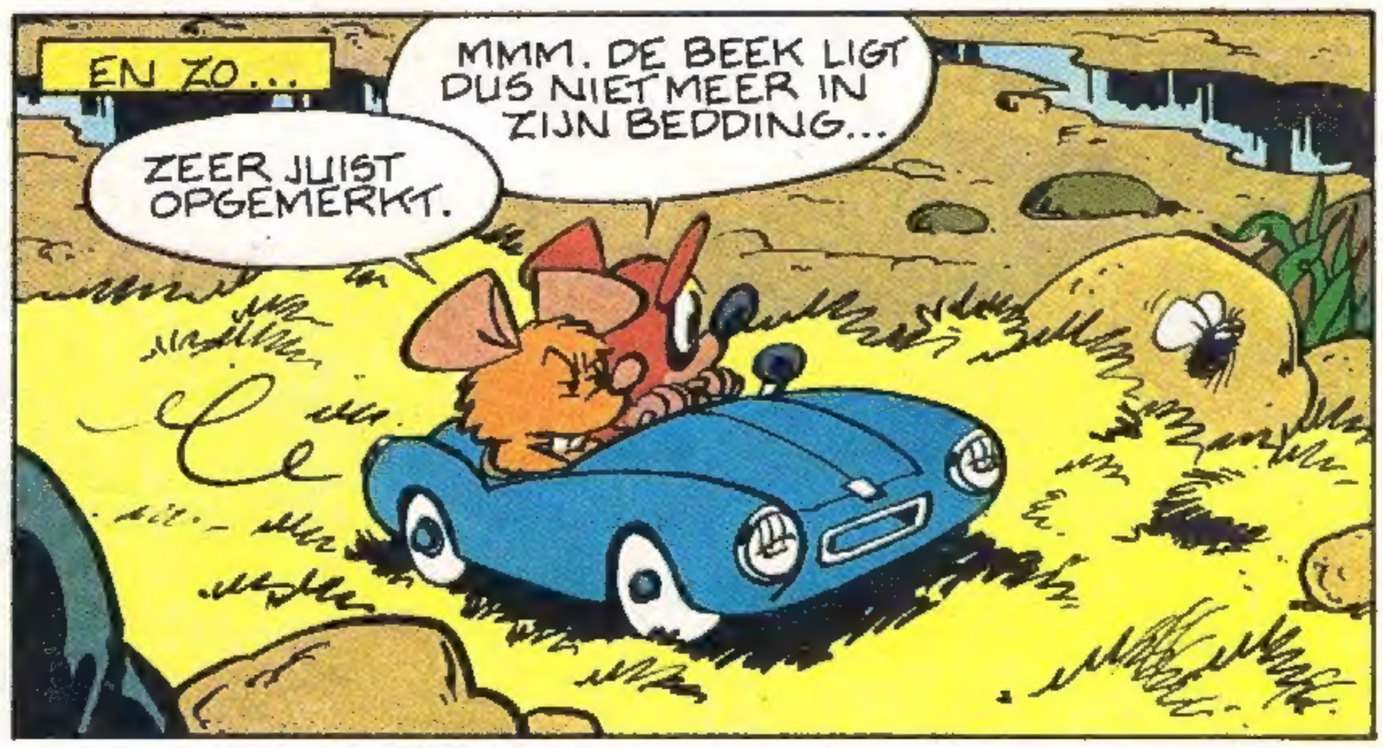

wordt vervolgd

WALLI over Chloro en Minimum

Op een dag besloot Dupa CHLOROPHYL niet meer te tekenen, niet omdat hij het personage beu was of zo, maar omdat hij zich volledig aan Dommel en Niky wou wijden. Mijn beslissing was snel genomen en ik stelde hem voor Chloro over te nemen. Jullie moeten weten dat ik een speciale band heb met CHLOROPHYL. Toen ik vier, vijf jaar oud was, was het Chloro die me binnenleidde in de wereld van de strip. En verder vond ik dat mijn tekenstijl, die nogal rond en gezellig is, perfekt paste bij het personage.
Dupa was tevreden en ik ook! Terwijl ik me voorbereidde schreef Bob de Groot het scenario voor «De stuwdam». Maar omdat Bob het zo stervensdruk heeft zal binnenkort Bom scenarist worden van CHLOROPHYL.
We zullen ons uiterste best doen om avontuurlijke, mysterieuze en toch grappige verhalen te verzinnen. Binnenkort zien jullie wat we ervan terecht brengen.

OOK JIJ KUNT VRIENDJES WORDEN MET CHARLOTTE AARDBEI,
de pop die zo lekker naar aardbeien ruikt.

Dit nieuw avontuur van Charlotte Aardbei krijg je helemaal gratis.

Knip de bon uit en stuur hem naar Clipper Benelux, Jetse Steenweg 518, 1090 Brussel. Zorg wel dat je je naam en adres goed leesbaar schrijft. Vergeet niet 6 F aan postzegels mee te sturen voor de verzendskosten.

Naam: .....
Voornaam: .....
Adres: .....
.....
P.C.: .....Plaats: .....

Grey Belgium

KID ORDINN

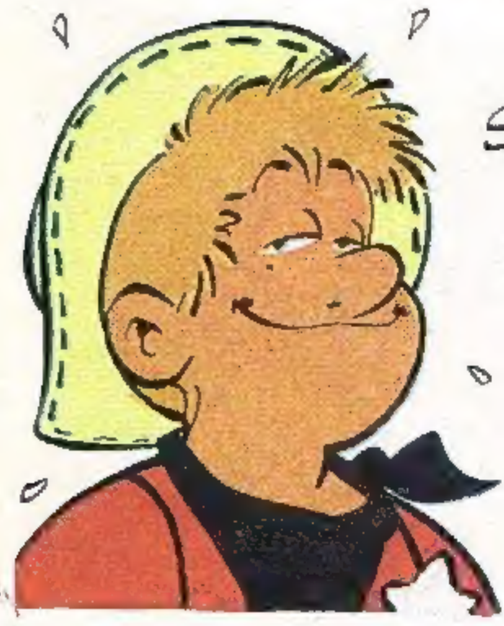

STORMLOOP OP DE KAUWGOM

DOOR TIBET 83

Win één van de 10 totaal maffe Atari spelconsoles of één van de 200 Chick Bill strip-albums.

TOTAAL MAFFE ATARI SPELCONSOLES!..NOG MEER SUSPENS DAN IN WESTERNS!

ATARI
VIDEO COMPUTER SYSTEM
ATARI

C-gum®
Kauwgom met vitamine C
TE KOOP IN APOTEKEN

Hoe deelnemen ?

Bekijk goed de 2 hieronder afgebeelde C-Gum wikkels. Een van beide is echt - in de andere werden vijf fouten gestopt.

Leuk spelletje voor jou om die 5 fouten op te sporen en aan te wijzen welke van de twee wikkels de echte is: vul gewoon zorgvuldig je deelnemingsformulier in.

Er zijn 10 Atari spelconsoles met 2 cassettes per spel plus 200 Chick Bill stripalbums te winnen. Eventuele ex-aequo's worden uitgeloot.

Van Hees Vlessing Logrillere

A

B

DEELNEMINGSFORMULIER (slechts 1 per deelnemer)

Ja, ik doe mee: ik heb de 5 fouten gevonden en weet welke de echte C-Gum wikkel is.

't Is pakje ☐ * Wijs A of B aan

Schiftingsvraag: elk C-Gum tablet bevat 120 mg vitamine C. Hoeveel vitamine C bevat een pakje C-Gum?

Antwoord: ☐ mg

Naam: ..... Voornaam: .....

Adres: ..... Postnummer: .....

Deelnemingsformulier enkel via de post opsturen naar "C-Gum Wedstrijd - Postbus 100 - Brussel 31" vóór 10 december 1983.

C-Gum wordt uitsluitend in apoteken verkocht.

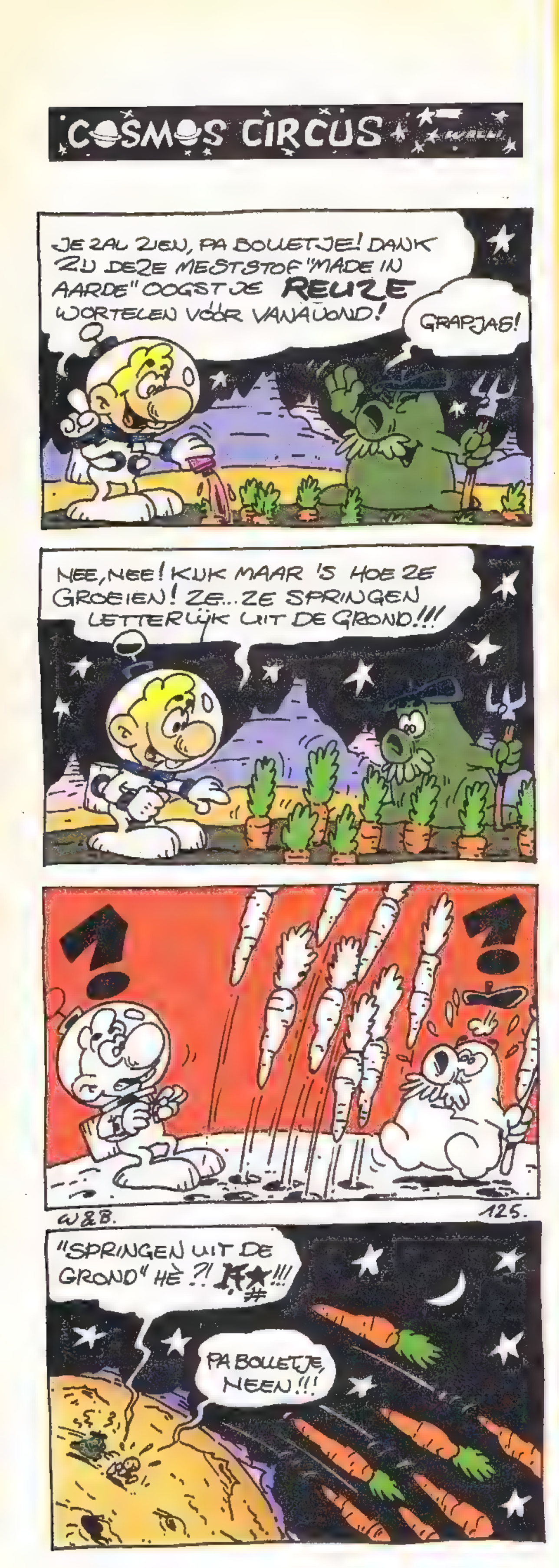

GROTE WE

1.500.000 F.

AAN PRIJZEN (± fl. 85.000)

Zoals gezegd vinden jullie op deze pagina een gedeelte van de gegevens die nodig zijn om het raadsel GOVAERTS te ontsluieren. Misschien ben je wel sneller dan LEN DE VRIES in het oplossen van deze vreemde zaak. Je kan alvast proberen...
In elk geval brengen Alain De Kuyssche en Magda Seron jullie volgende week voor de derde en laatste maal een aantal nieuwe bewijsstukken. NIET TE MISSEN DUS! Afspraak volgende week.
In het volgende nummer vinden jullie ook de ANTWOORDBRON, die jullie moeten gebruiken om deel te nemen aan GRAFFITI. En in dat volgende nummer (reserveer het maar alvast bij je tijdschriftenhandelaar) vinden jullie ook nog een keertje het wedstrijdreglement van GRAFFITI.

ELKE winnaar krijgt het volgende prijzenpakket:

Een mini-portable SONY FH7 — een SONY platenspeler PSF9 — een gele waterproof walkman SONY WMF5 — een kubusvormige wekkerradio SONY ICF. CIOWL — een crossfiets PEUGEOT CPX 210 — een kamera YASHICA met zoom — een luxueus duikershorloge HELVA — een videopac PHILIPS met spelpatronen.

WEDSTRIJD GRAFFITI

KEN JE ME NOG? VORIGE WEEK MAAKTEN WE KENNIG. WEET JE WEL?... **LEN DE VRIES**, AGENT BIJ DE INLICHTINGENDIENST...

VIER WEKEN LANG OPEN IK VOOR JULLIE DE **TOP SECRET**-DOSSIERS IN DE ZAAK **PABX**.

VORIGE WEEK HEB JE DE EERSTE STUKKEN AL GEZIEN. IK VAT ALLES NOG EEN SAMEN.

GILBERT GOVAERTS, ELEKTRONIKA-DESKUNDIGE EN UITVINDER VAN EEN GEHEIMZINNIG APPARAAT, ONTDEKT DAT HIJ BESPIED WORDT EN DAT MEN ZIJN UITVINDING WIL STELEN... OP EEN NACHT WORDT HIJ MIDDEN IN DE STAD ONTVOERD. HIJ SLAAGT ERIN EEN BOODSCHAP ACHTER TE LATEN: EEN BRIEFJE MET DE LETTERS **PABX**...

IK BEN NAAR DE VESTIGING VAN HET BEDRIJF GEGAAN WAAR HIJ WERKTE: **BIGDORF**... NIET ERG INTERESSANT, DAT BEZOEK... OP ÉÉN DING NA: EEN LIJST VAN VERDACHTEN (?) DIE GILBERT GOVAERTS HAD ACHTERGELATEN...

OP DIE LIJST VAN NAMEN BEVOND ZICH DIE VAN EEN VERZAMELAAR VAN OUDE BOEKEN... EEN BEZOEK AAN DIE MAN LEVERDE MIJ TOCH ENKELE MERKWAARDIGE GEGEVENS OP... IK LAAT HET AAN JULLIE OVER TE ONTDEKKEN WAT MIJ INTRIGEERDE...

BEWAAR DEZE PAGINA!

HIEROP STAAT "EEN DEEL VAN DE SLEUTEL" WAARMEE DE DADER TE ONTMASKEREN IS.

SAMEN MET DE BEWIJSSTUKKEN VAN DE VORIGE WEEK KUNNEN ZE JE OP HET JUISTE SPOOR BRENGEN... EN MIS VOORAL NIET DE AFLEVERING VAN VOLGENDE WEEK. DAN VERSCHIJNT **GRAFFITI** WEER IN DIT WEEKBLAD!

DOSSIER PABX

LIJST VAN VERDACHTEN, OPGESTELD DOOR GILBERT GOVAERTS

Gilbert Delafaille
Michel Kindt
Jean-Marie Wampers
Arnoud Vandezande
Mark Cardyn
Jean Lambert
Arnoud Dewit
Fabienne Vanderwerff
Roland J.
Filip Vander Haal
E.L. de Marigny

ENKELE BOEKEN DIE LEN DE VRIES OPMERKTE IN HET BUREAU VAN ARNOUD DEWIT

— Lancelot (Chrétien de Troyes) Nederlandstalige editie uit de 18de eeuw
— Pentamore — 1ste druk
— Morte d'Arthur — geïllustreerde uitgave uit de 19de eeuw
— Lof der zotheid (Erasmus)
— Midzomernachtsdroom (Shakespeare)
— De jaren in Birma (George Orwell) — 1905
— Bijbel van Mannheim (15de eeuw)

BIOGRAFISCHE GEGEVENS OVER ARNOUD DEWIT

Geboren in 1921 in Luik
Huidig adres: Sonnetstraat 22, Brussel
Vrijgezel
Heeft in zijn jeugd verschillende beroepen uitgeoefend.
Geen specifieke opleiding.
Gespecialiseerd in antiquarische boeken.
Er wordt onderzoek gedaan naar zijn reputatie in het buitenland.

MAGDA 15-A. DE KUYSSCHE

Geef de Sint een tekening en win een abonnement op jouw stripblad.

Je krijgt toch elk jaar cadeautjes van Sinterklaas? Nou, dan kun je nu eens iets terugdoen.

Stuur hem een briefje en maak op hetzelfde blad een mooie tekening met je Cyclograph. In één of twee kleuren, dat moet je zelf maar zien. Maar doe je best.

De 50 mooiste tekeningen winnen een abonnement van één jaar op dit blad. En als je geen hoofdprijs wint maak je nog altijd kans op één van de 100 abonnementen van een half jaar.

Stuur je tekening maar naar ons, wij zorgen wel dat Sinterklaas hem krijgt. O ja, vergeet je de bon hieronder niet? Veel succes!

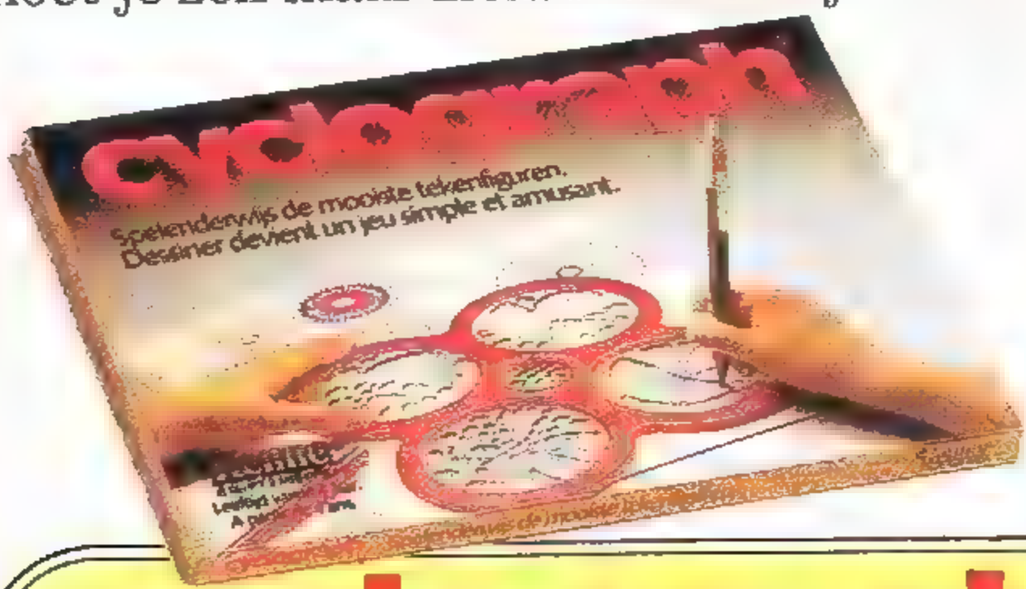

cyclograph®

Ik doe mee aan de tekenwedstrijd voor Sinterklaas verschenen in _____

Naam _____

Leeftijd _____

Adres _____

Postcode _____ Plaats _____

Ons adres is:
Clipper Benelux, Koninginneweg 6, 1075 CX Amsterdam.

JUGURTHA

SAMENVATTING: Marsia heeft Jugurtha bij zich geroepen. Jugurtha is ervan overtuigd dat de diktator iets verbergt... Als Aïcha Marsia verraadt wordt ze samen met Jugurtha gevangen genomen...

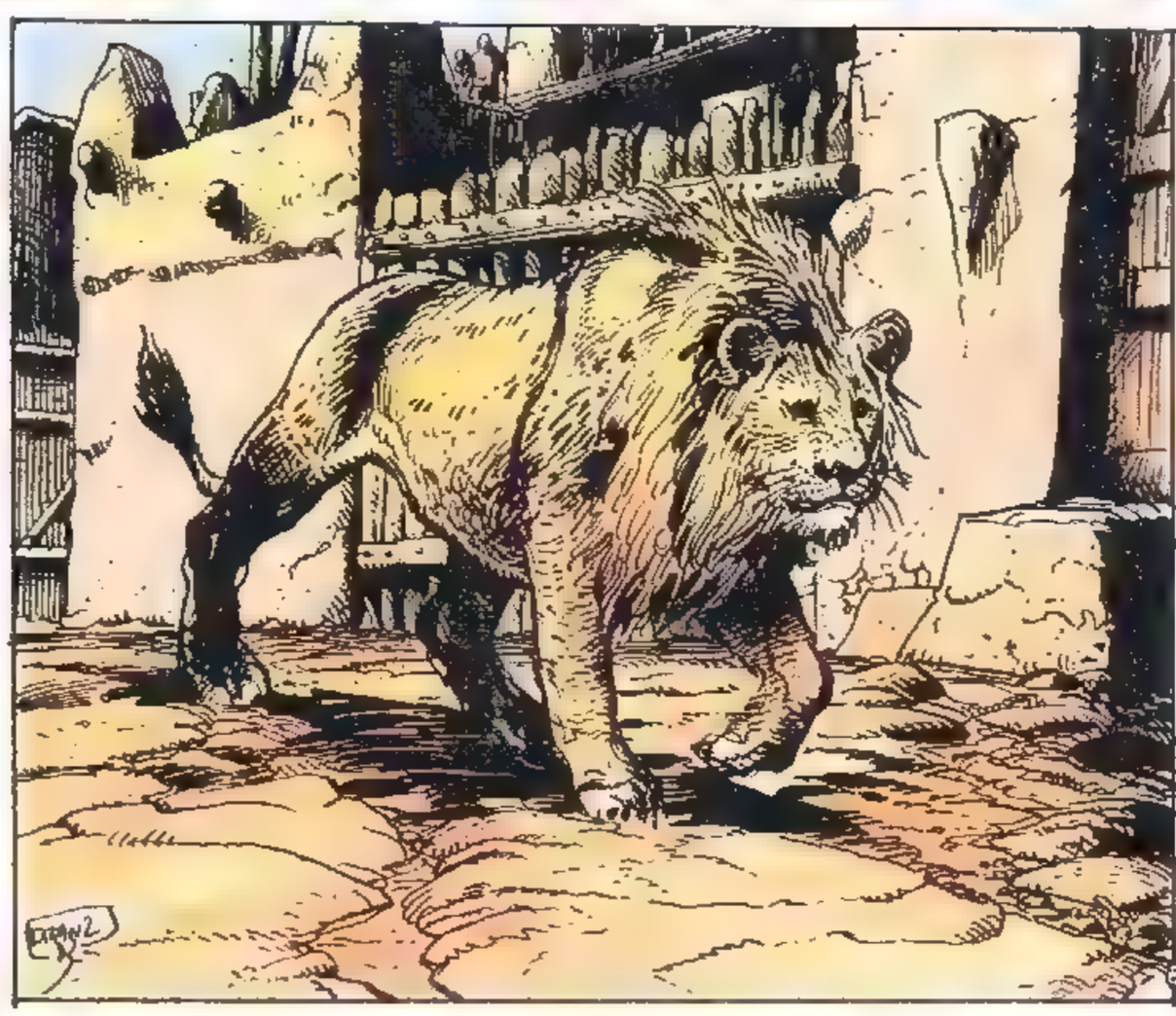

SLA OM

JUGURTHA

FRANZ
J.-L. VERNAL

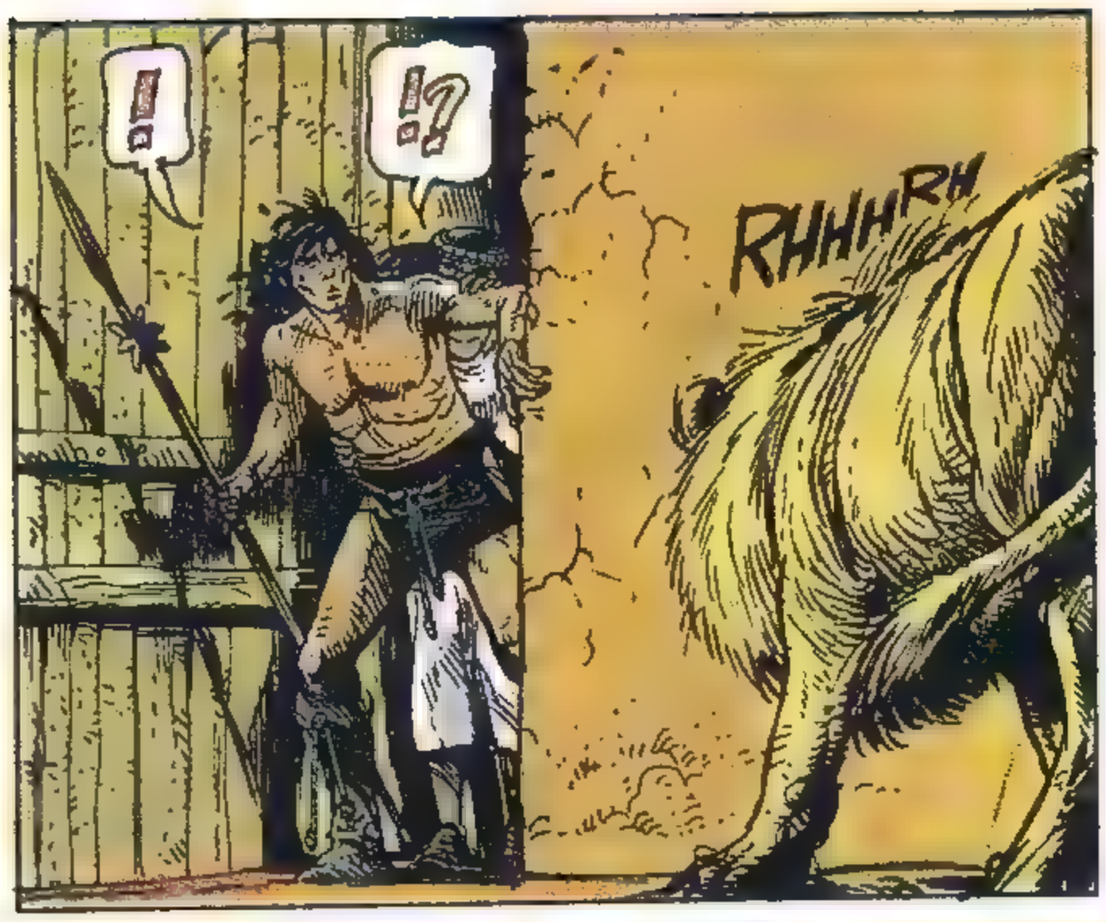

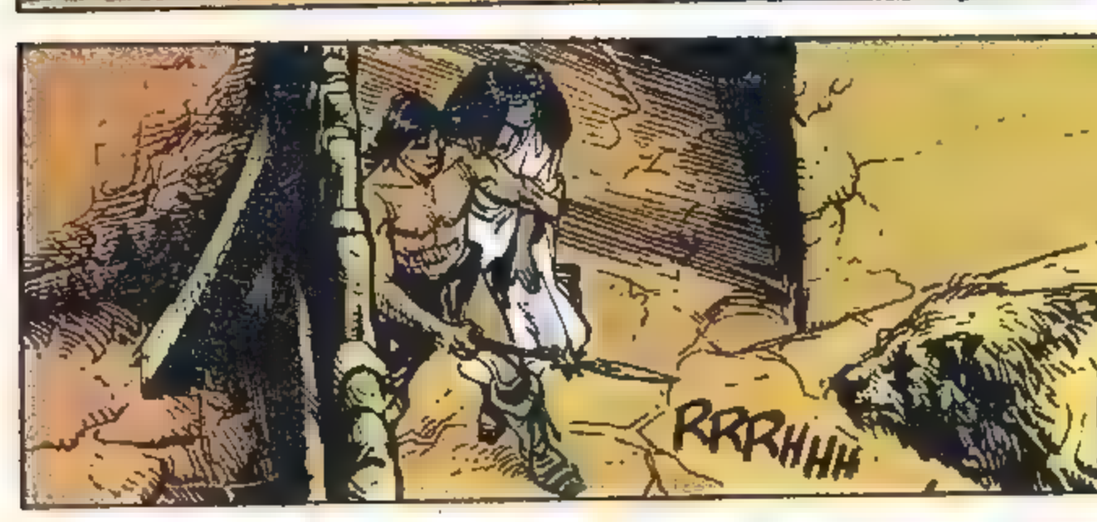

KOM MEE, HOE EERDER WE HIER UIT ZIJN HOE BETER...

KOM, BESTE VRIENDEN... WE MOETEN DEZELFDE WEG VOLGEN, EN ZORGEN DAT WE NIETS VAN HET SCHOUWSPEL MISSEN...

EN, BRUTUS? HEB JE MET ZE GESPROKEN?
JA!
EEN PAAR LUISTERDEN, MAAR DE MEERDERHEID IS TE OPGEWONDEN DOOR HET SPEL IN DE STRATEN... EEN MASSA IS NU EENMAAL ONBEREKENBAAR...

MAAR MISSCHIEN ZULLEN ZE UITEINDELIJK TOCH MEEDOEN...
MISSCHIEN DOE IK AL EERDER WAT...

HÉ, WAT DOE JE?

MANDRILLEN... GEDUCHTE BEESTEN... MET DRIE OF VIER VERSCHEUREN ZE EEN PANTER...

IK MOET JUGURTHA NU HELPEN...

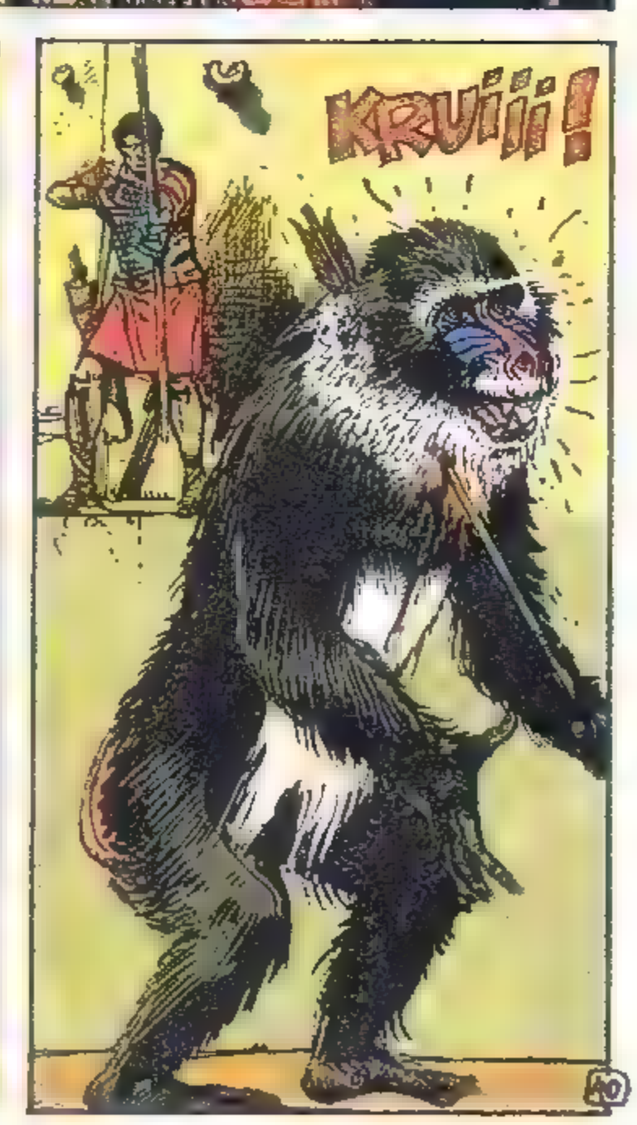
KRUIIII!

SLA OM

JUGURTHA

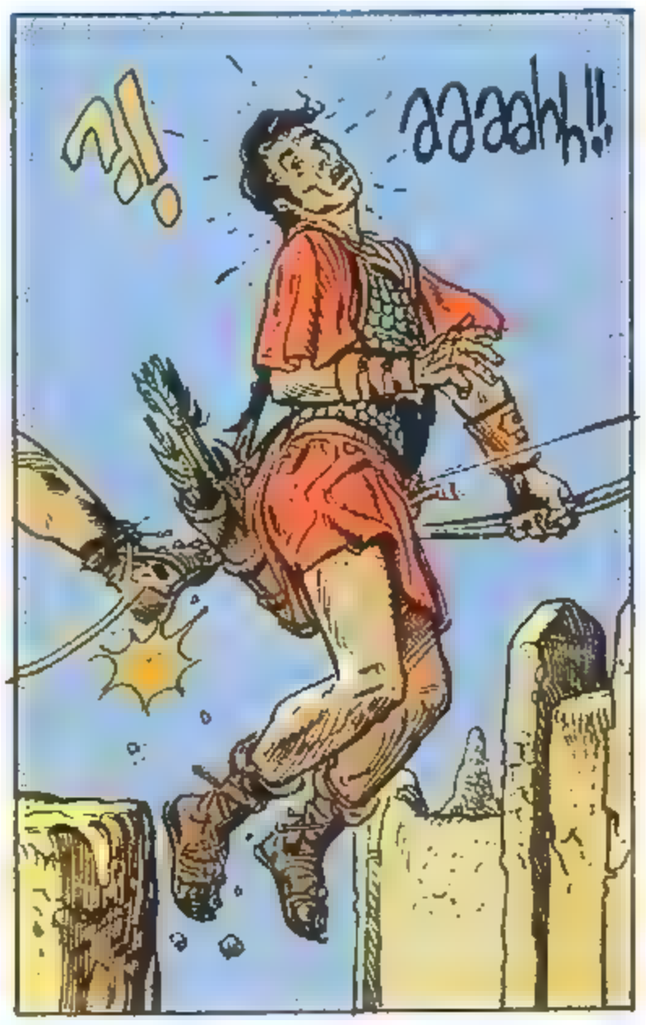

wordt vervolgd

Waar is de gerechtigheid? Wat is gerechtigheid? Waarom brengt gerechtigheid onrechtvaardigheid met zich mee?

Zeventien jaar geleden besloot Jean-Luc VERNAL een slecht bekende historische figuur te doen herleven: de Numidische prins JUGURTHA, aanvankelijk moedig bondgenoot van Rome maar later onverzoenlijk tegenstander van de imperialistische plannen van de Romeinse Senaat.
Het twaalfde verhaal in de serie avonturen, «De gladiatoren van Marsia», verschijnt op dit moment in het weekblad Kulfje. Het tiende album, «Makoenda», ligt sinds kort in de boekhandel naast het elfde, «Het vuur der herinneringen». Laten we eens even stilstaan bij dit gehele tot nu toe verschenen werk, en van verhaal tot verhaal de avonturen van Jugurtha volgen. Hoe verschillend lijken vanaf de bergtoppen van het eiland Utopia de landschappen waar Jugurtha en zijn vrienden zich staande trachten te houden. Iedere episode neemt een plaats in in een groots fresko, waarvan zo langzamerhand de omtrekken zichtbaar worden. Sommige episodes vertonen vanuit de verte overeenkomsten, figuren duiken op, anderen verdwijnen, sommigen blijven... en «groeien» zelfs van verhaal tot verhaal, tot ze Jugurtha zelf soms overvleugelen.

JUGURTHA: VAN HISTORISCHE TRAGEDIE TOT LEGENDARISCH EPOS

Eerste deel

JUGURTHA VOLGENS SALLUSTIUS, DE GESCHIEDENIS

De eerste twee verhalen die VERNAL door HERMANN liet illustreren, «De prins van Numidië» en «De Keltiberische helm», volgen in grote lijnen de «historische werkelijkheid» van het verhaal van Jugurtha. Althans voor zover we dat kennen: van dit stukje Noordafrikaanse geschiedenis is namelijk nog niet veel bekend en bovendien zijn de meeste berichtgevers over de figuur van Jugurtha Romeinen, en dus op z'n minst bevooroordeeld tegenover de Numidische werkelijkheid en in ieder geval tegenover hun gezworen tegenstanders. De fantasie van de scenarioschrijver vult de leemten op in onze historische kennis van de dynastieke konflikten tussen de Numidische vorsten, hun strijd om hun onafhankelijkheid tegenover Rome te bewaren, maar ook de steun en bescherming die bepaalde partijen hoopten te kunnen krijgen van de Romeinse legioenen. Meestal kiest VERNAL uit de historische interpretaties degene die het gunstigst uitvalt voor zijn held, die zijn moed, edelmoedigheid en onschuld tegenover de intriges van zijn neven of de politieke kuiperijen van de Romeinse senatoren prijst. Vooral in het tweede verhaal wordt de neiging om wat met de historische werkelijkheid te rommelen ten gunste van de held steeds groter... Als de militaire nederlaag van Jugurtha tegen de Romeinen wordt omgezet in een wapenstilstand en vervolgens een half afgedwongen vredesverdrag — of bij zijn gevangenneming en opsluiting in de kerkers van Rome na zijn nederlaag tegen MARIUS (107 v. Chr.) en zijn uitlevering aan SYLLA (105 v. Chr.), waar de geschiedenis echt geweld wordt aangedaan. Jugurtha, die sinds 118 v.Chr. koning van Numidië was, moet rond de zesenvijftig geweest zijn tijdens zijn gevangenschap. Zelfs als alle avonturen in de strip zo rond het jaar 100 v.Chr. zouden spelen, dan nog hebben de scheppers de held wel al te jeugdig voorgesteld...

JUGURTHA VOLGENS VERNAL: HET EPOS

In 1975 besluit VERNAL «met de geschiedenis te breken» en hij tilt Jugurtha eruit en maakt hem tot hoofdpersoon van een lang epos: de tekenpen gaat van de hand van HERMANN over in die van FRANZ (DRAPPIER), die aanvankelijk nog wat aarzelt, maar dat verandert snel.
In drie verhalen verwijderen we ons steeds verder van de geschiedenis, maar de logika en de psychologie van Jugurtha wordt geen geweld aangedaan. In de kerker wenst hij te ontsnappen, vernederd door Rome wil hij zich wreken en de aanstichter worden van een grote opstand van de reeds onderworpen volkeren tegen Rome. Daarna pas stort hij zich in «het avontuur» door de hele antieke wereld.
Wat vinden we nog terug van de historische achtergrond? Een periode (tussen 105 en 100 v. Chr.), de waarschijnlijkheid van landschappen, steden, kostuums en gewoonten van de antieke wereld. Terwijl in de eerste twee verhalen alle (of bijna alle) belangrijke personen echt bestaan hebben — in de tweede episode werd een aantal figuren van het tweede plan opgevoerd die verzonnen waren, maar die zijn bijna allemaal verdwenen op Chabrias na — voortaan zijn ze bijna altijd verzonnen, ook al zijn ze heel waarschijnlijk en dragen ze karakteristieke namen.
Chabrias, de kwade genius van Adherbal, de rivaliserende neef van Jugurtha, is naar het andere kamp overgelopen. Hij is degene die de consuls Marius en Sylla

— de enige historische figuren — bedriegt en Jugurtha bevrijdt in «De nacht der schorpioenen». Samen met Jugurtha is hij de belangrijkste figuur in drie albums, en aan het eind van «De oorlog van de zeven heuvels» wordt hij letterlijk «uit het verhaal gegooid» door Jugurtha, die hem op een schip met bestemming Utopia laat laden.

Eenmaal vrij verzamelt Jugurtha andere kansarme zwervers: weggelopen slaven, verbannen Numidiërs, Bretonse Veneten... en met hen gaat hij op zoek naar een vreedzame verblijfplaats — hij vindt het onbewoonde eiland dat hij «Utopia» of «Het eiland van de opstanding» doopt, ergens in de Atlantische Oceaan. Daar wacht hem een verrassing: het eiland wordt ook opgeëist door andere berooide zeelieden, die uit het noorden komen. Zo maakt Jugurtha kennis met de blonde noordse prinses Svanne, en samen ontdekken ze dat het eiland een rest is van de oude verdwenen beschaving van Atlantis. Het vreedzame leven, de samenwerking en vriendschap tussen de volkeren die hun armoede delen bepalen de sfeer van dit hele verhaal.

Dan komt de gedachte aan de wraak op Rome, dat zijn macht nog steeds tracht uit te breiden. «De oorlog van de zeven heuvels» geeft Jugurtha de kans die droom van wraak werkelijkheid te maken en met de Gallische stammen op te trekken naar Italië, tot aan de val van Rome. Maar terwijl hij uiteindelijk zijn langgekoesterde haat bevredigt ontdekt hij ook de nutteloosheid van de oorlog, de totale barbaarsheid, wie er ook de aanvaller en wie de aangevallene is. Zijn geweten kwelt hem zozeer dat hij niet meer weet of hij het bevel tot de aanval op Rome moet geven of niet. Een jonge Romeinse slavin die hij van een zinloze dood redt («Een jong meisje en een oude man zijn niemands vijanden») probeert hem een andere weg dan die van wraak en haat te wijzen. Dat is Vania. Deze pagina 28, waar Jugurtha Vania redt van de wreedheid van de Gallische plunderaars en pagina 29, waarop Franz Vania tekent terwijl ze in het zadel springt, betekenen een wending in het werk, en zelfs in de opvattingen van Franz. In de pagina's ervoor heeft hij zijn krachten gewijd aan de eerste pogingen tot het kleuren van de tekeningen (een beproeving voor elke tekenaar). Pagina 32 geeft hem de gelegenheid voor een mooie lay-out: de gewentenswroeging van Jugurtha. «Waar is gerechtigheid? Wat is gerechtigheid? Waarom leidt gerechtigheid tot onrechtvaardigheid?» Vanaf «De nacht der schorpioenen» heeft het verhaal een andere wending genomen, maar de tekeningen en vooral de lay-out en de kleuren hebben een totale verandering gebracht in de stijl en de sfeer van de avonturen van Jugurtha, dankzij de inspanning (aanvankelijk) en het echte talent (vervolgens) van Franz. De stijl is zeker realistisch, maar de gewaagde indeling van de pagina's en de voortdurende verandering van de gezichtshoek zorgen voor een luchtig paginabeeld, waarin brede panorama's, indrukwekkende menigten en fantastische nachtmerries tot hun recht kunnen komen. De vondst om kleine kaders van details te plaatsen binnen tekeningen van grotere scènes geeft de mogelijkheid binnen een breed overzicht toch de handeling voortgang te doen vinden.

Een ander procédé dat in dit tweede gedeelte van de avonturen van Jugurtha wordt toegepast: het vervolgen van het verhaal tussen de getekende episoden in, duidelijk gemaakt in de eerste pagina van het nieuwe verhaal. Aanvankelijk was het een handige techniek om de voorgaande avonturen samen te vatten, maar later werd het vooral gebruikt om minder interessante episoden te kunnen overslaan terwijl er toch een waarschijnlijke logika qua tijd en ruimte blijft bestaan. Soms gebeuren er zelfs avonturen tussen twee verhalen in, zoals tussen «De oorlog van de zeven heuvels» en «De steppewolven», een episode die later wordt opgenomen en uitgewerkt in «Het vuur der herinneringen». Door dit ingenieuze proces worden vooral de lange zeereizen van Jugurtha «ingekrompen» — en dat is niet zo gek voor iemand die

— net als Franz zelf — meer van paarden dan van schepen houdt.

Met Vania erbij, Rome in de as, de wraak van Jugurtha bevredigd maar zijn geweten geenszins gerustgesteld, begint dan een ware odyssee van onze beide helden door de antieke wereld.

— eerst naar het Oosten, achter Vania aan die Jugurtha lijkt te ontvluchten en hem steeds verder meelokt naar «het einde van de wereld» («De steppewolven», «De Chinese muur»),

— dan naar het Zuiden, dankzij de raad en de «sluwheid» van de oude Chinese geleerde Ch'un («De rode prins»),

— tenslotte naar het Westen, op de terugweg, zoals Vania wil («De grote tovenaarszebra», «Makoenda», «Het vuur der herinneringen»).

De historische werkelijkheid berust dan allang niet meer op feiten maar hoog-

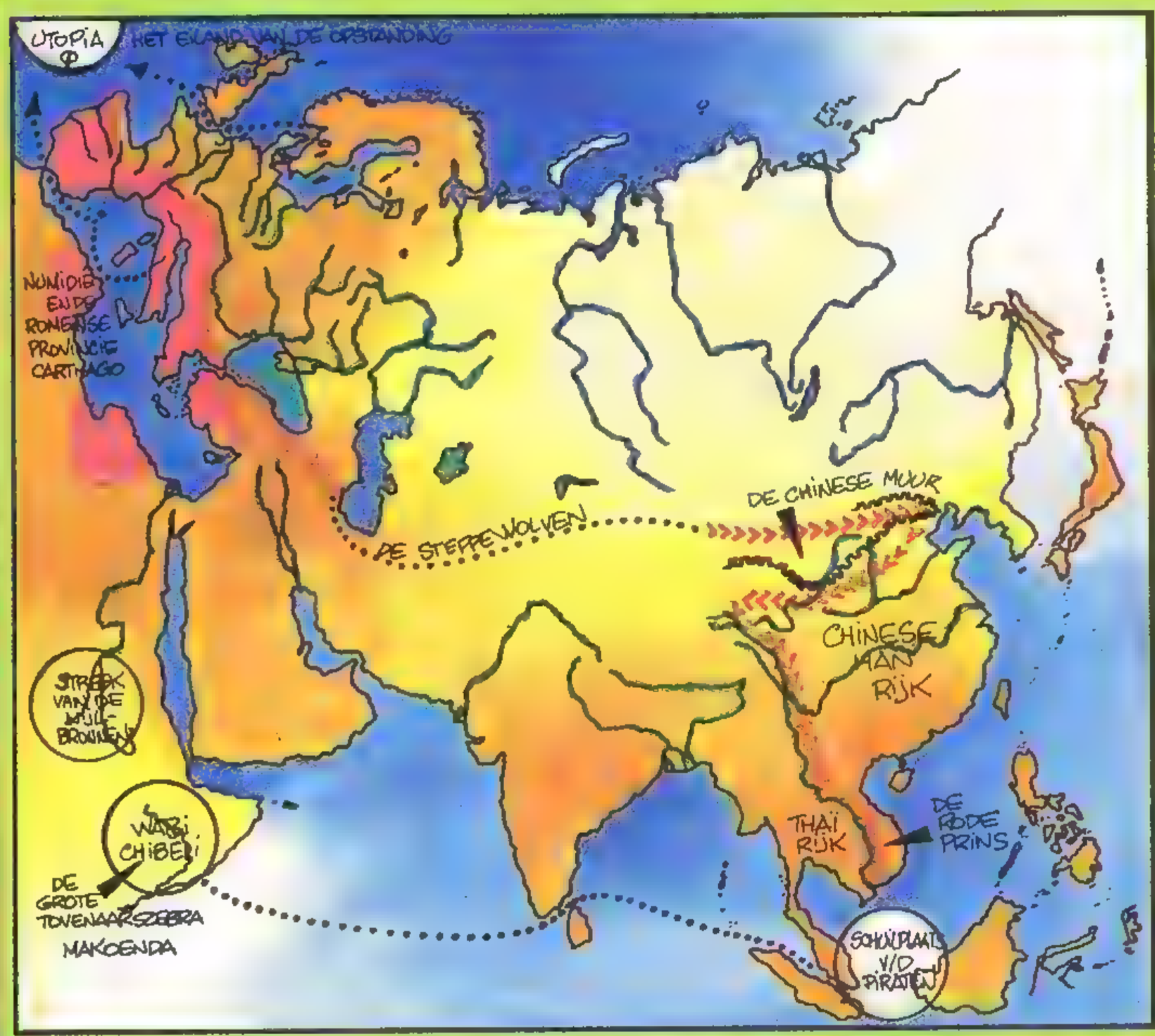

uit op waarschijnlijkheid. Ze is een voorwendsel om een achtergrond te schilderen, kostuums te tekenen en gewoontes op te roepen die, hoe oud ze misschien ook zijn, ook van nu hadden kunnen zijn. Bovendien spelen de gebeurtenissen zich vaak af in een beschaving, een rijk waarvan we tot nu toe nog erg weinig weten. De nomadische volkeren (Skyten, Sarmaten, Mongolen, Tartaren) van de Aziatische steppen rond het jaar 100 v.Chr. zijn nog grotendeels onbekend. Slechts een enkele vorst of staat is uit «het duister tevoorschijn getreden», zoals Mithridates VI Eupator, de koning van Pontus (132-63 v.Chr.), die VERNAL in het begin van «De steppewolven» laat optreden. De grenzen van het uitgestrekte Chinese Han-rijk en het leven dat de nomaden daar leidden zijn nauwelijks beter bekend. Om maar te zwijgen van het dal van de Mekong, het Thai-rijk of de landen in de Hoorn van Afrika in die langvervlogen tijd. Over die gebieden weten de historici nog minder en archeologische opgravingen zijn er nog nauwelijks gedaan. Des te gedurfder en opwindender is de fantasie van de scheppers daardoor, al overschrijdt die nimmer de grenzen der waarschijnlijkheid.

Een voorbeeld? Neem Afrika, waar drie komplete verhalen van de auteurs spelen.

Onze helden weten dat de aarde rond is, ze beschikken over het «wondermetaal» dat altijd dezelfde richting aanwijst (het magneetkompas dat de Chinezen allang kenden) en ze varen van Indo-China naar het noord-westen om de verre Atlantische Oceaan weer te bereiken. Ze volgen de Afrikaanse kust (ongeveer zoals de oude scheepvaartroutes in dit gebied) ter hoogte van de Hoorn van Afrika in de Indische Oceaan. Dit is het oude land Punt, waar de Egyptenaren al goud, wierook, myrrhe en edele houtsoorten kwamen halen, het land dat door de Romeinen het «Land der Geurstoffen» werd genoemd vanwege de levendige handel die er bestond (het huidige Somalië), in de nabijheid van het belangrijke Koninkrijk Axoem (het huidige Ethiopië), waardoorheen negers of semieten de specerijen vervoerden. Door het tegenwoordige Ethiopië en Somalië stroomt een rivier die Wabi Chibeli heet (ook wel Ouebi Shebele of Wabi Chebeli geschreven), die zijn naam heeft gegeven aan de verzonnen hoofdstad van het zwarte rijk waar Jugurtha in «De grote tovenaarszebra» heengebracht wordt. De stad is «bedacht» in een traditionele architektuur van leem en hout, zoals die eeuwen later in talloze Afrikaanse landen zou ontstaan, niet in dit deel van Afrika, maar juist in West-Afrika (de oude rijken van Mali en Niger). Sommige 14de- en 15de-eeuwse monumenten getuigen daar nog van. De stegen van Timboektoe, de koningsgraven van Gao en zelfs de «moskee» van Djenne (Mali) hebben model gestaan voor «Wabi Chibeli».

Koning Peul en prinses Peula van Wabi Chibeli herinneren aan het beroemde Peul-volk, waarvan de verspreiding over het kontinent een belangrijke gebeurtenis in de Afrikaanse geschiedenis vormt. Het merendeel van de genoemde personen draagt namen die herinneren aan Afrikaanse stammen (merkwaardigerwijze allemaal uit West-Afrika). Het uniform van de Kirdiruiters (Kirdi betekent heiden, het is de naam die de Arabische zendelingen aan de donkere inboorlingen van Noord-Kameroen en Tsjaad werd gegeven) doet denken aan die van de middeleeuwse Peul-ruiters uit Noord-Kameroen en de Haussa-krijgers uit Niger. Het «niet al te ver af gelegen Egypte» dat kontakt met deze gebieden onderhield komt hier ook even ter sprake: de verloofde van Makoenda, de vorm van een kapsel van Prinses Peula en het ontwerp van een strijdwagen die Jugurtha gebruikt.

Ronald HELLIN
geschiedenisleraar
(wordt vervolgd)

RODOOG

GORDON BESS

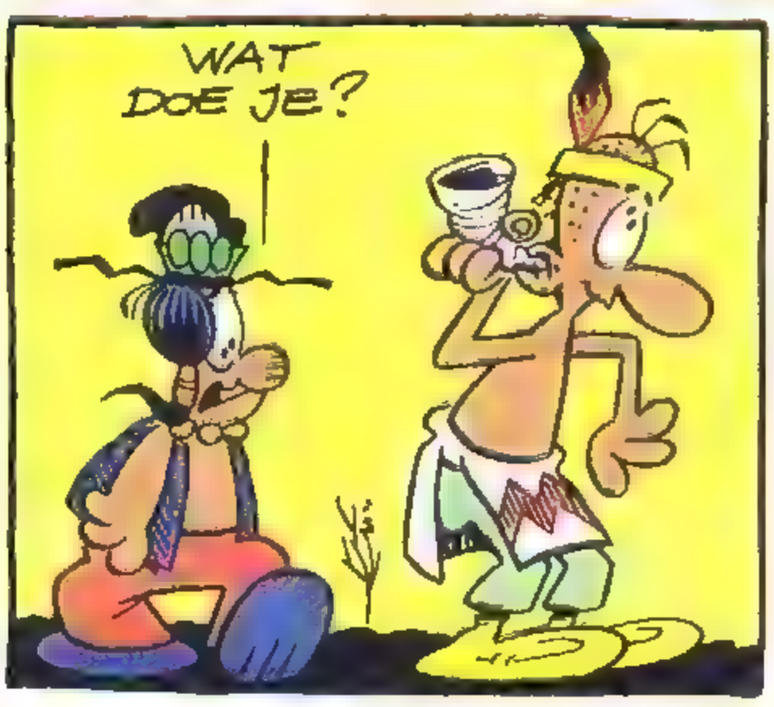

in den beginne...

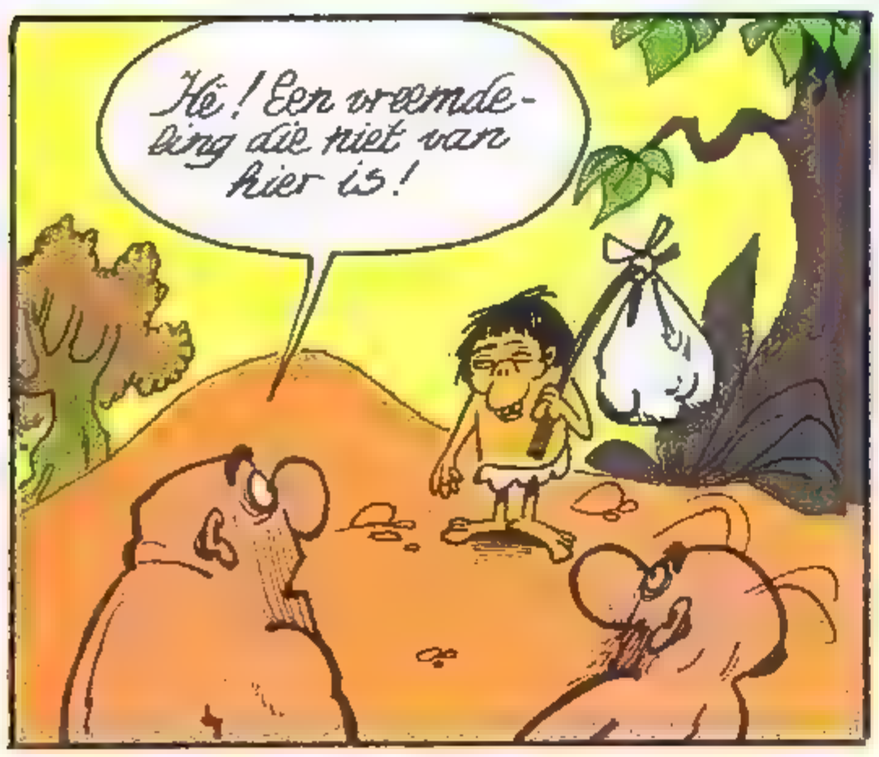

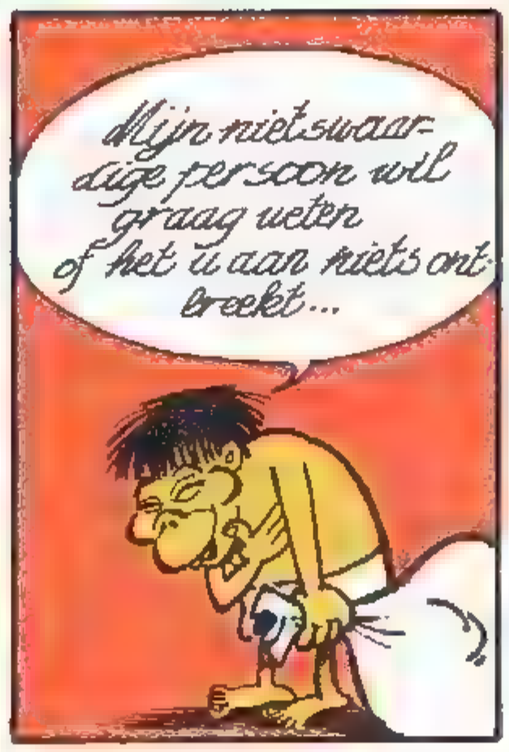

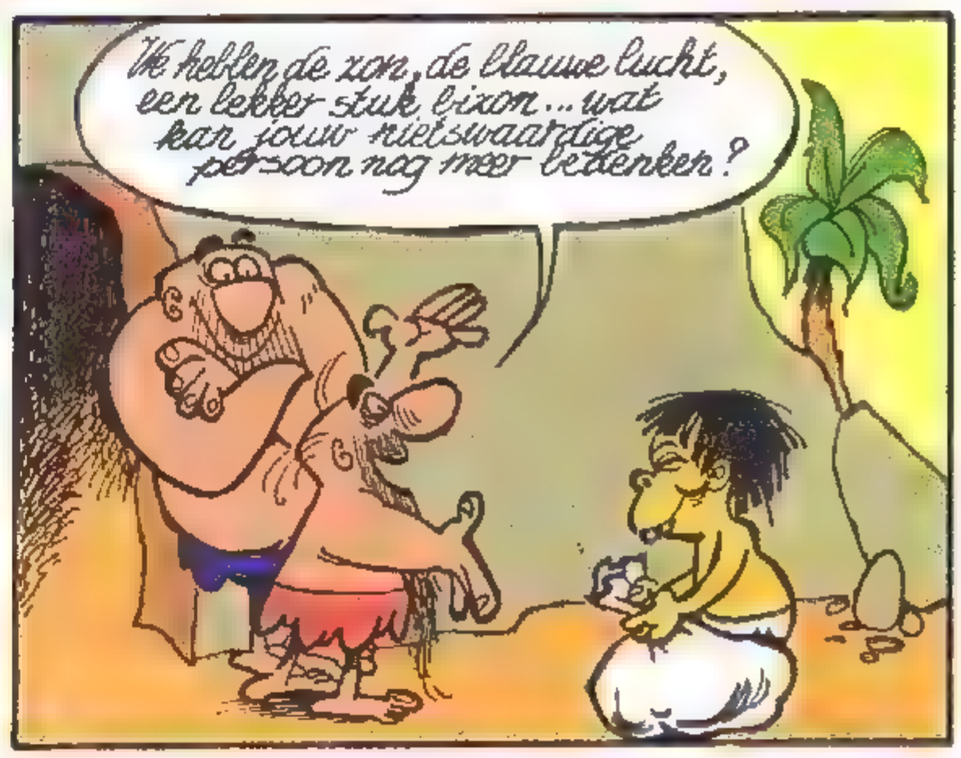

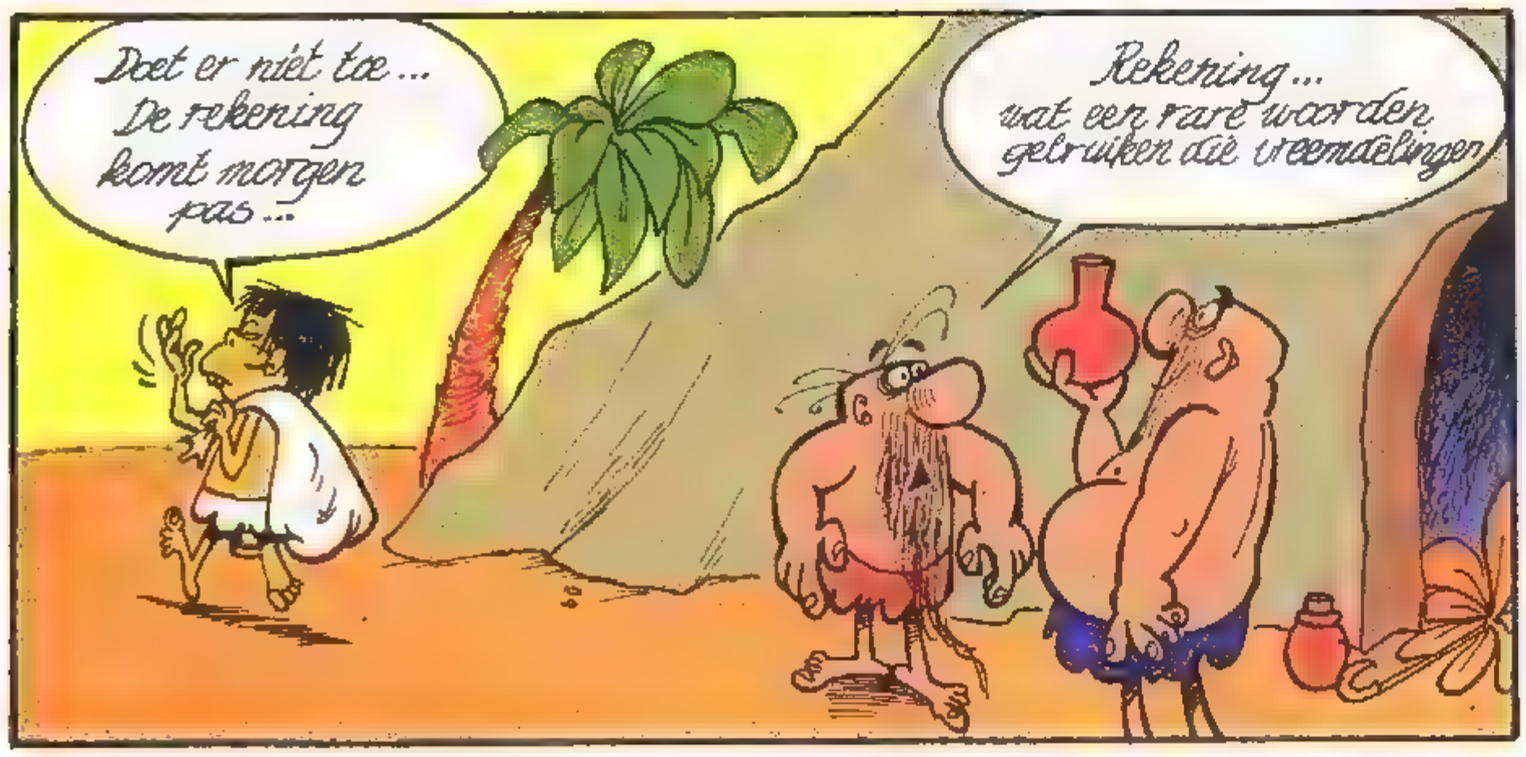

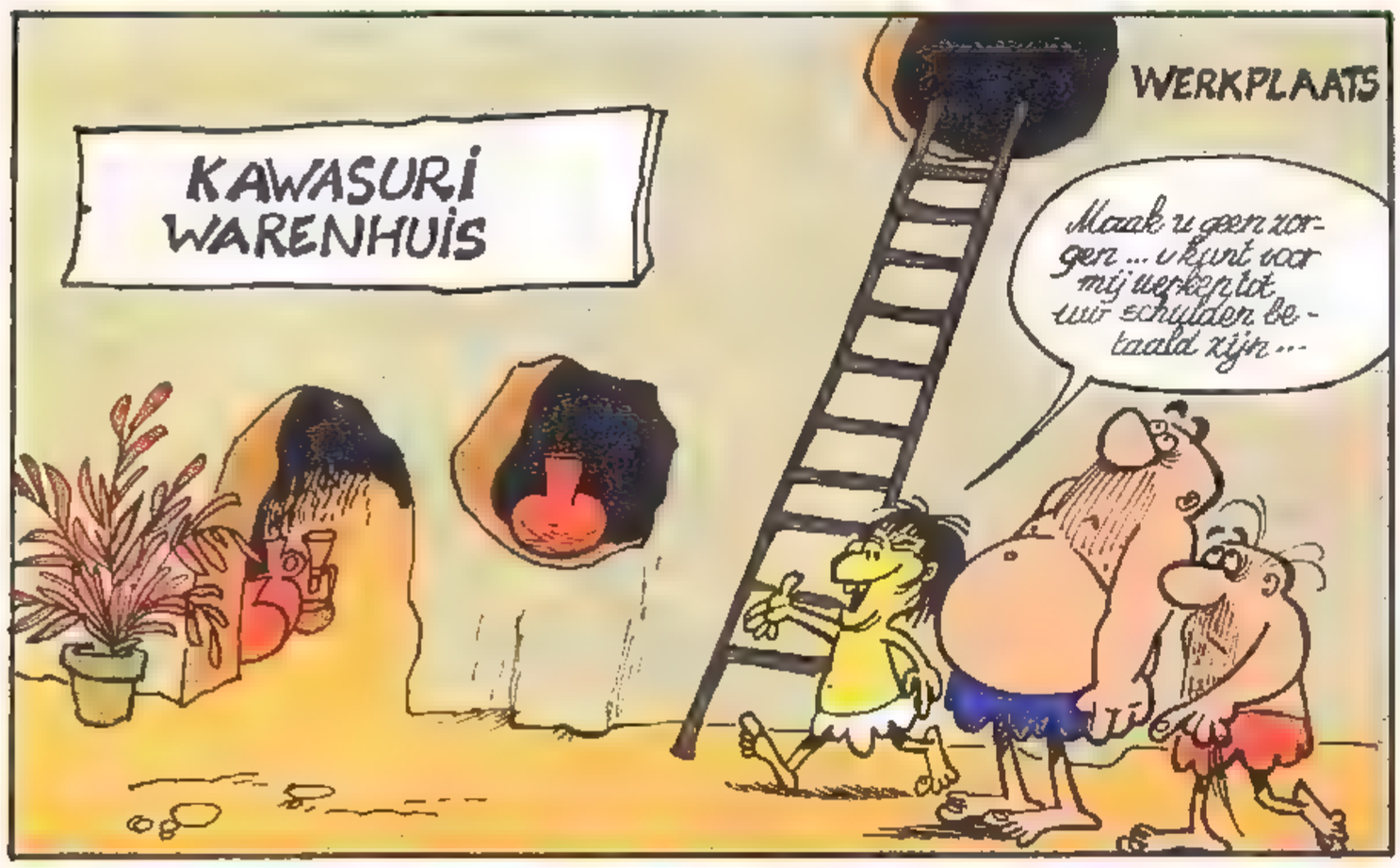
KAWASURI WARENHUIS
WERKPLAATS
Maak u geen zorgen ... u kunt voor mij werken tot uw schulden betaald zijn ...

Ik heb vannacht alles ingericht ...
Slapen ze nooit bij jullie?
Nee! Helpen ze geen tijd voor...

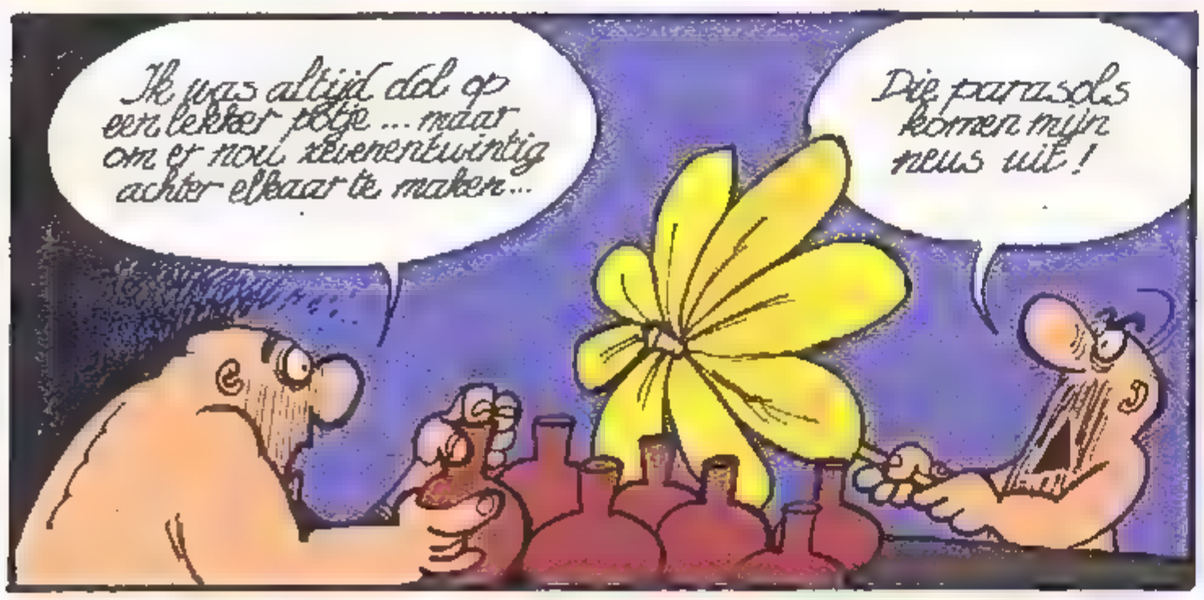
Ik was altijd dol op een lekker pitje ... maar om er nou zevenentwintig achter elkaar te maken...
Die parasols komen mijn neus uit!

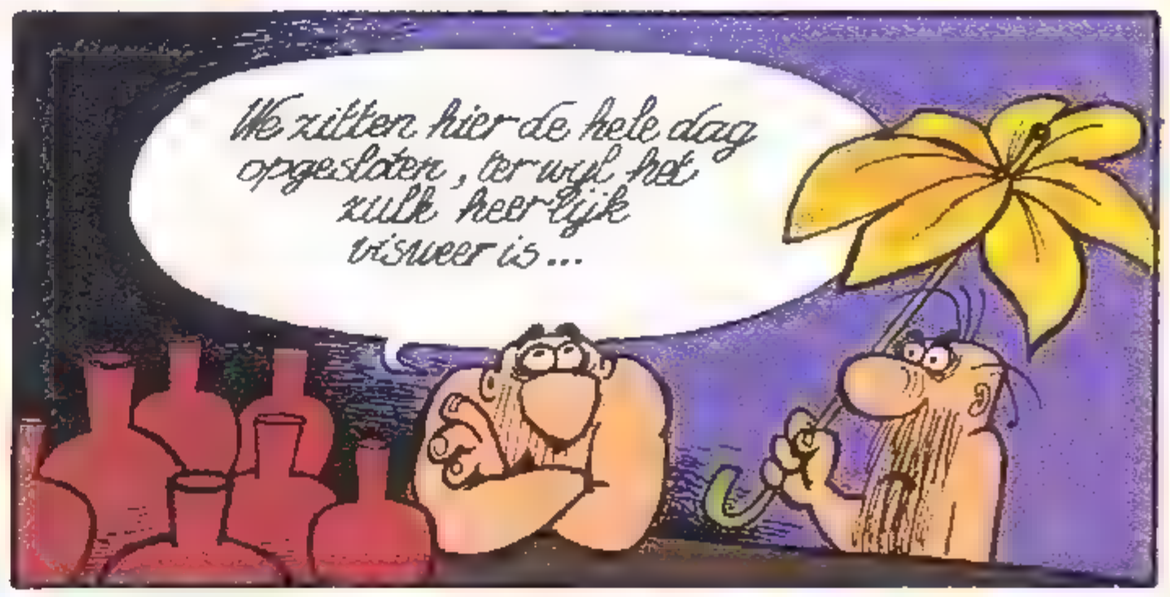
We zitten hier de hele dag opgesloten, terwijl het zulk heerlijk visweer is ...

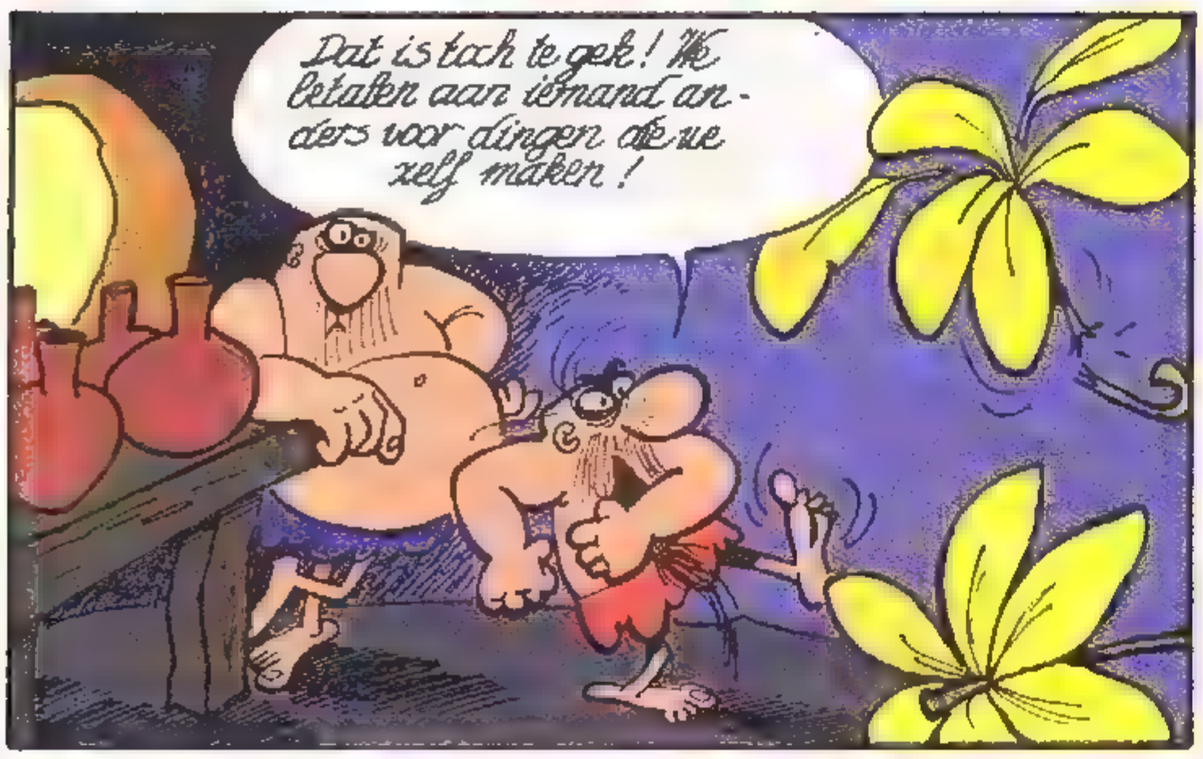
Dat is toch te gek! We betalen aan iemand anders voor dingen die we zelf maken!

Kawasuri! We moeten je even spreken!

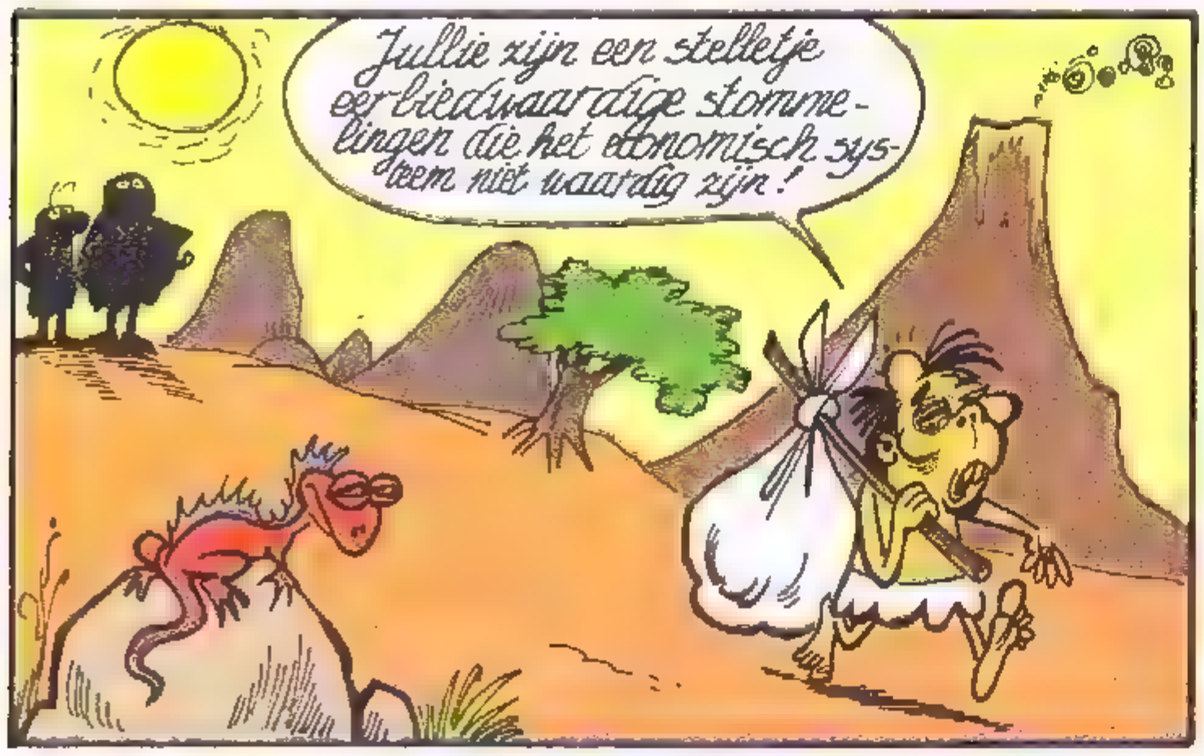
Jullie zijn een stelletje eerbiedwaardige stommelingen die het economisch systeem niet waardig zijn!

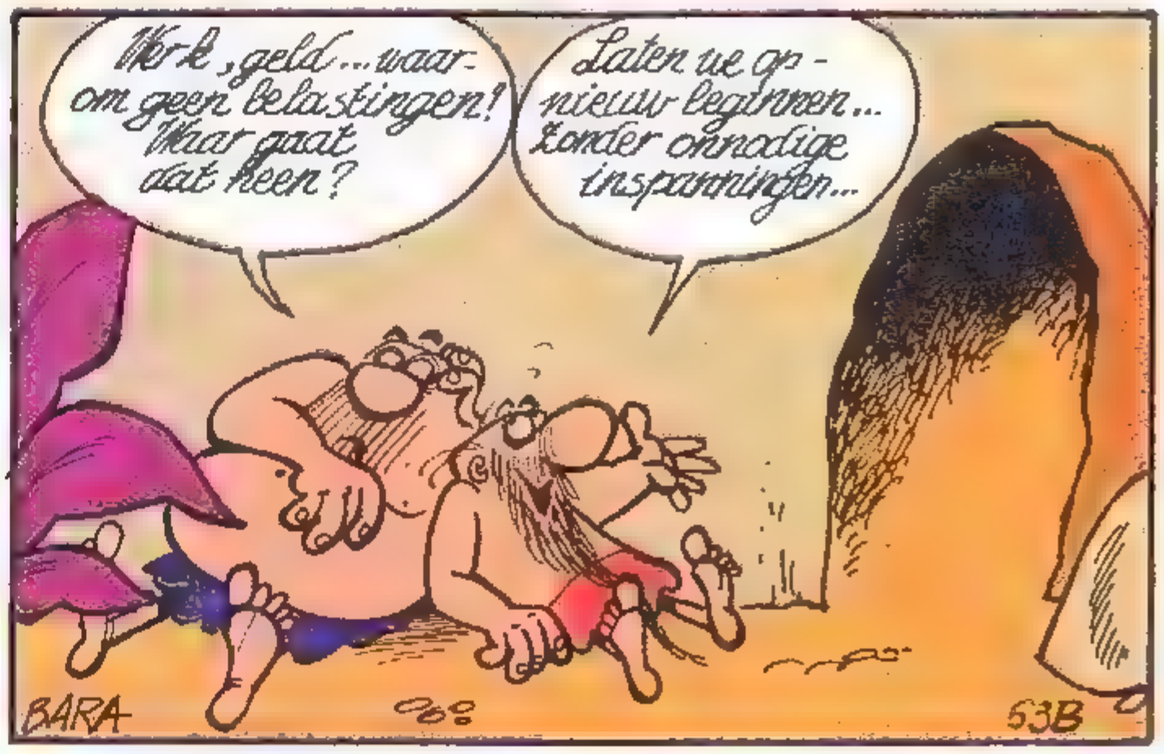
Werk, geld ... waarom geen belastingen! Waar gaat dat heen?
Laten we opnieuw beginnen... zonder onnodige inspanningen...
BARA
63B

EINDE

DE LEEUW VAN VLAAN

1983 geldt in de Vlaamse letteren als het jaar van Conscience. Dit jaar is het honderd jaar geleden dat de Vlaamse romancier stierf. De enige Vlaamse schrijver wiens (omvangrijke) werk in zijn geheel in het Frans werd vertaald verdient die eer wel. En om de viering te bekronen wordt het meesterwerk van Hendrik Conscience, DE LEEUW VAN VLAANDEREN, verfilmd. In afwachting van het verschijnen — niet vóór februari '84 — hier al wat achtergrondinformatie over de produktie...

"De man die zijn volk leerde lezen" is in Vlaanderen nog lang niet vergeten. Ook de film heeft zich al eerder op zijn werk gestort. In 1945 maakte Gaston Ariën "Baas Ganzendonck", en een paar jaar geleden verfilmde Roland Verhavert "De Loteling". Maar de ware Conscience tref je niet aan in zijn hedendaagse romans, maar in zijn historische boeken: "De leeuw van Vlaanderen", "De kerels van Vlaanderen", "Hugo van Craenhoven", "Everard t'Serclaes"... Het bewerken van "De leeuw van Vlaanderen" is natuurlijk een gok. Voor die "superproduktie" is een bedrag van zo'n 75 miljoen frank (ruim vier miljoen gulden) bijeengebracht. Een aardig sommetje, maar bij lange na niet voldoende voor dit soort produkties, die minstens vijfmaal zoveel nodig hebben om alle gevechtsscènes zonder kleerscheuren door te komen...

Producer Jan van Raemdonck moest genoegen nemen met 200 paarden en evenveel figuranten. Een beetje magertjes voor de bloem der Franse ridderschap die in 1302 in de moerassen van de Groeningerkouter ten onder ging... Al onze hoop is dus gevestigd op de bewerking en de regie. Beide waren in handen van Hugo Claus, voor wie dat gebrek aan middelen juist een aansporing was, naar men zegt.

Hij maakte zoveel mogelijk gebruik van natuurlijke decors (Brugge en Gent) en landschappen, en wist uit zijn akteurs (Jan Decleir als Jan Breydel, Julien Schoenaerts als Pieter de Coninck en het puikje van de Nederlandse akteurs als de Franse ridders onder Jacques de Châtillon) te halen wat erin zat. Dat zou wel eens tot uitstekende resultaten kunnen leiden. En waarom niet, tenslotte? "De Leeuw van Vlaanderen" werd al vele malen voor strip bewerkt; door Pink (in 1934), door Buth (in 1955), door Wik (1949), maar de mooiste, de beste en eerbiedwaardigste was wel die van Bob de Moor. Van september tot december 1950 verscheen hij in de Nederlandstalige editie van Kuifje. Niet in de Franstalige... Wegens zere tenen misschien?

De gulden sporen...

Filips de Schone, die van 1285 tot 1314 regeerde, was een vreemde vogel. Hij was machts- en geldbelust en voerde voortdurend oorlog, tegen de paus, tegen de Engelsen, tegen de Tempeliers of tegen zijn eigen vazallen, zoals de Graaf van Vlaanderen. Filips de Schone was weinig diplomatiek. Zijn regering

DEREN

was een aaneenschakeling van stommiteiten. Hij liet de bloem van de Vlaamse adel opsluiten en stuurde een zekere Jacques de Châtillon naar Vlaanderen, die al gauw voor de bevolking het symbool werd van alles wat niet deugde. De voortdurende opstootjes in Brugge (de Brugse Metten, een uitstekend geslaagde commando-operatie) en Gent deden hem ertoe besluiten zowel door belastingen als door onderdrukking op te treden. Toen hij tot de konklusie kwam dat alleen harde aktie de orde kon herstellen meende een deel van de Franse ridderschap dat wel even te kunnen doen tegenover een ordeloos leger, ten dele bestaande uit gewapende gildevertegenwoordigers en ten dele uit het restant van de Vlaamse ridderschap. Een zware vergissing, verdubbeld door de onbekendheid met het terrein en een aantal strategische fouten... Meer dan duizend ridders verloren het leven en hun gouden sporen werden opgehangen in de kerken van Gent, waar de sensationele zege op de Groeningerkouter bij Kortrijk gevierd werd...
Twee jaar later eindigde in Kassel een dergelijke strijd onbeslist. Daarna begonnen er eindeloze diskussies en onderhandelingen die een eind aan de strijd maakten. Vlaanderen en Henegouwen behoorden tot Frankrijk maar vervielen tenslotte aan de Bourgondische hertogen, die, slimmer dan de kortzichtige Filips de Schone, er een ekonomisch en sociaal paradijs van maakten, waarvan vooral een zekere Karel de Vijfde zou profiteren...
Maar in 1302 had de Franse adel in het stof gebeten. Het was een waarschuwingsschot geweest dat het aanstaande einde van de Middeleeuwen aankondigde...

Danny de Leeuw

VAN CONSCIENCE TOT CLAUS...

De Antwerpenaar Hendrik Conscience, zoon van een Franse vader die timmerman was en een Vlaamse moeder (1812-1883) schreef aanvankelijk in het Frans, maar koos later voor zijn moedertaal.
In 1838 — hij was toen zesentwintig en had pas twee kleine boekjes gepubliceerd — beëindigde hij zijn grootse meesterwerk "De Leeuw van Vlaanderen". In totaal zou hij bijna honderd romans en novellen publiceren. De betekenis van deze boeken voor het Vlaamse volk is niet te overschatten. Hij werd, nog tijdens zijn leven, beschouwd als "de man die zijn volk leerde lezen." En schrijven ook — want in een tijd dat Vlaamse auteurs in het Frans schreven (De Coster, Rodenbach, Maeterlinck en Verhaeren zijn er de roemrijke getuigen van) was er bepaald moed voor nodig om een taal te gebruiken die als "boerendialekt" werd afgedaan en binnen de Belgische staat zelfs geen statufs als landstaal had. De Vlaamse Beweging had met Conscience zijn eerste èchte romancier. Hij was degene die zijn land- en tijdgenoten duidelijk maakte dat het gebruik van je moedertaal niets was om je voor te schamen en dat er een Vlaamse geschiedenis en literaire traditie bestond waar Vlamingen alleen maar trots op konden zijn: Van Veldeke, Maerlant en Reinaert tot en met de mysteriespelen van de late Middeleeuwen...
Conscience nam deel aan de Belgische Opstand, en was ondermeer arrondissementskommissaris in Kortrijk, Konservator van het Wiertzmuseum in Brussel en lid van de Belgische Akademie. In 1881, twee jaar voor zijn dood, bracht de stad Brussel hem een massale hulde.
Hugo Claus (dezelfde initialen als de schrijver!) werd lang beschouwd als het enfant terrible van de Vlaamse letteren. En dat allemaal vanwege zijn eerste roman die als oneerbaar werd beschouwd. Maar sindsdien heeft de Brugse auteur, geboren in 1929, zijn groot talent alleen maar bevestigd. Het is vooral zijn veelzijdigheid die opvalt: zowel als dichter, romanschrijver als als toneelschrijver behoort hij tot de grootsten en zijn werk is, samen met dat van Geeraerts, Lampo, Boon en Walschap, het meest vertaald. Als jong toneelschrijver werden zijn stukken al in Brussel en Parijs opgevoerd. En later, toen hij in Nederland woonde, ook daar. Sinds kort bemoeit deze duizendpoot zich ook intensief met de film. Hij heeft talloze scenario's geschreven (zoals het omstreden "Rubens"), zelf films gemaakt ("De Vijanden", "Vrijdag") en beheerst het filmvak volledig. Het enige wat hem nog ontbrak was een groots thema. Dat werd "De Leeuw van Vlaanderen". En dat kon wel eens een heel opzienbarende leeuw worden!

DDL

alain chevallier
HET TEKEN VAN DE INDIAAN
LOMBARD
BUDDY LONGWAY 12
KAPITEIN RYAN
Derib
LOMBARD
11
JUGURTHA
Het vuur der herinneringen
FRANZ
VERNAL
LOMBARD
Neal en Sylvester
Cosey
LOMBARD
ALAIN CHEVALLIER:
HET TEKEN VAN DE INDIAAN
door Denayer en Duchâteau
11de album
JUGURTHA:
HET VUUR DER HERINNERINGEN
door Franz en Vernal
11de album
BUDDY LONGWAY:
KAPITEIN RYAN
door Derib
12de album
JONATHAN:
NEAL & SYLVESTER
door Cosey
9de album
NIEUW BIJ
LOMBARD

MARIA en GIEL

EXTRA VERHAAL GANG

SAMENVATTING: Maria en Giel bevinden zich in de buurt van het Loch Ness. Maria komt oog in oog te staan met Nessie, het beroemde monster. Ondertussen wordt Giel in een restaurant lastig gevallen door een paar anachronistische griezels... Later valt de oude Angus hem aan met een zeis.

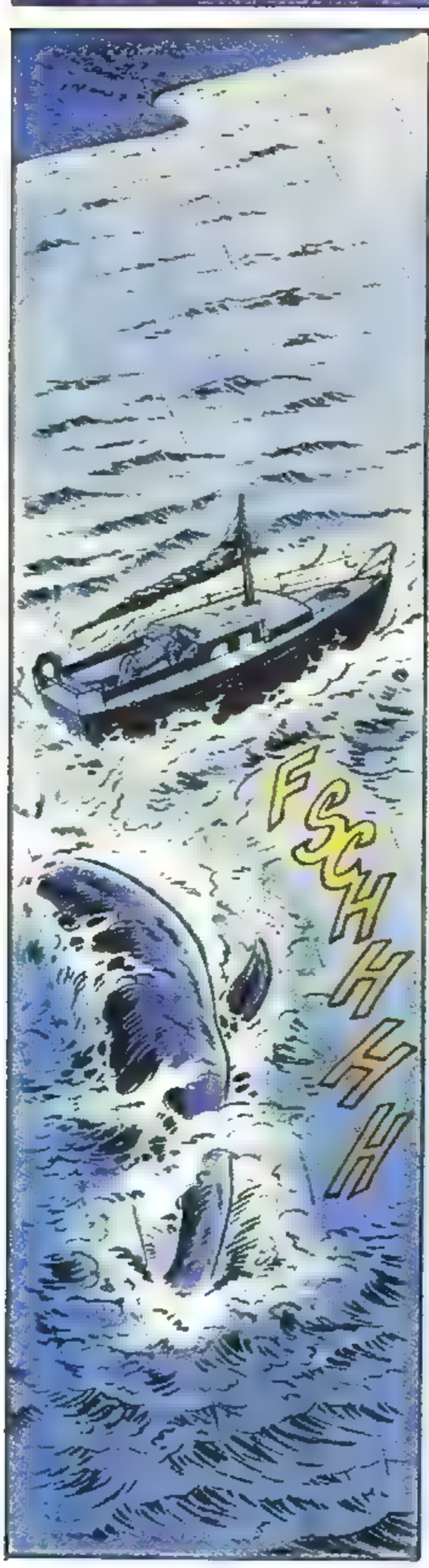

SLA OM

MARIA en GIEL

MAGDA
CH. LAMQUET

EXTRA
VERHAAL
LANG

HM... VIND JE DAT ZO LEUK ?
NEE, ME NIET KWALIJK... HAHAHA... HET KOMT... HAHA... DE ZENUWEN... HAHA!...

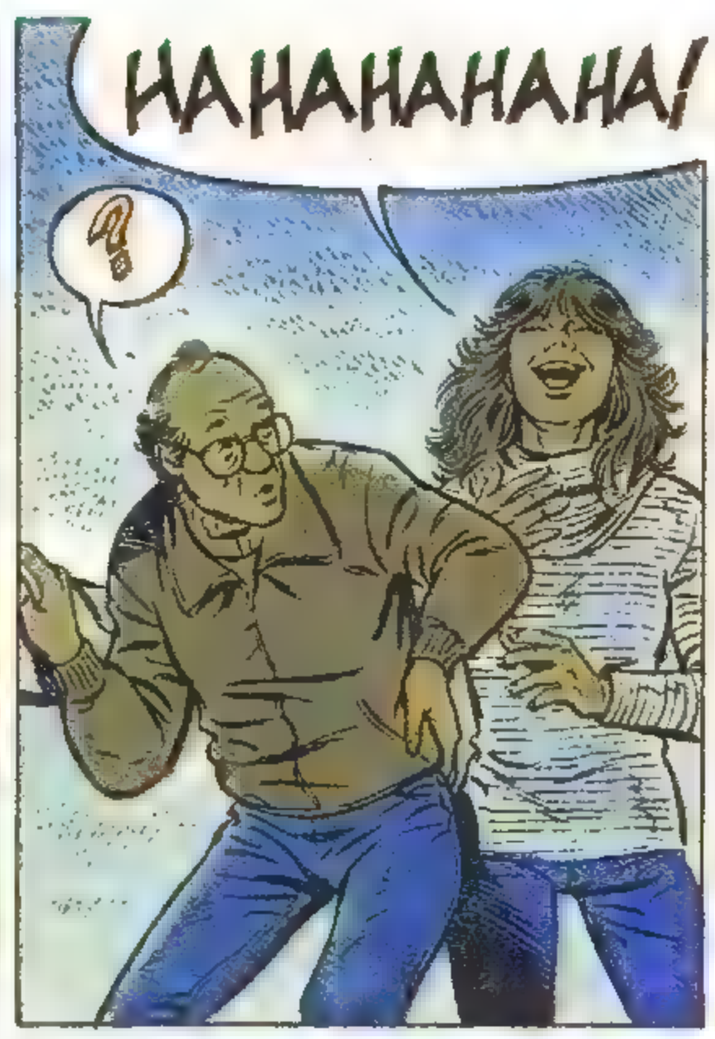
HAHAHAHAHA!
?

HAAA-HA-HA-HA! HI HI HI!

HOEHOE... HIHIHI...
NOU, RUSTIG NOU MAAR... DIEP ADEM HALEN EN KALM WORDEN...

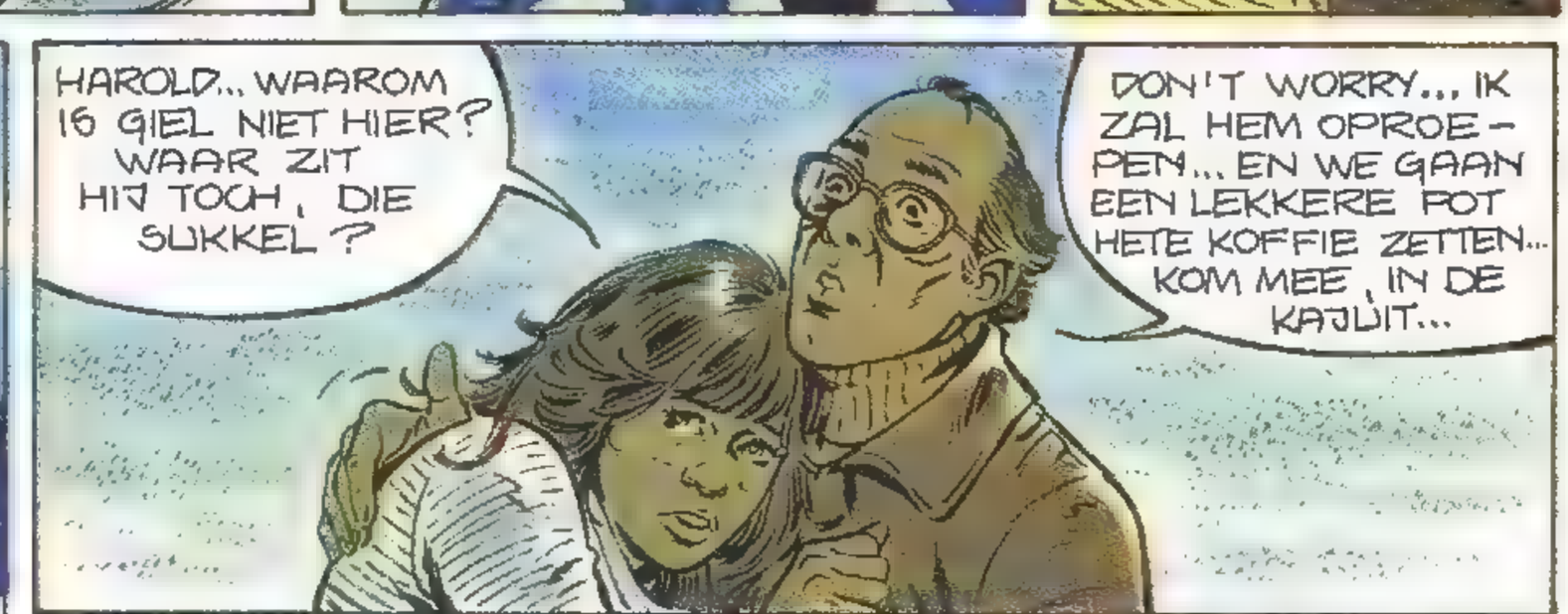
HAROLD... WAAROM IS GIEL NIET HIER? WAAR ZIT HIJ TOCH, DIE SUKKEL?
DON'T WORRY... IK ZAL HEM OPROEPEN... EN WE GAAN EEN LEKKERE POT HETE KOFFIE ZETTEN... KOM MEE, IN DE KAJUIT...

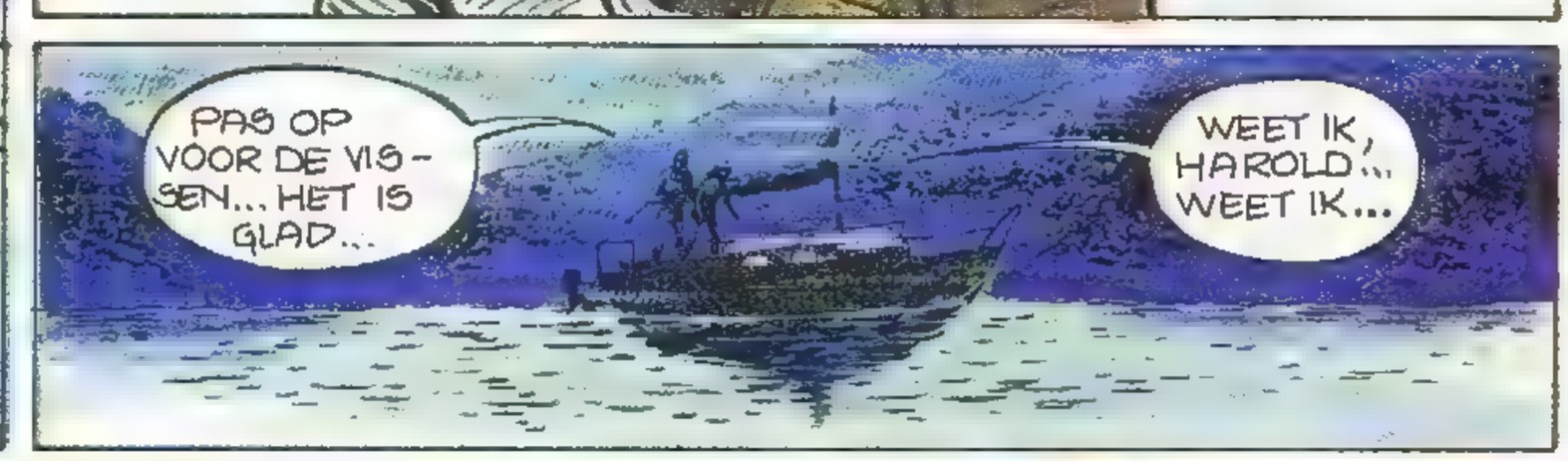
PAS OP VOOR DE VISSEN... HET IS GLAD...
WEET IK, HAROLD... WEET IK...

ZO... NOU MOET HET "BIEP-BIEP-BIEP" DOEN IN GIELS ZAK...
IK ZAL HEM GAAN ZOEKEN MET DE ZODIAC...

BIP BIP BIP

SLA OM

MARIA en GIEL

19A

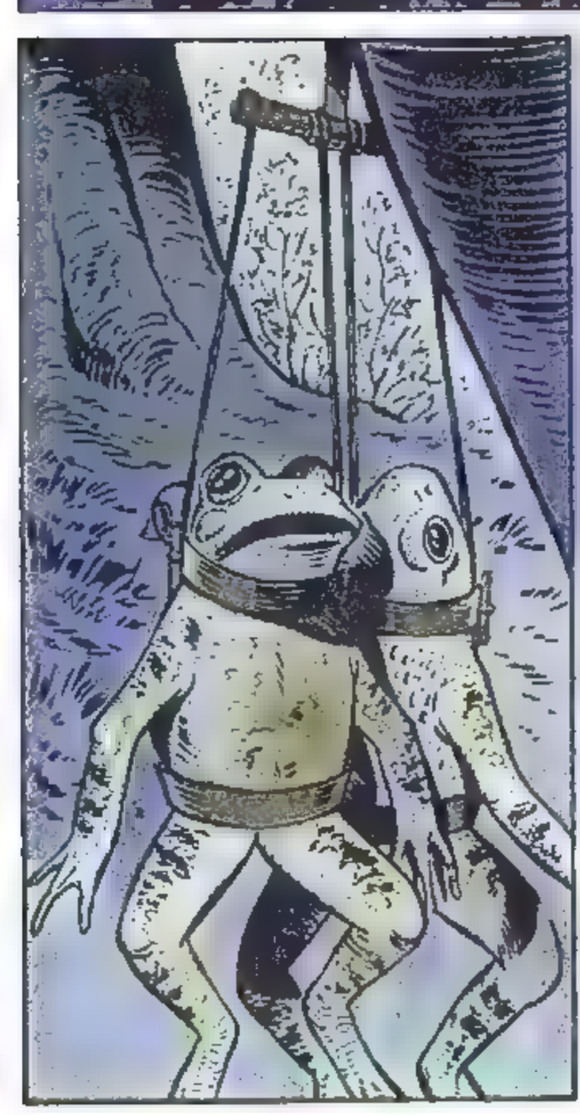

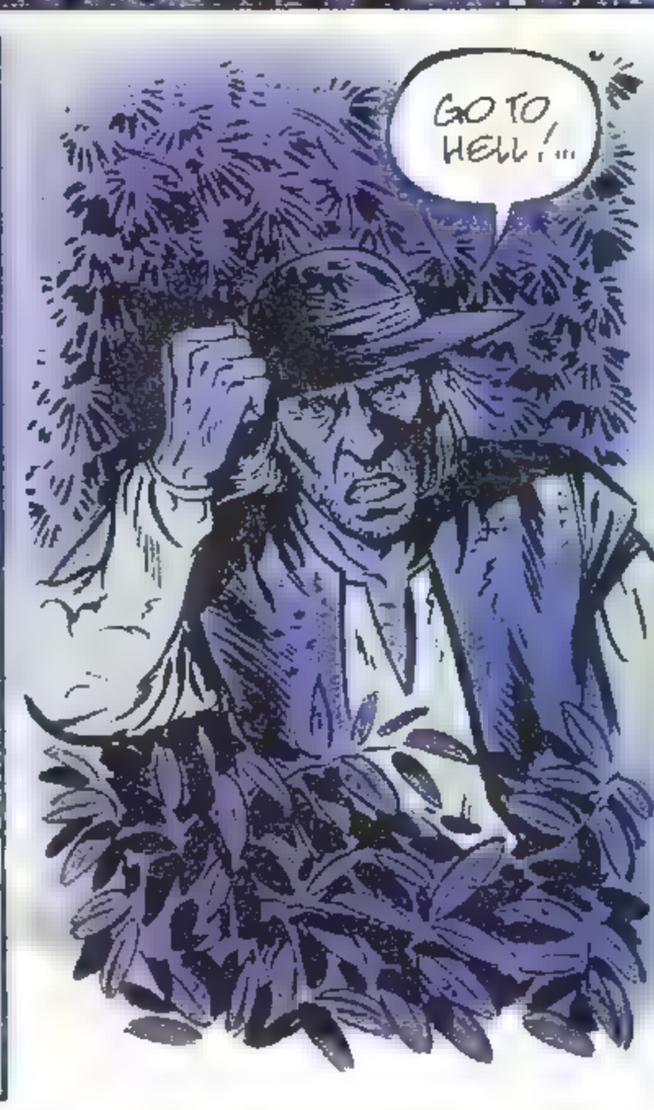

19D

MAEDA 93 & LAMQUET

DE... DE BOOT... MARIA... MA...

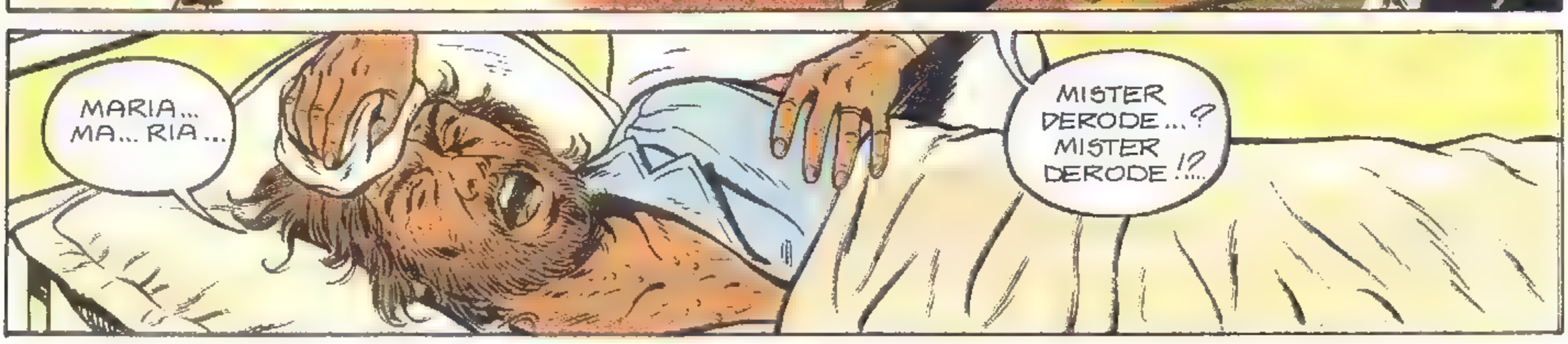
MARIA... MA... RIA...
MISTER DERODE...? MISTER DERODE !?...

MARIA en GIEL

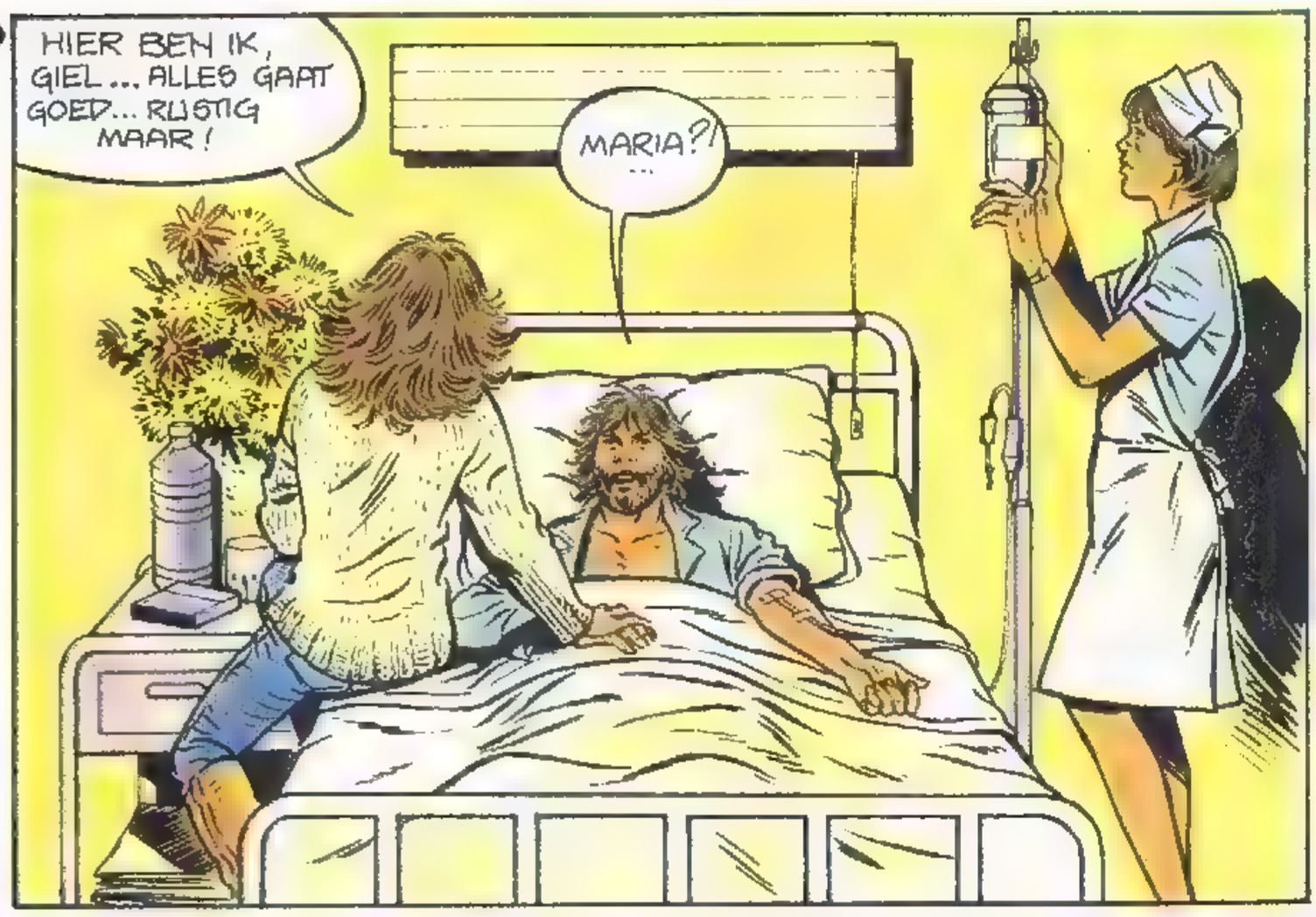

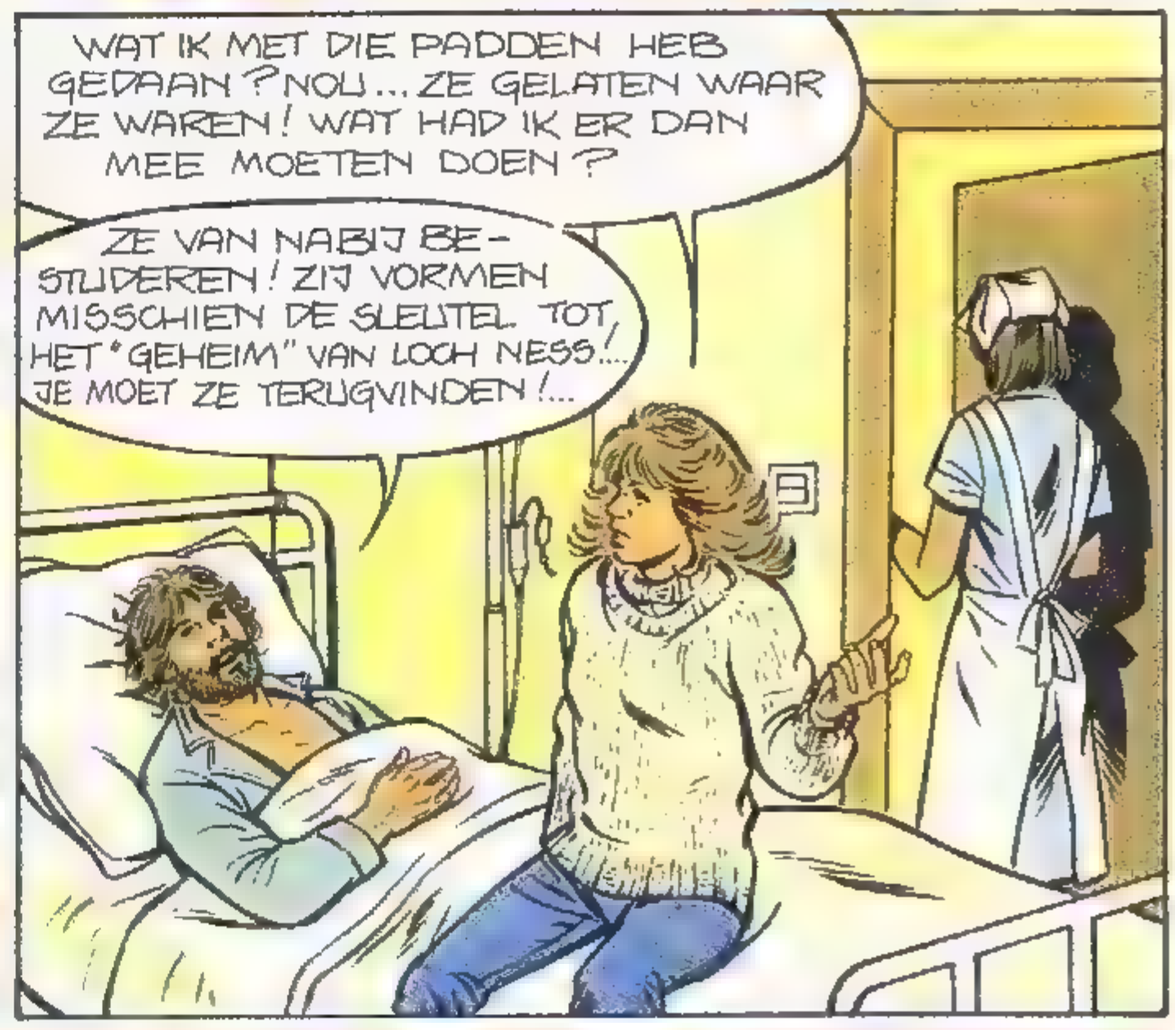

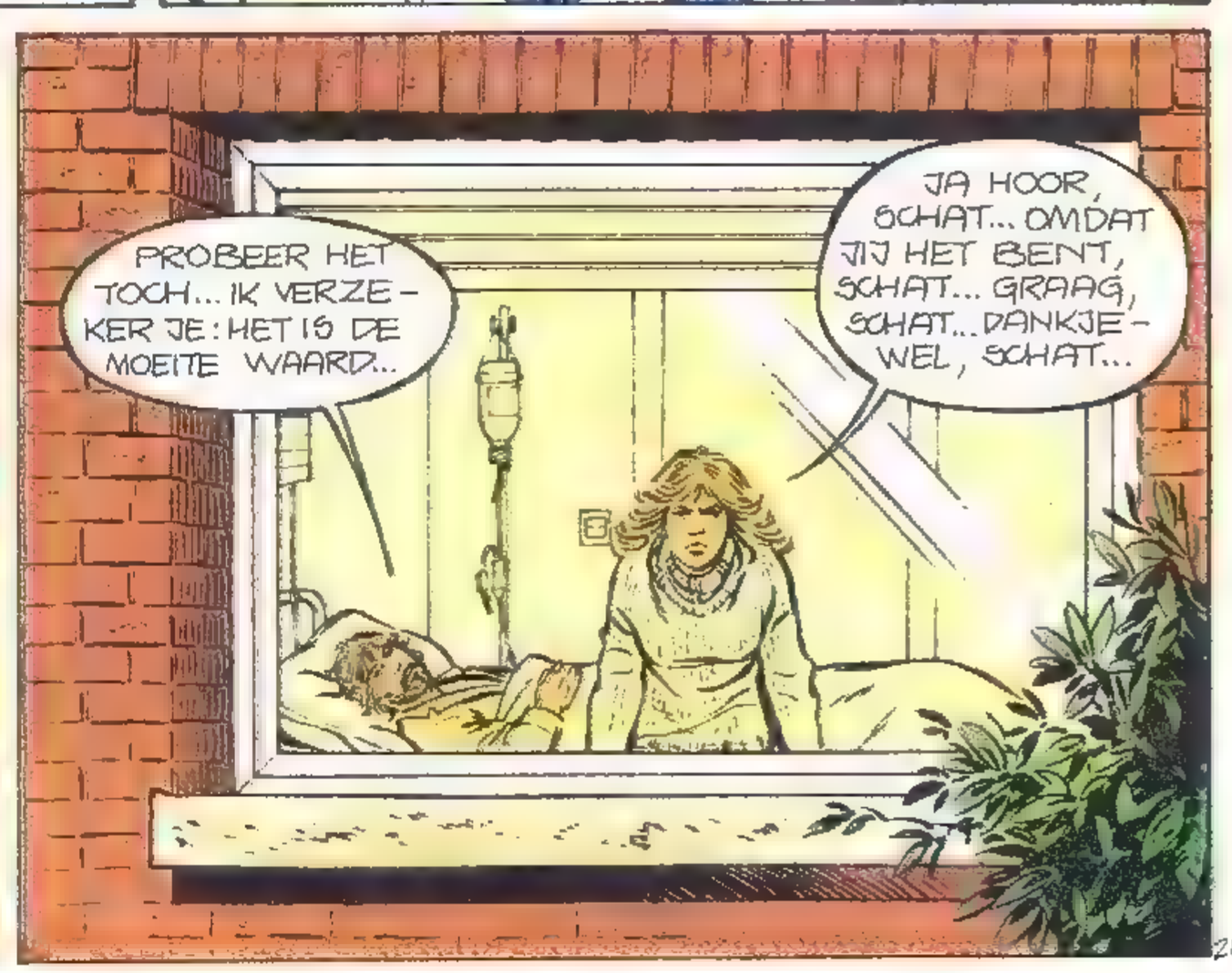

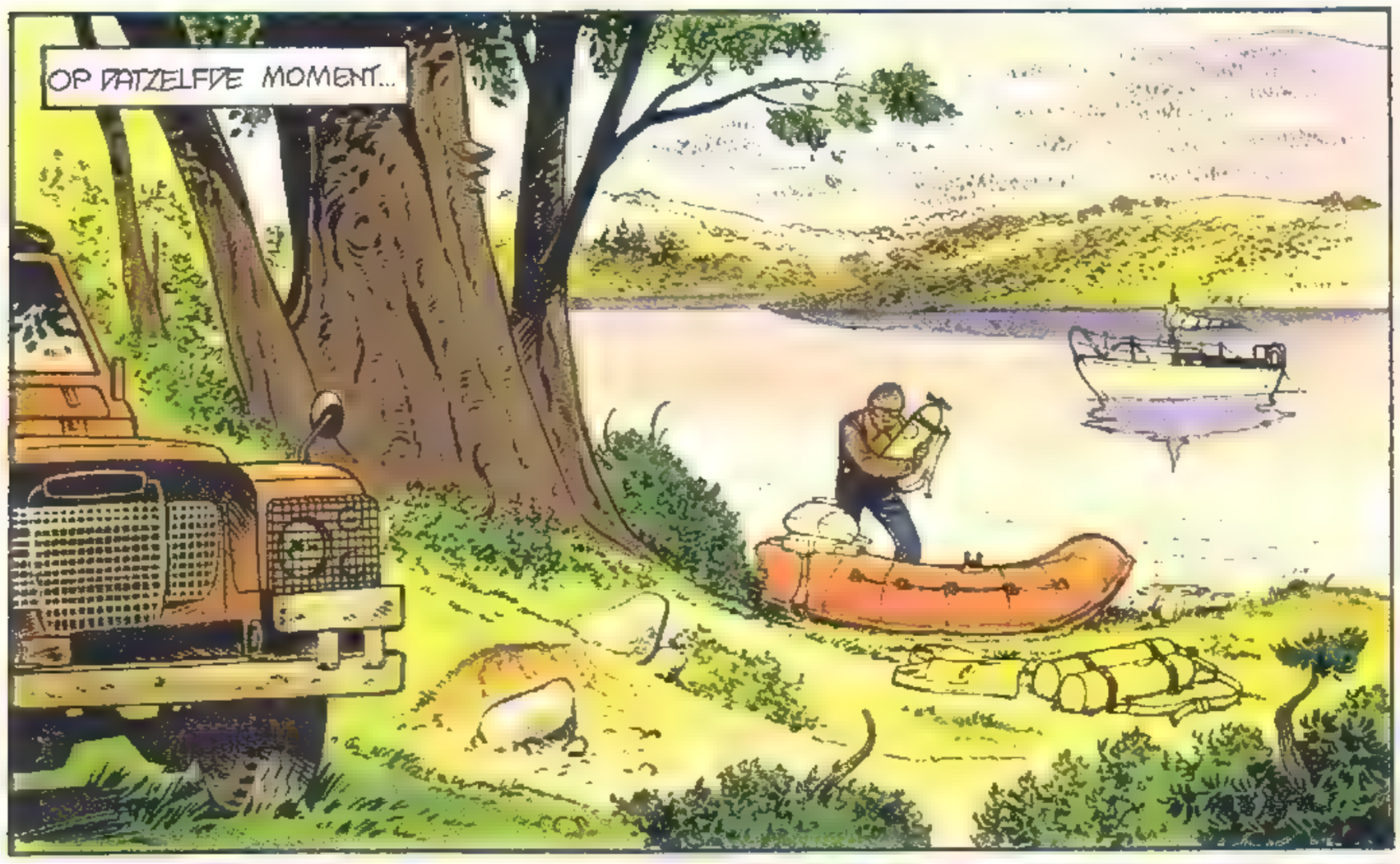
OP DATZELFDE MOMENT...

22A

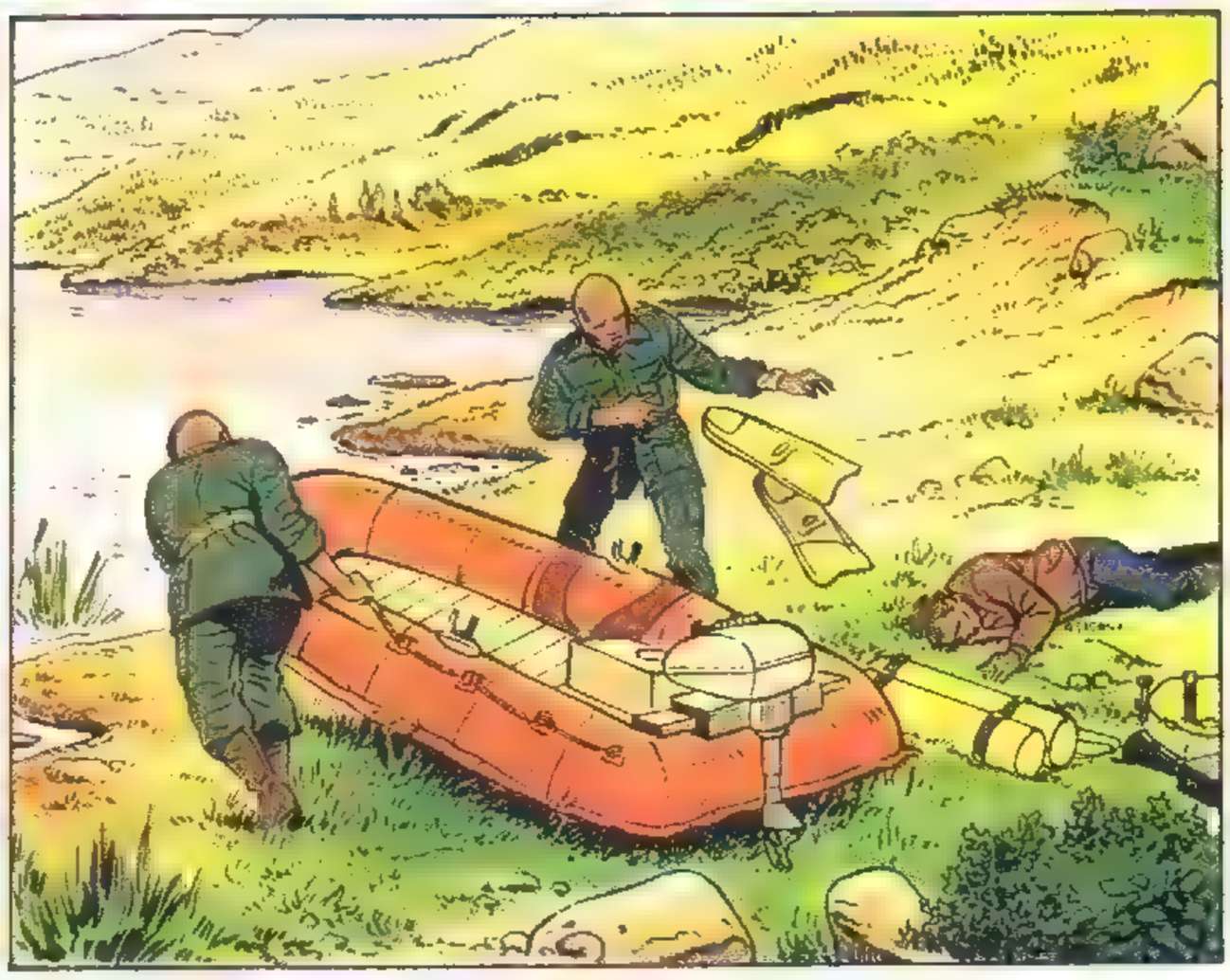

ZESTIG SE-CONDEN, IS DAT GENOEG ?
RUIMSCHOOTS, LIJKT ME ...

22B

MARIA en GIEL

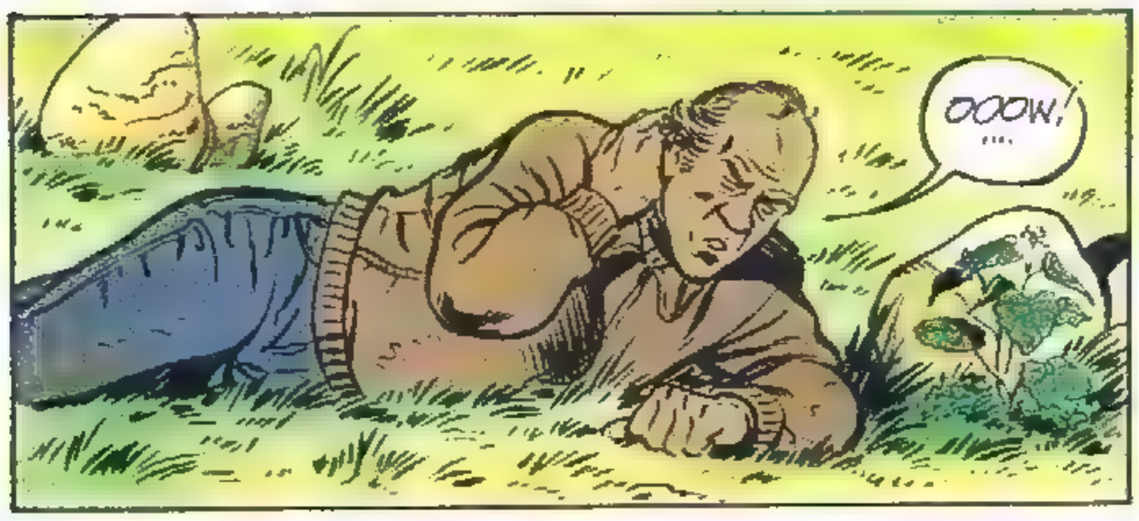

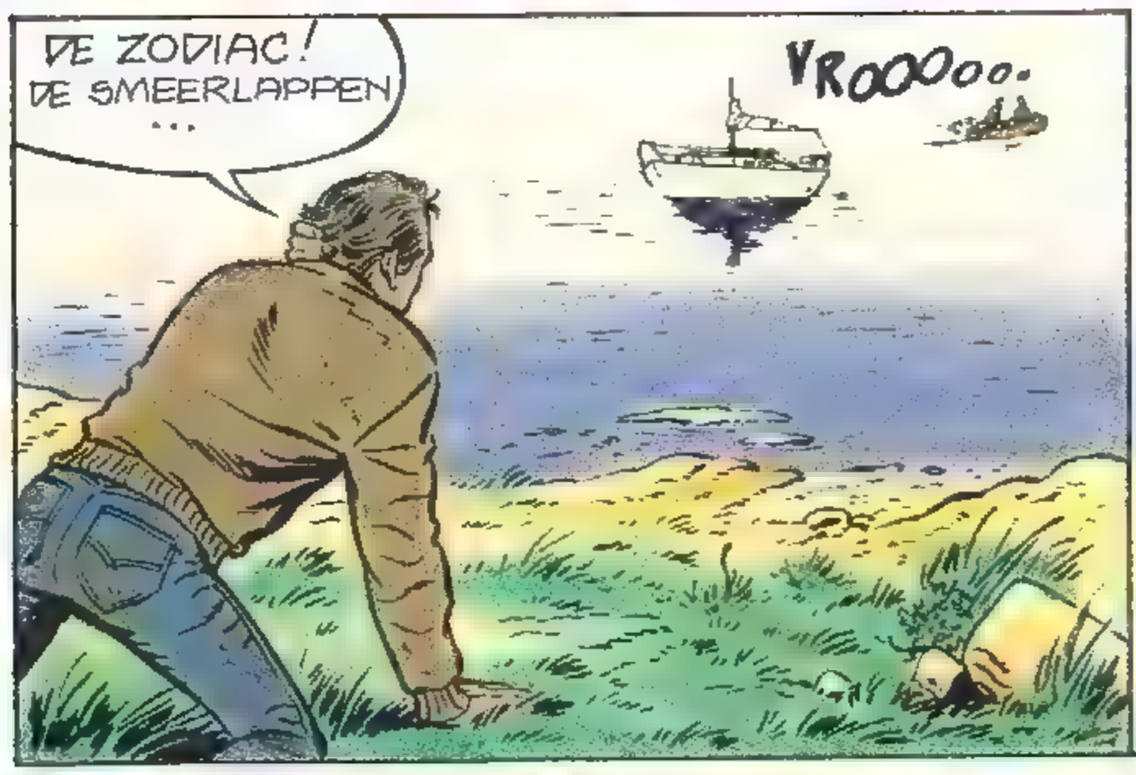

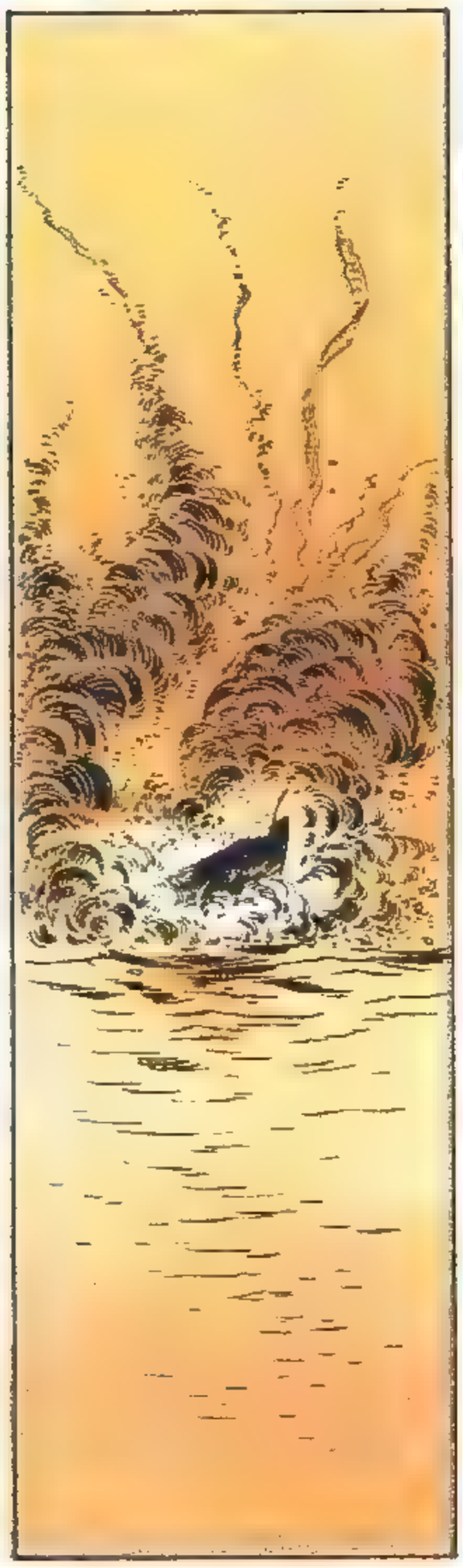

EXTRA
VERHAAL
LANG

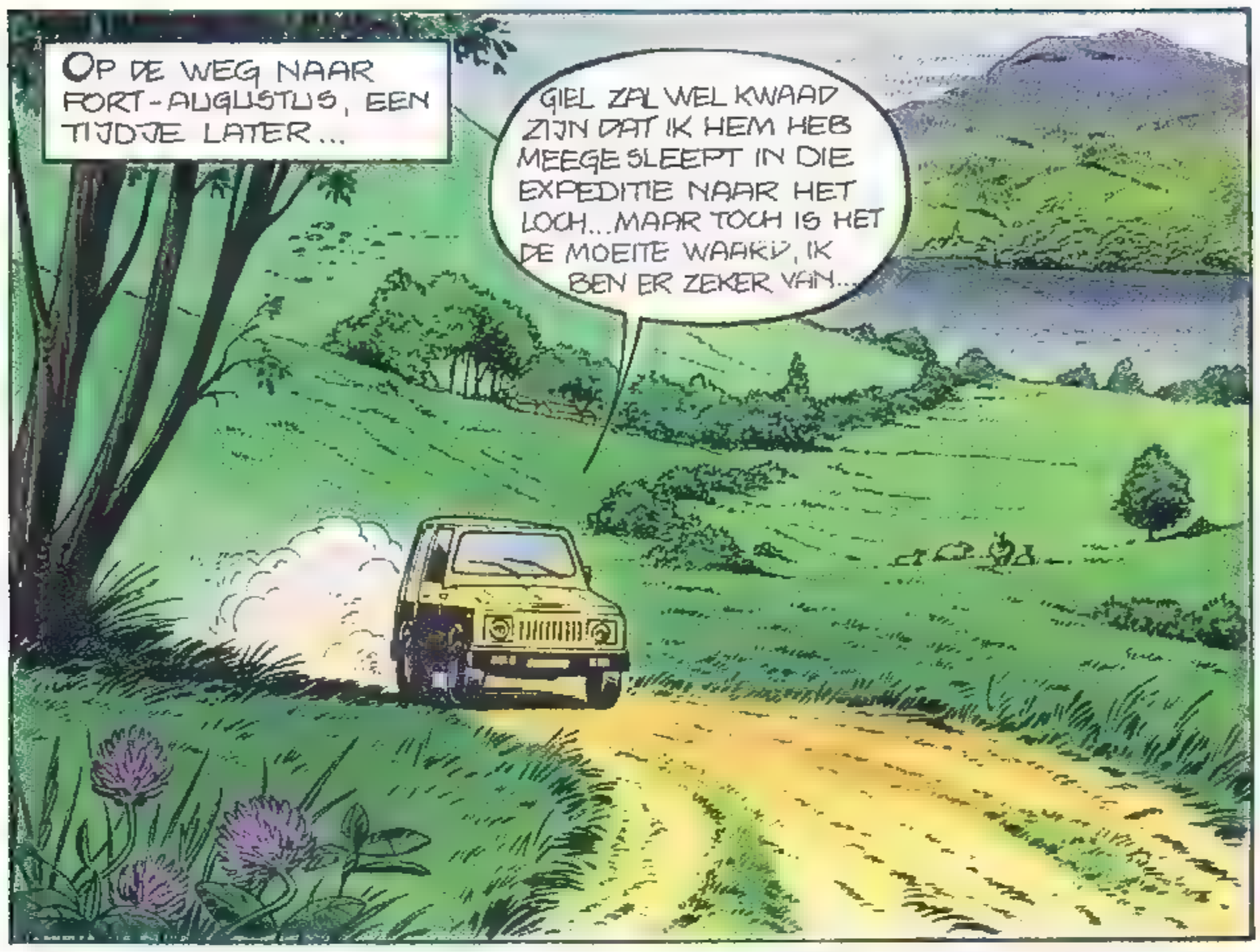
OP DE WEG NAAR FORT-AUGUSTUS, EEN TIJDJE LATER...
GIEL ZAL WEL KWAAD ZIJN DAT IK HEM HEB MEEGESLEEPT IN DIE EXPEDITIE NAAR HET LOCH... MAAR TOCH IS HET DE MOEITE WAARD, IK BEN ER ZEKER VAN...

DAT BEEST DAT WE GISTEREN GEZIEN HEBBEN BESTAAT, VERDORIE!... DAT WAS ECHT NIET VAN BORDKARTON! TE BEDENKEN DAT HIJ MAAR EEN PAAR METER VAN ME AF WAS... BRRR!...

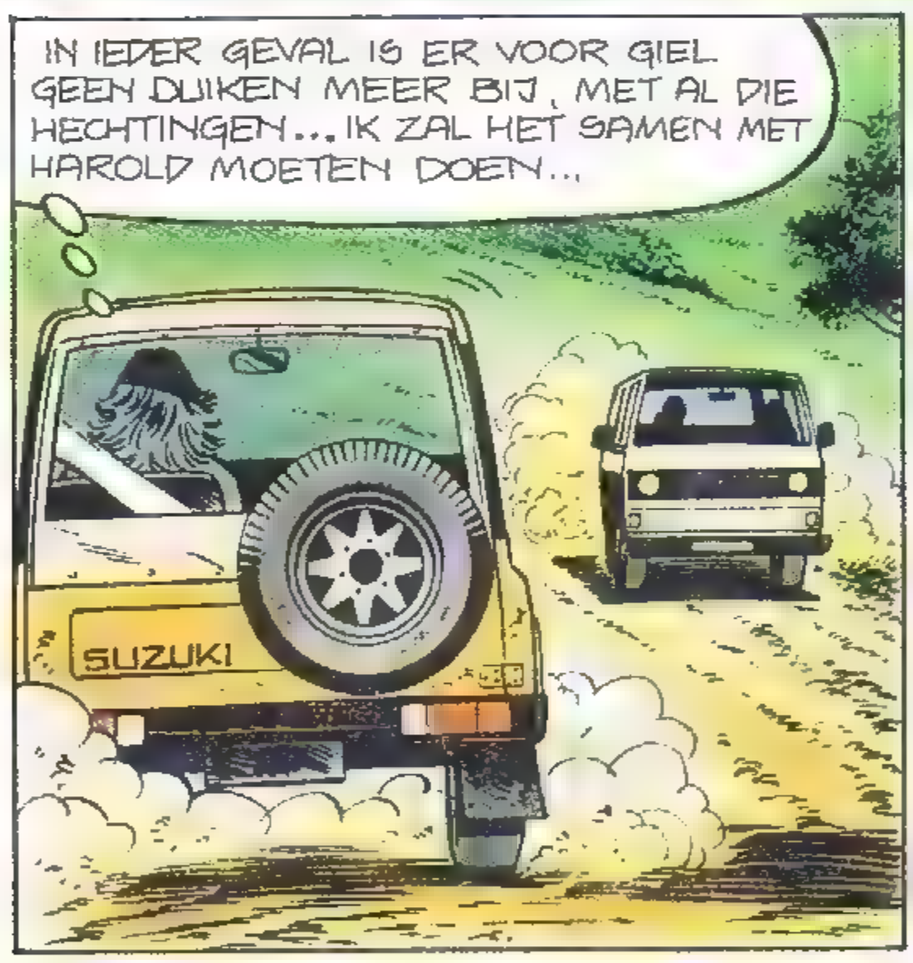
IN IEDER GEVAL IS ER VOOR GIEL GEEN DUIKEN MEER BIJ, MET AL DIE HECHTINGEN... IK ZAL HET SAMEN MET HAROLD MOETEN DOEN...
SUZUKI

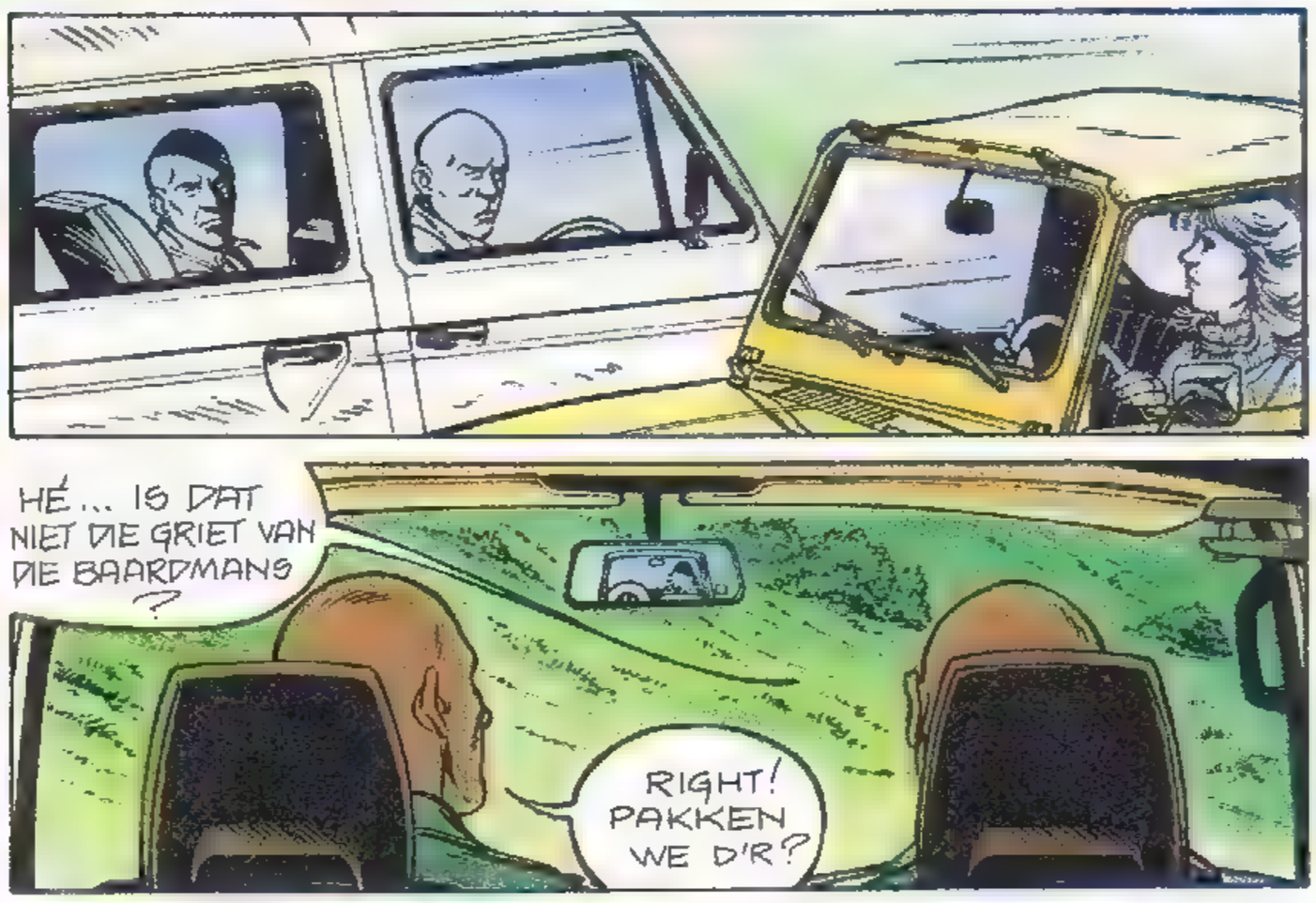
HÉ... IS DAT NIET DIE GRIET VAN DIE BAARDMANS?
RIGHT! PAKKEN WE D'R?

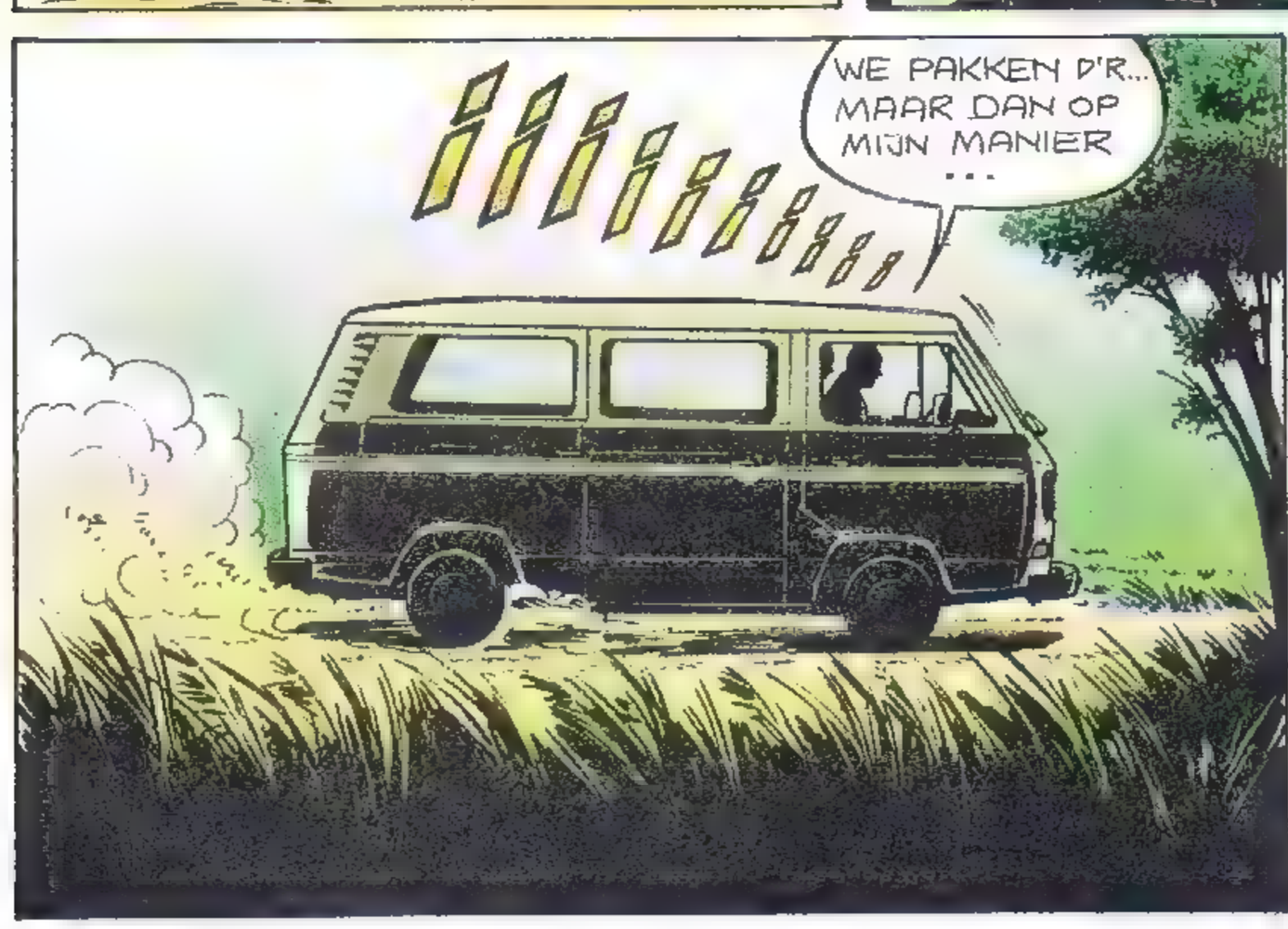
WE PAKKEN D'R... MAAR DAN OP MIJN MANIER ...

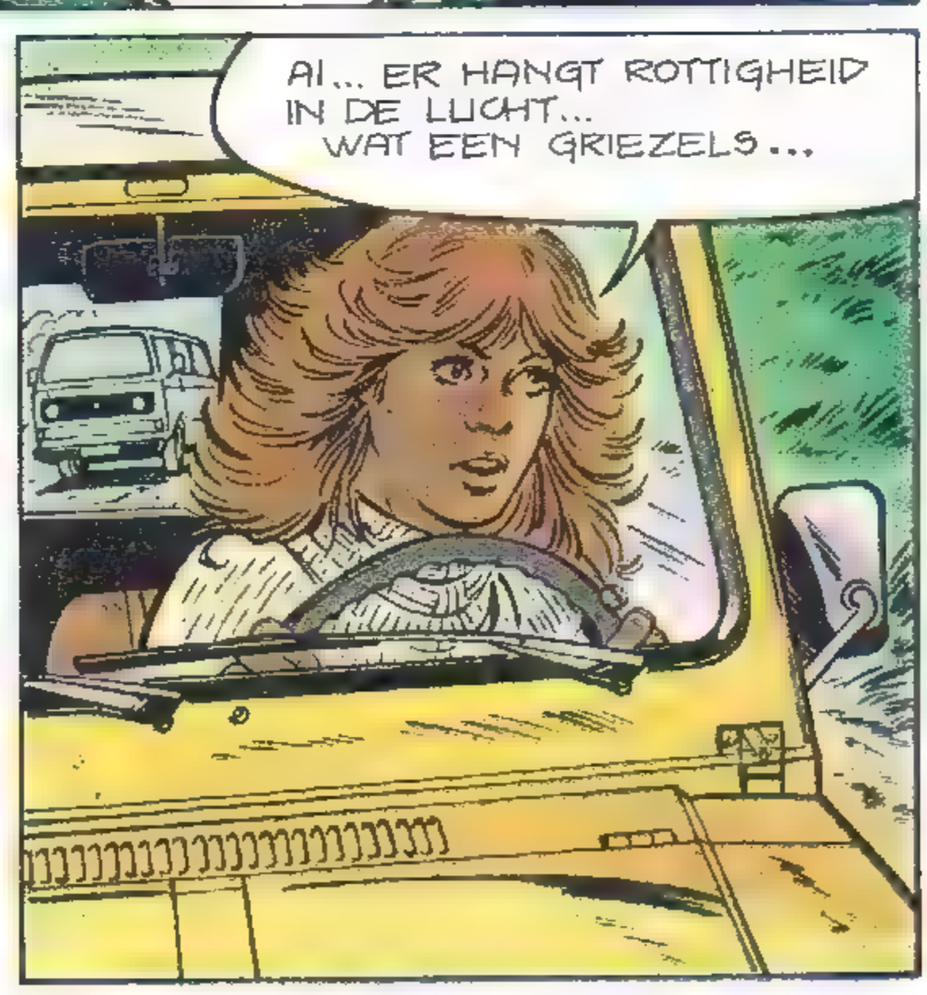
AI... ER HANGT ROTTIGHEID IN DE LUCHT... WAT EEN GRIEZELS...

SLA OM

MARIA en GIEL

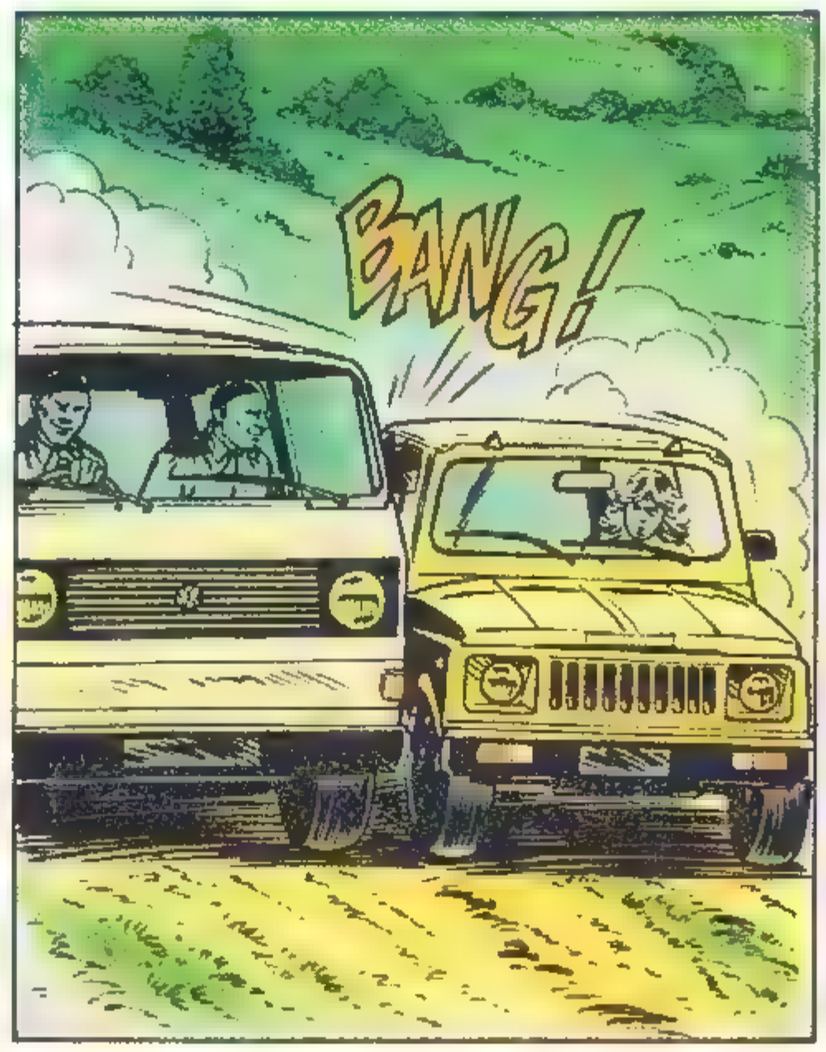

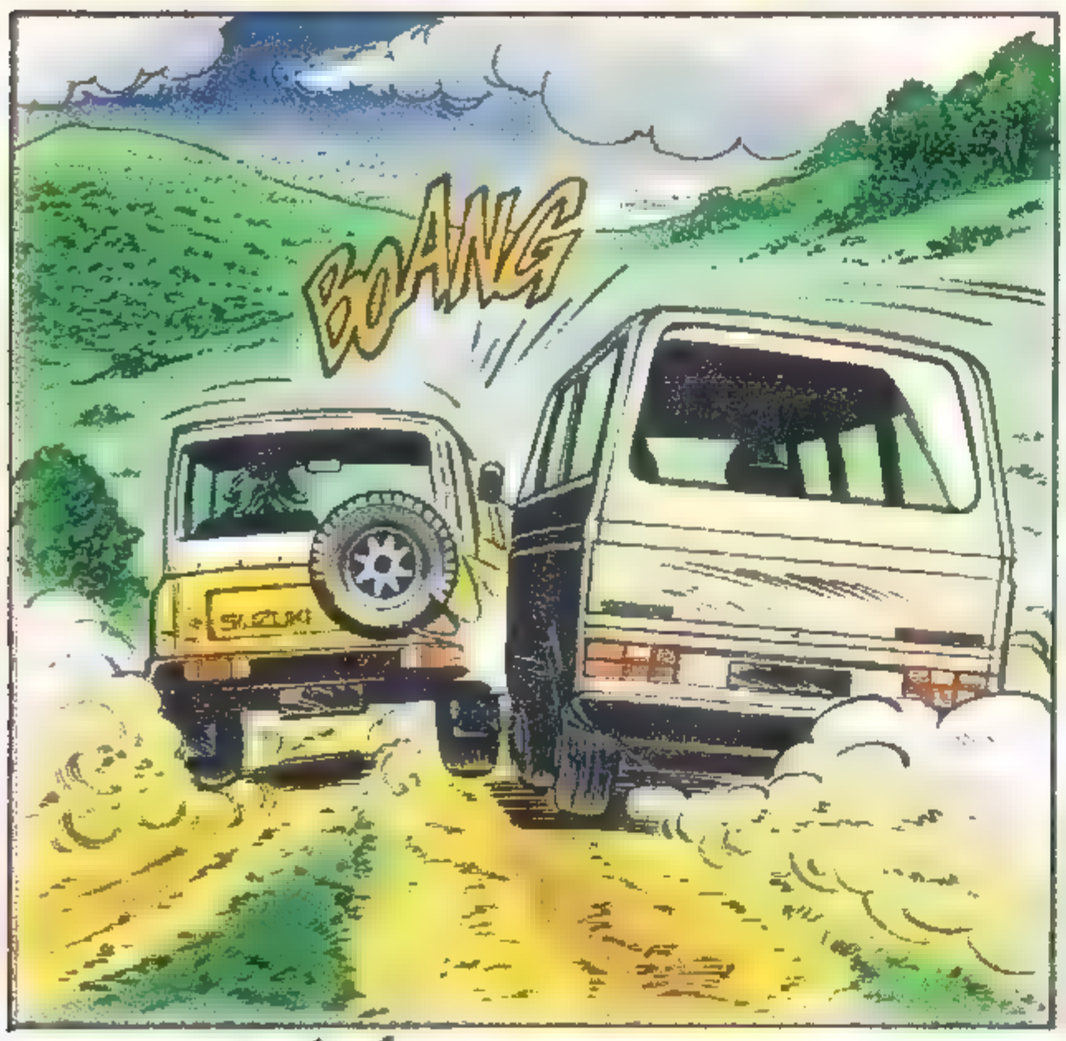

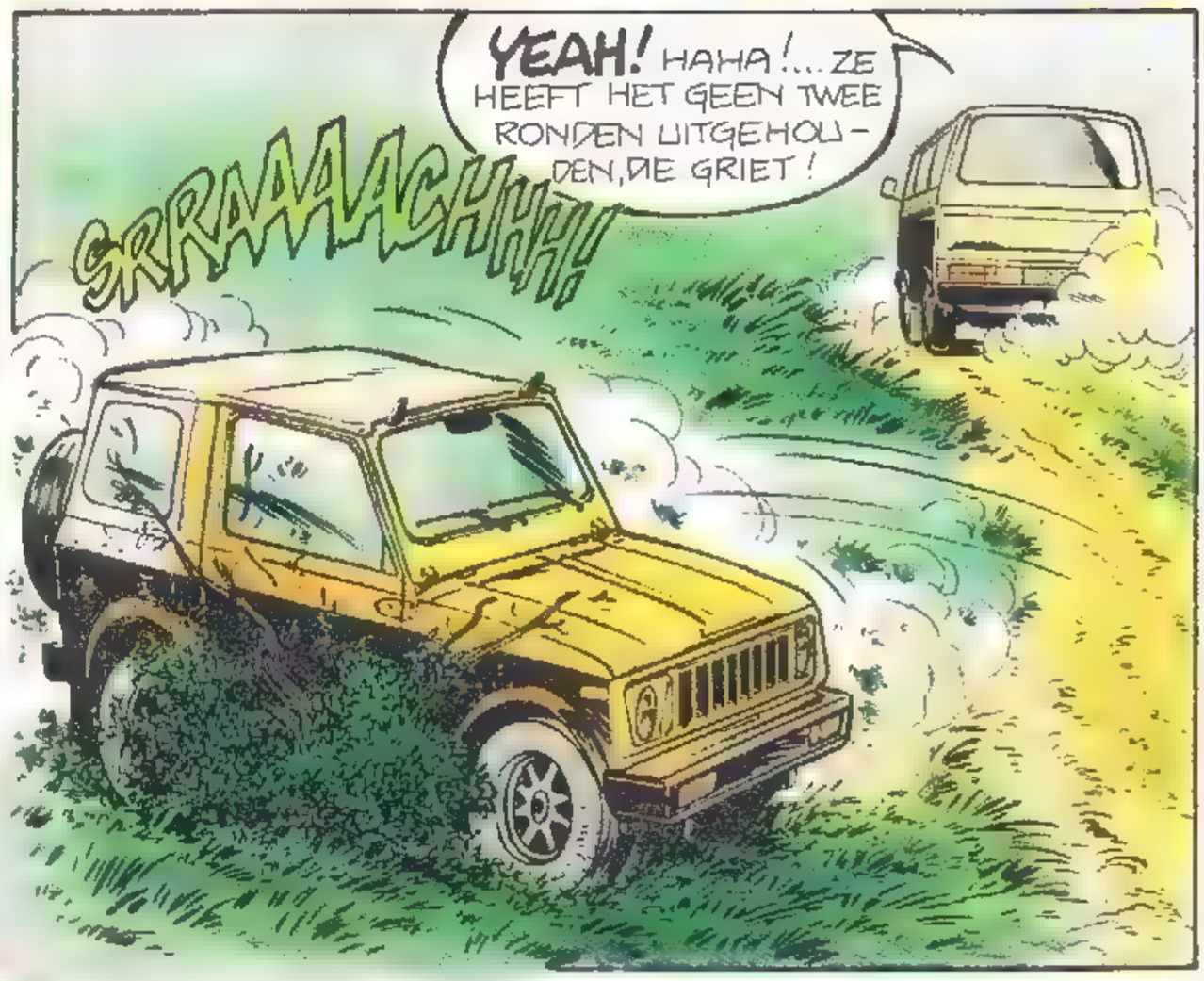

* SKINHEADS: KAALKOPPEN.

EXTRA
VERHAAL
LANG

ZE KRIJGEN ME NIET...ZE KRIJGEN ME NIET...!

NEE, ZE KRIJGEN ME NIET!
HÉ!

ZEG, HÉ, JE STOPT TOCH NIET?...
GETUIGEN AAN DE HORIZON...KUNNEN BETER INRUKKEN! ...

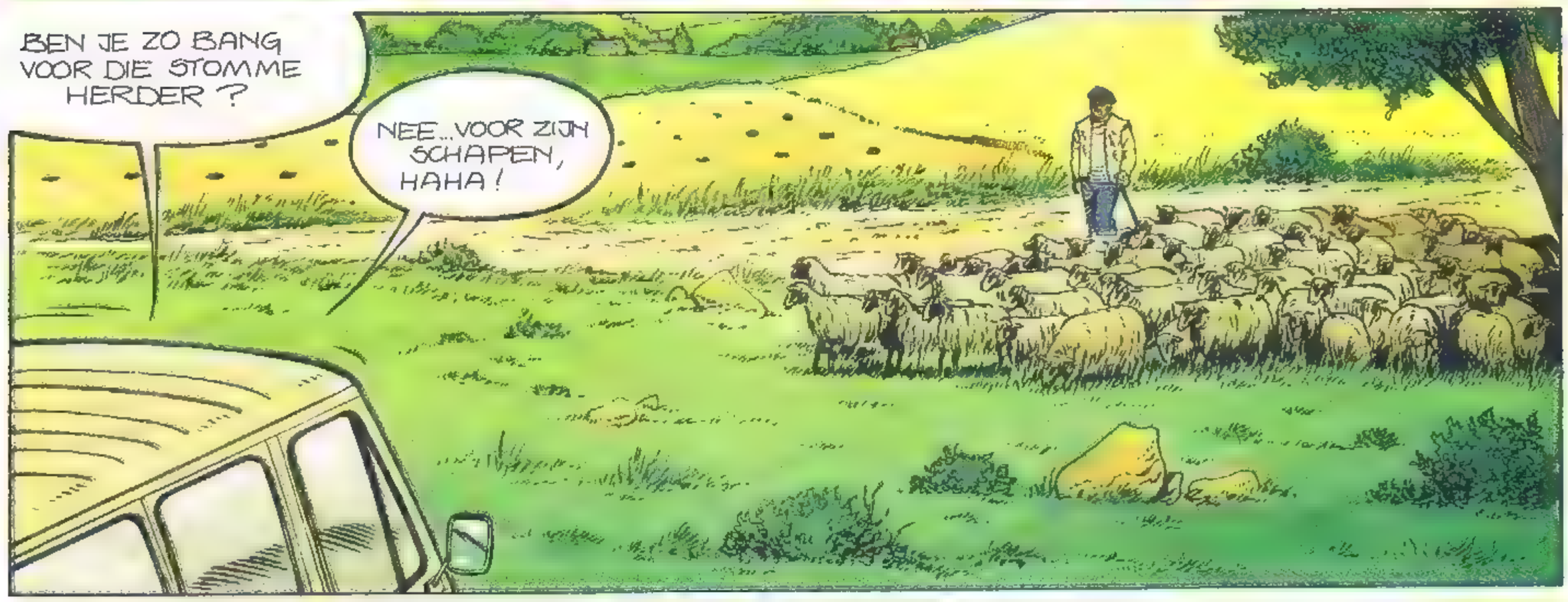
BEN JE ZO BANG VOOR DIE STOMME HERDER?
NEE...VOOR ZIJN SCHAPEN, HAHA!

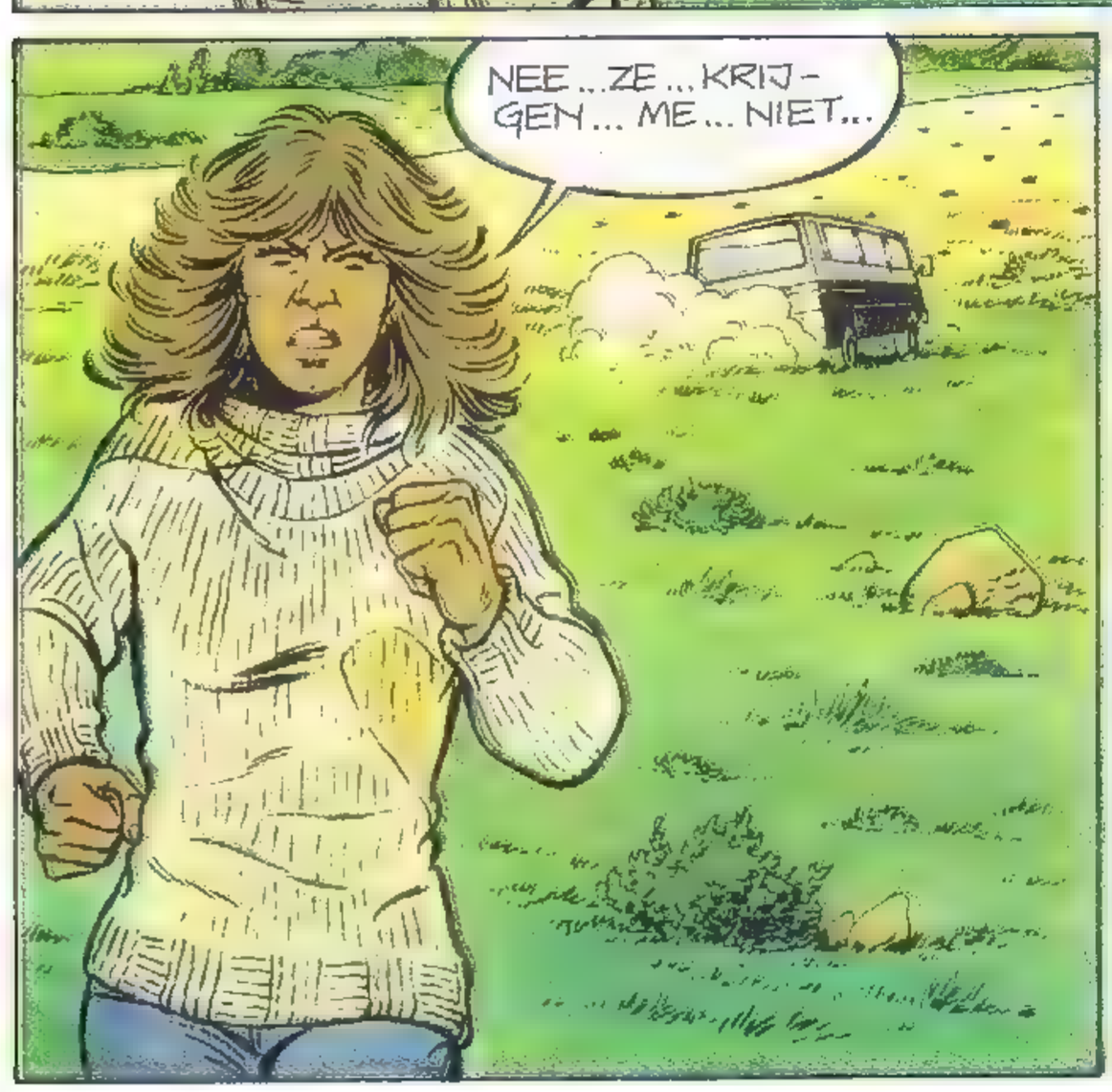
NEE...ZE...KRIJGEN...ME...NIET...

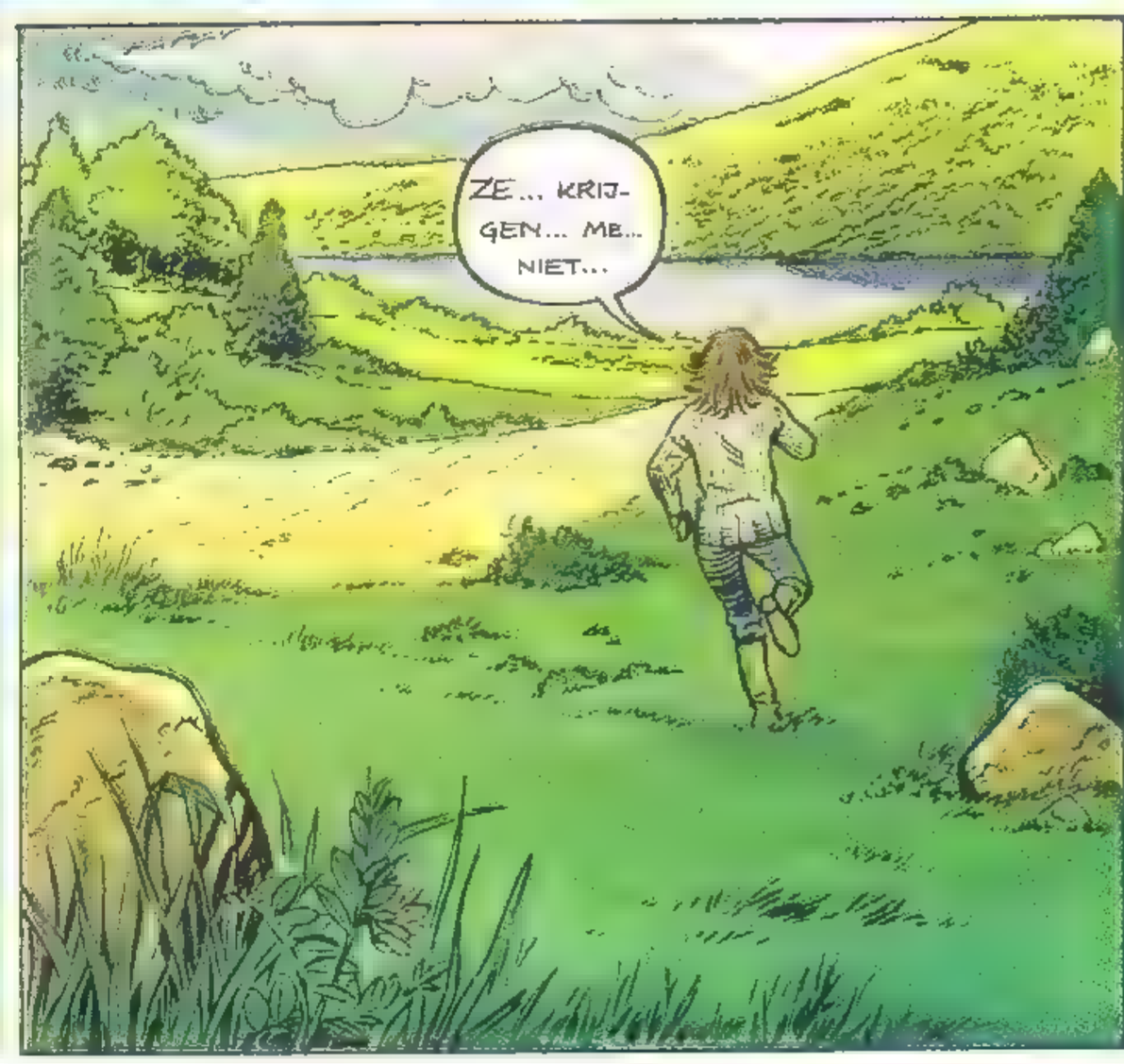
ZE... KRIJGEN... ME... NIET...

SLA OM

MARIA en GIEL

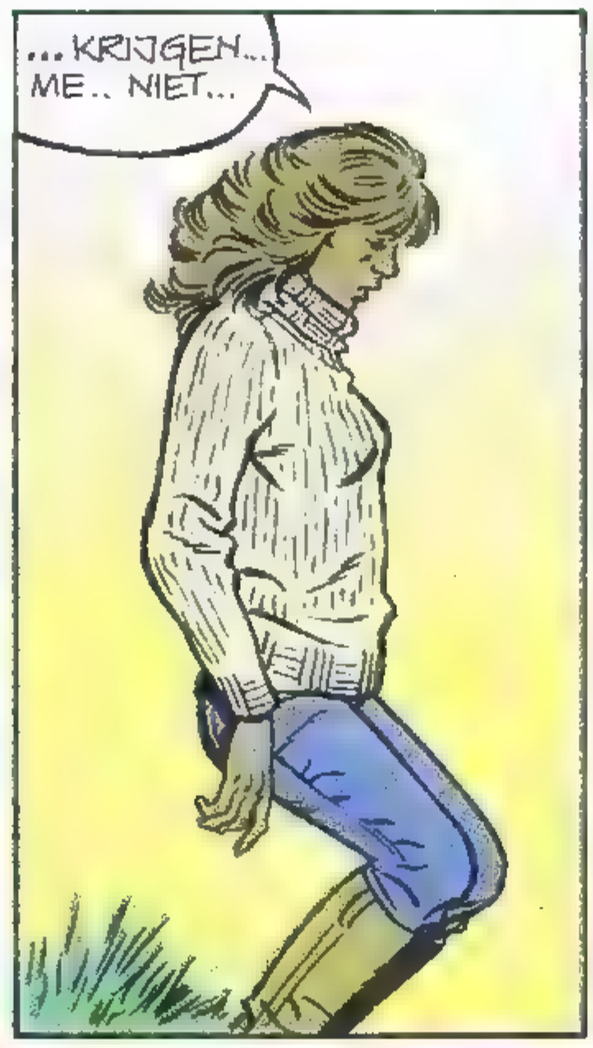

27A

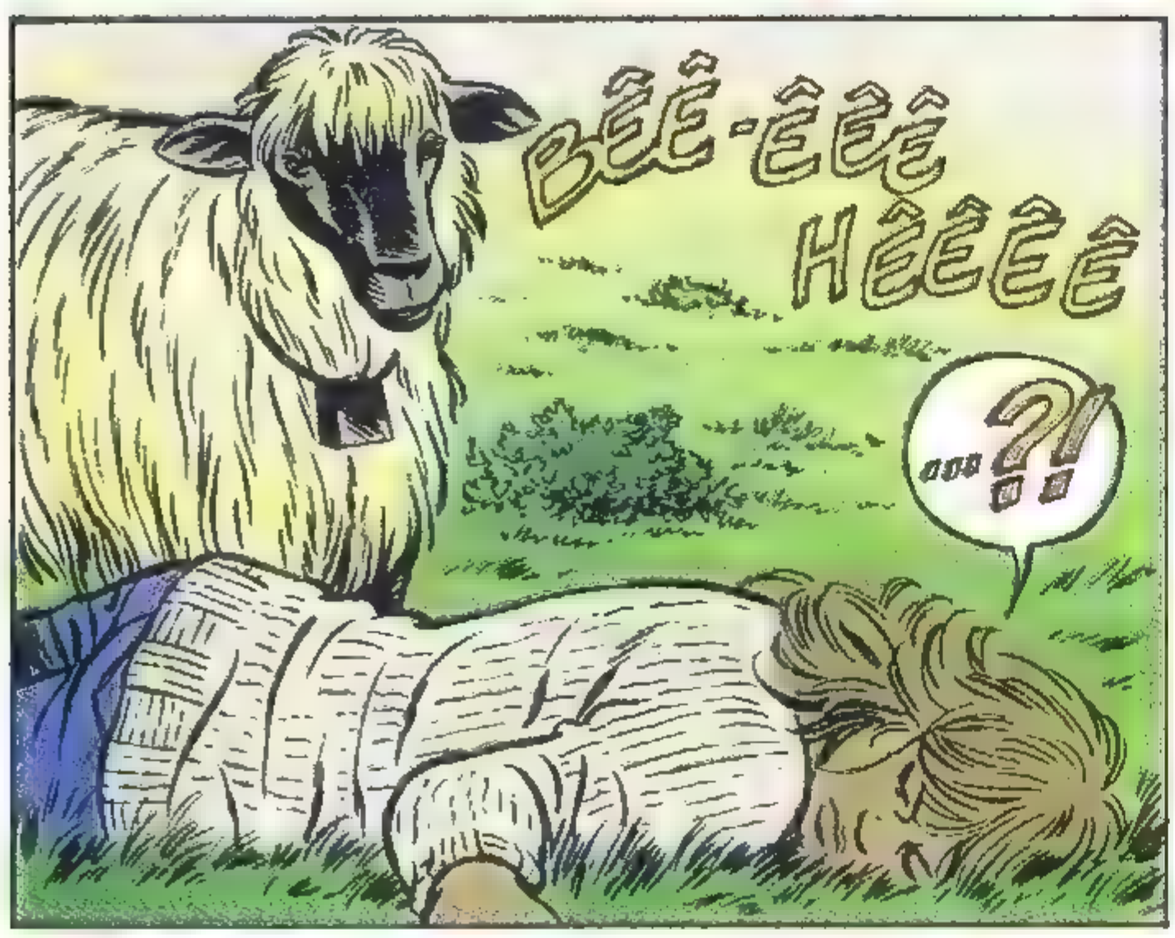

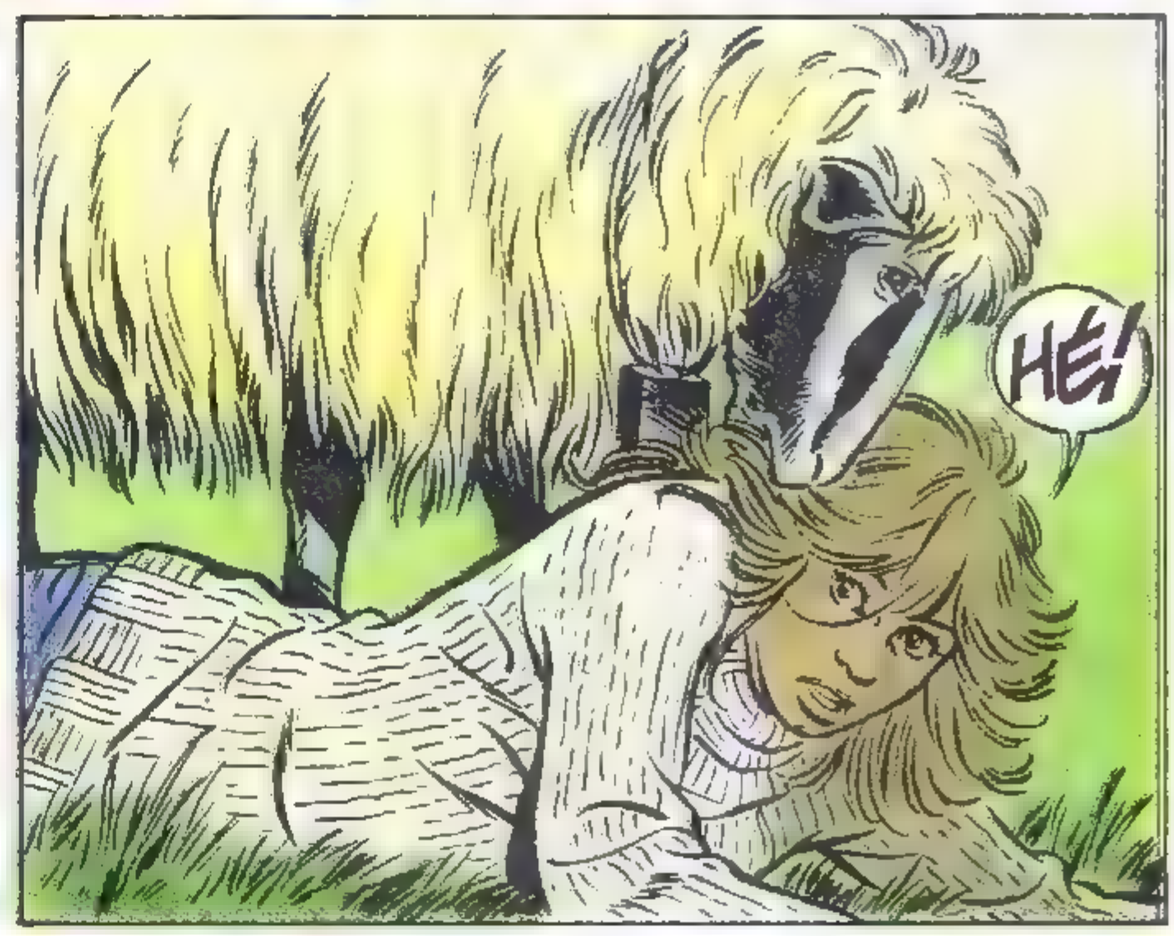

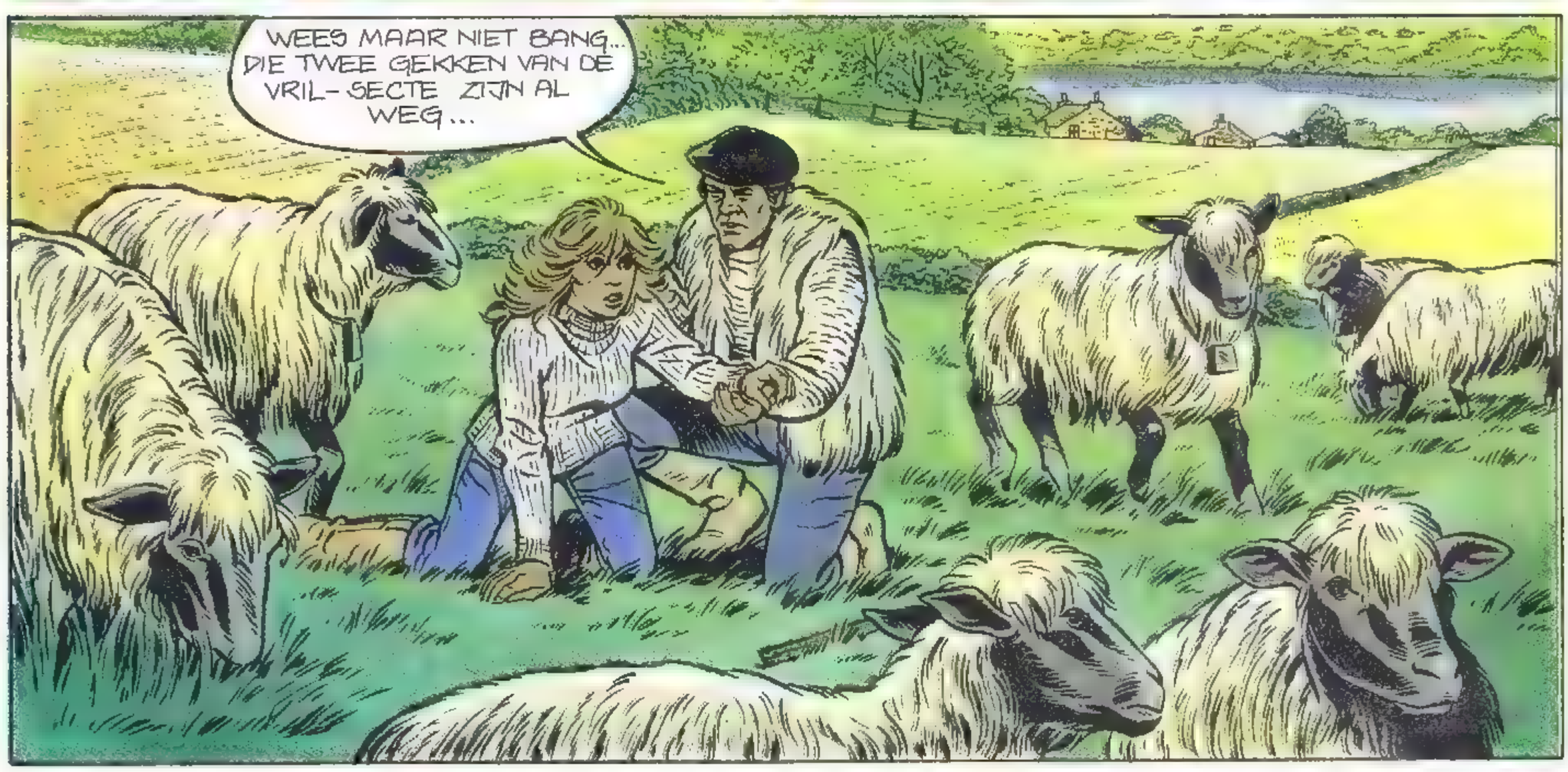

27B

TWEE UUR LATER...

OPGEKNAPT ?

JA... DAT DOET GOED... HET IS EEN PAARDEMIDDEL, MAAR JE KNAPT ER WEL VAN OP...

VERTEL EENS WAT OVER DIE VRIL-SECTE...

FANATICI ZIJN HET! ZE HEBBEN WARRIGE THEORIEËN OVER HET ONTSTAAN VAN DE AARDE, OVER DE SUPERIORITEIT VAN SOMMIGE RASSEN... KORTOM: THEORIEËN ZOALS ZE IN DE BREINEN VAN HET HITLER-REGIME OPKWAMEN...

LUI DIE FASCISTJE WILLEN SPELEN?

FASCISTJE? VERGIS JE NIET... DE SECTE BESTAAT NIET ALLEEN UIT KWAJONGENS DIE GRAAG MEISJES DE SCHRIK OP HET LIJF JAGEN... ER ZIJN OOK ANDEREN... MET VEEL MINDER GROTE BEKKEN, MAAR HEEL WAT MEER MACHT!

MACHT IN WELKE ZIN? POLITIEK?

MMM... FINANCIEEL VOORAL... IK BEN ERVAN OVERTUIGD DAT GROTE GELDSOMMEN UIT ZUIDAMERIKA DE KASSEN VAN DIE NEO-NAZISTISCHE SECTEN SPEKKEN...

MAAR MET WELK DOEL DAN?

MET HET DOEL DAT TE KOPEN DAT AAN DE MEESTBIEDENDE WORDT VERKOCHT: MACHT!... AH, IK GELOOF DAT CONRAD JE VRIEND HEEFT GEVONDEN...

SLA OM

MARIA en GIEL

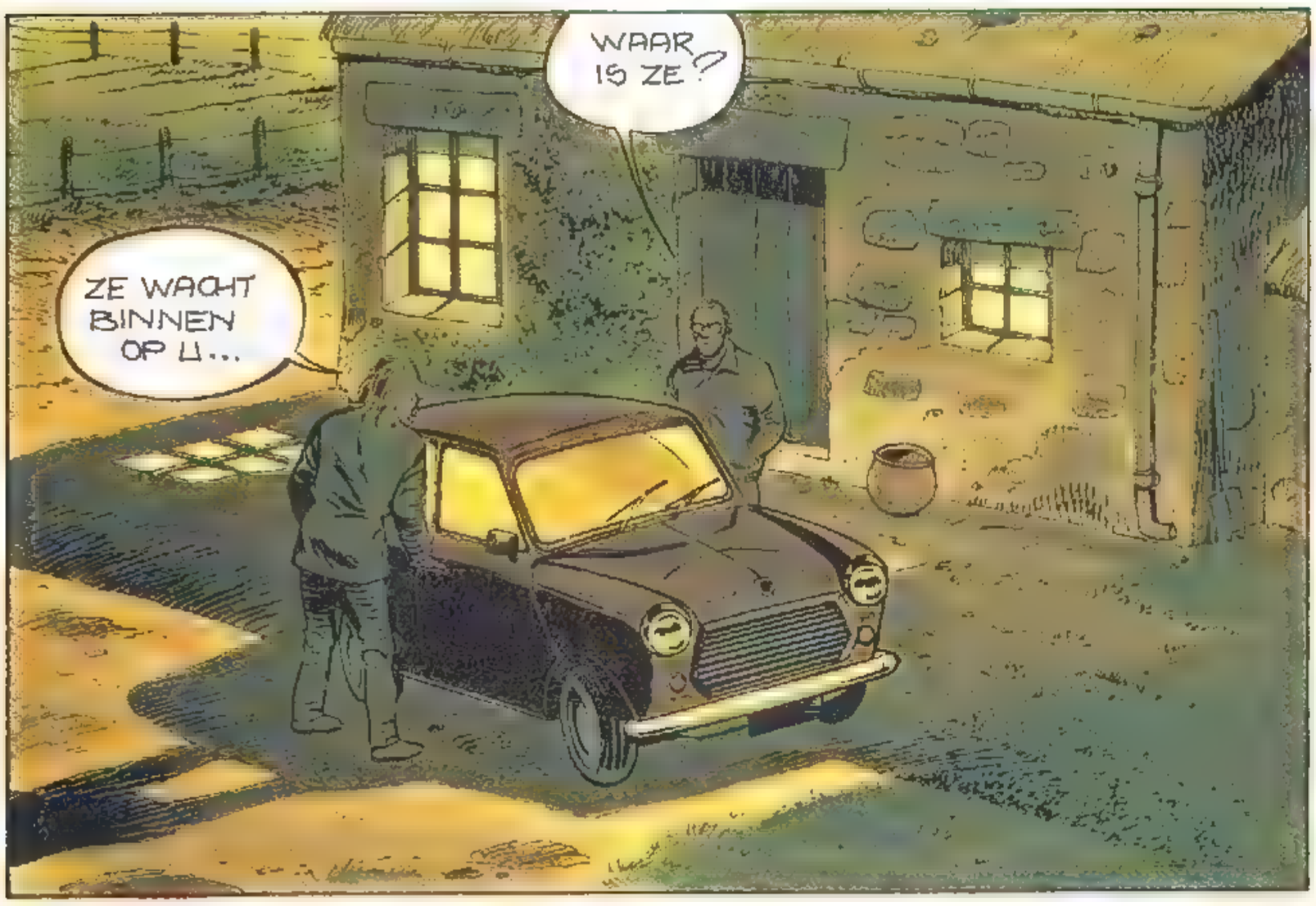

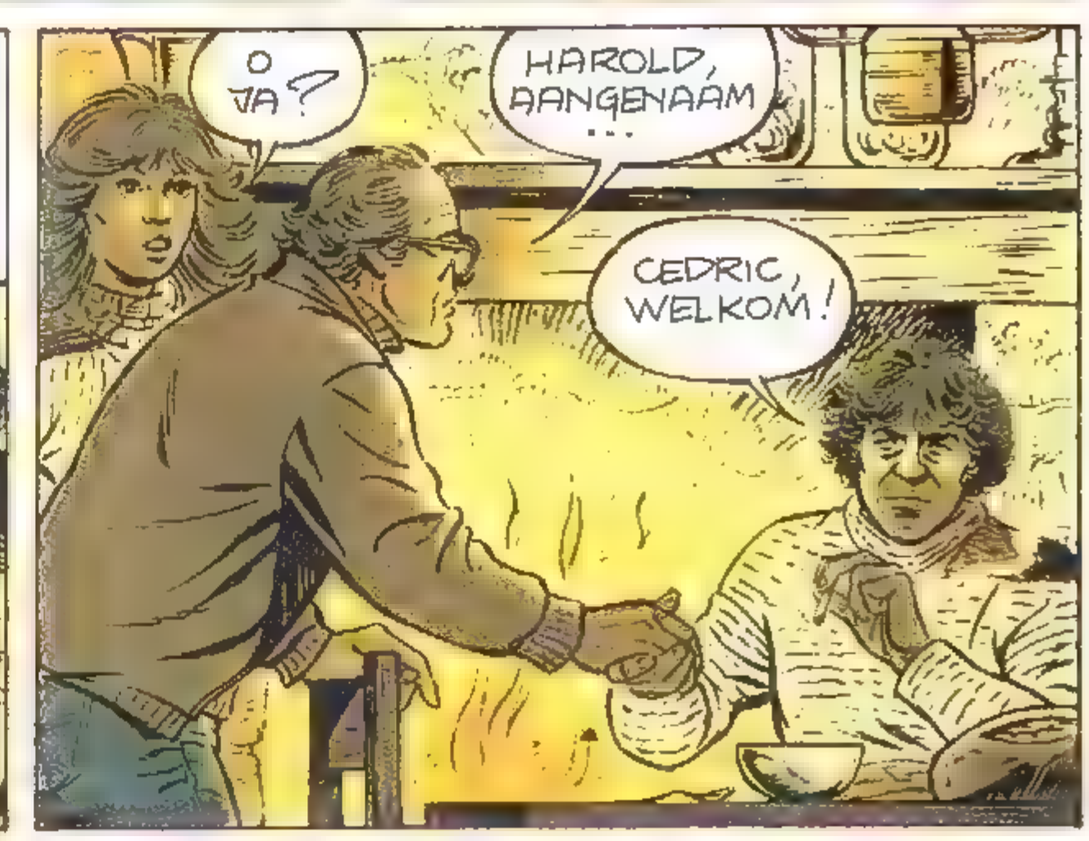

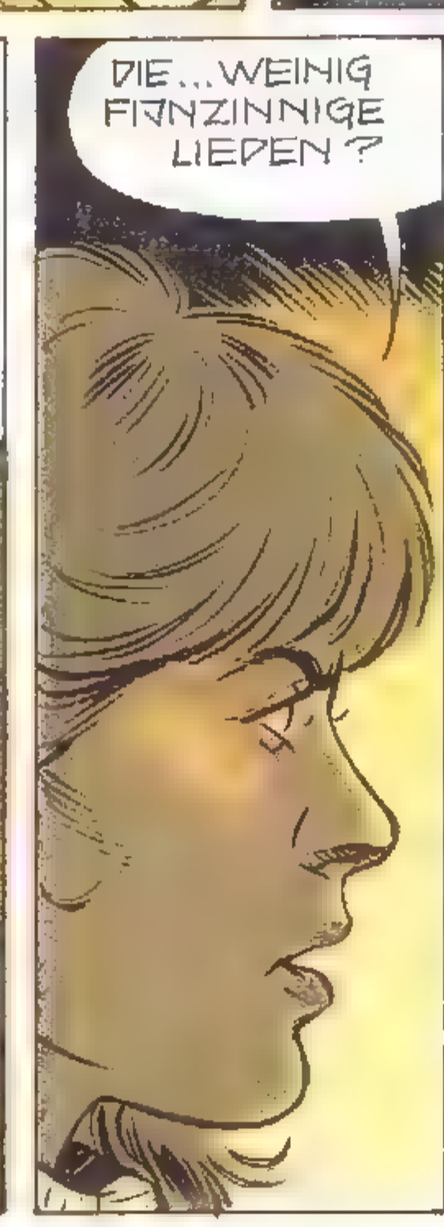

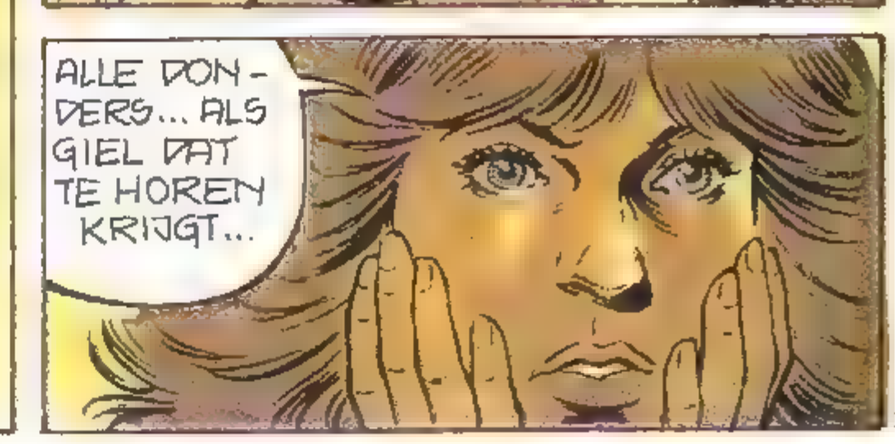

EXTRA LANG VERHAAL
OVERIGENS: HEB JE DIE WITTE PADDEN TERUGGEVONDEN?
EH... NEE... DE JONGEN DIE ME KWAM HALEN HEEFT ME JE BOODSCHAP WEL DOORGEGEVEN, MAAR IK DACHT DAT HET NU WAT MINDER VAN BELANG WAS ...
WITTE PADDEN? DIE BEESTEN DIE ACHTER DE OUDE ANGUS AANLOPEN MET DAT KARRETJE?
PRECIES... IK WEET DAT HIJ BEROEMD IS IN DEZE STREEK...
EEN MERKWAARDIGE KEREL... DE BOEREN BESCHOUWEN HEM ALS EEN DUIVELS WEZEN... MEN ZEGT DAT HIJ EENS IN DE DRIE JAAR EEN ONTMOETING HEEFT MET DE DUIVEL DIE IN HET WATER VAN LOCH NESS WOONT...
IN DE TIJD DAT DIE ONTMOETING PLAATSVINDT ZIET MEN HEM LANGS HET LOCH ZWERVEN MET ZIJN WITTE PADDEN... EN MERKWAARDIG GENOEG ZIJN OOK IN DIE TIJD DE VERSCHIJNINGEN VAN "NESSIE" HET TALRIJKST...
DAT... KAN IK BEVESTIGEN... EEN PAAR UUR NADAT IK ZAG HOE ANGUS ONZE KAMERA VERNIELDE STOND IK NEUS AAN NEUS MET NESSIE!
HEB JIJ NESSIE GEZIEN?!
JA CEDRIC... ZOALS IK JOU NU ZIE!... NOU JA... BIJNA... HET WAS IN EEN REGEN VAN ZALMEN...
..VAN ZALMEN!

SLA OM

MARIA en GIEL

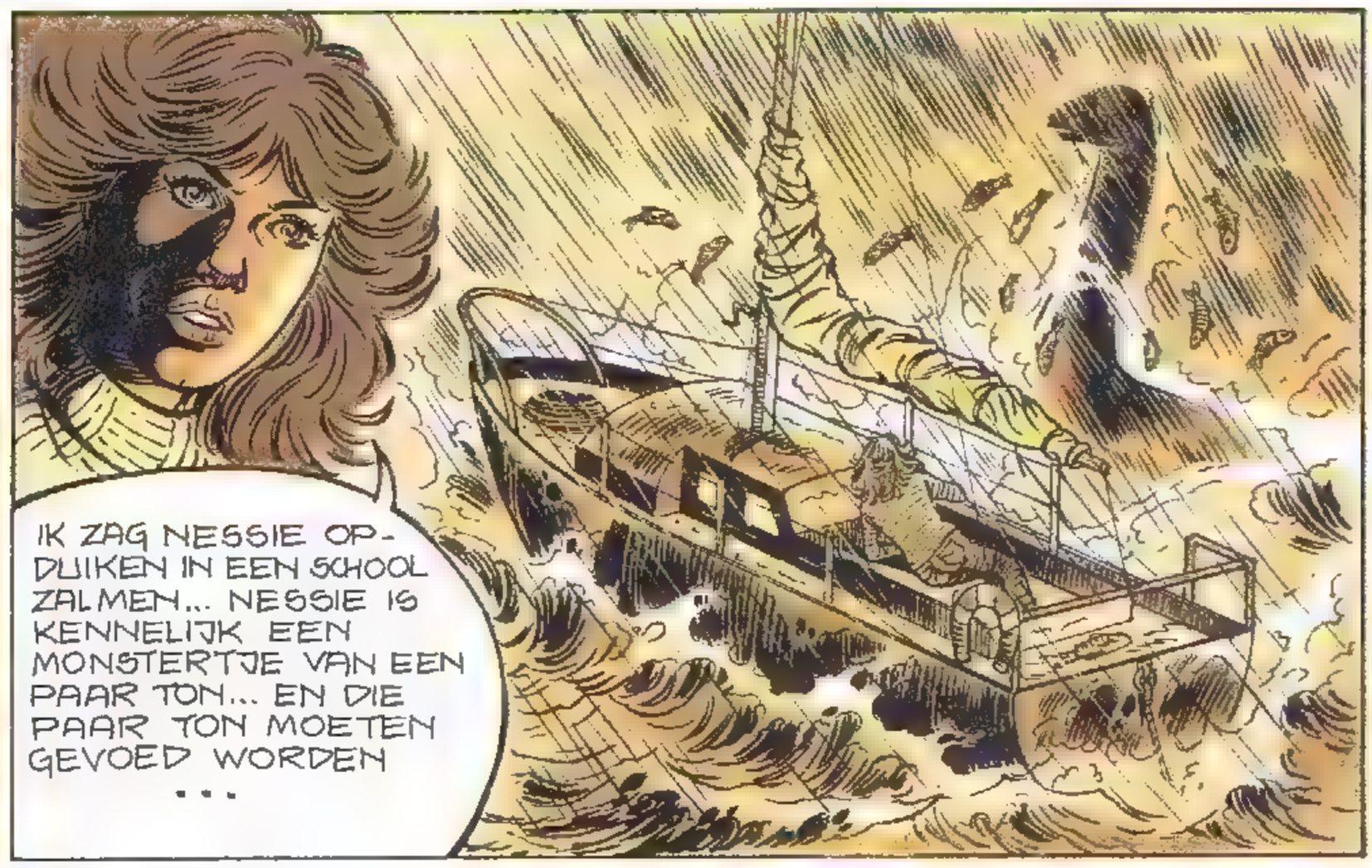

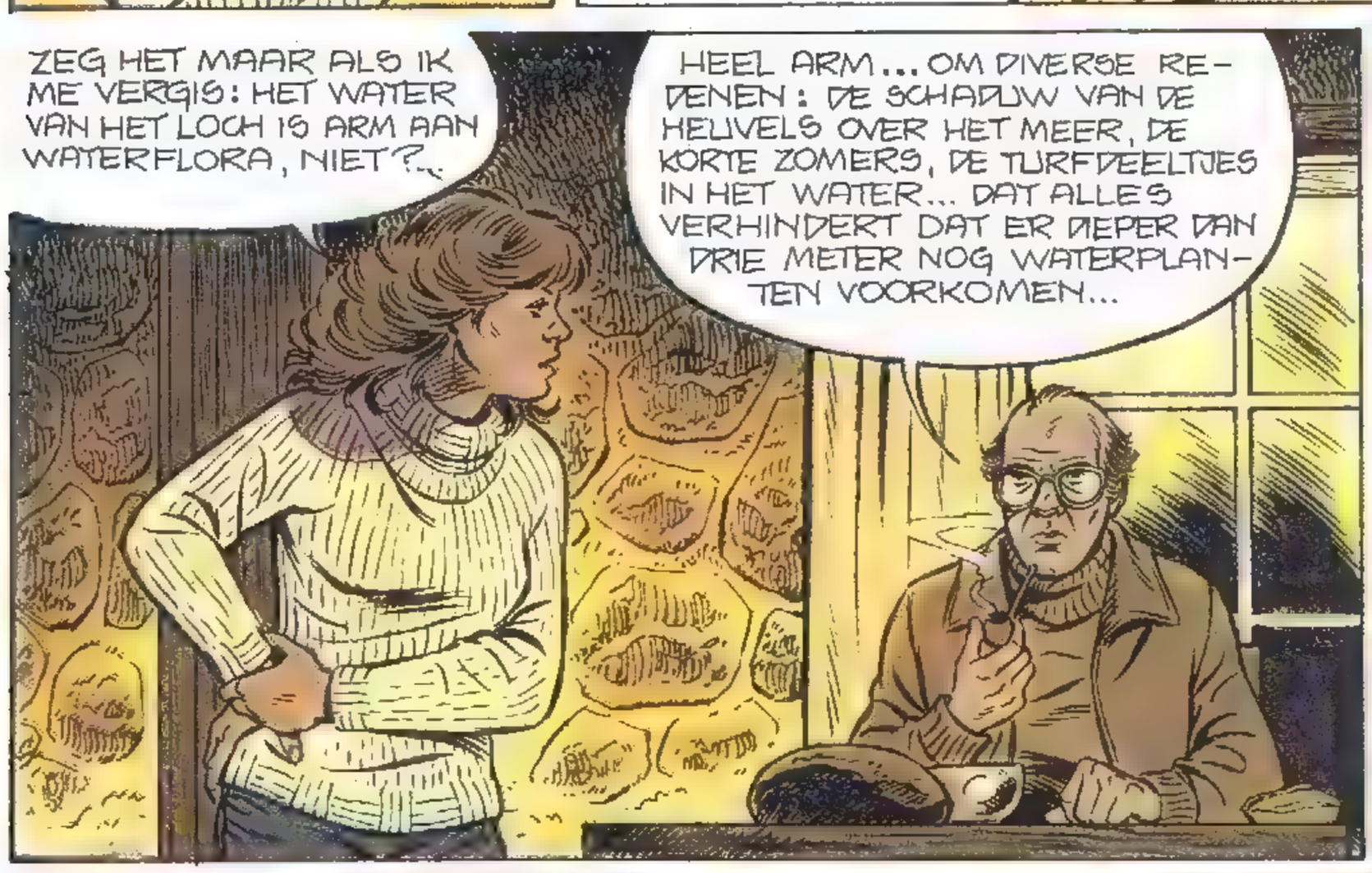

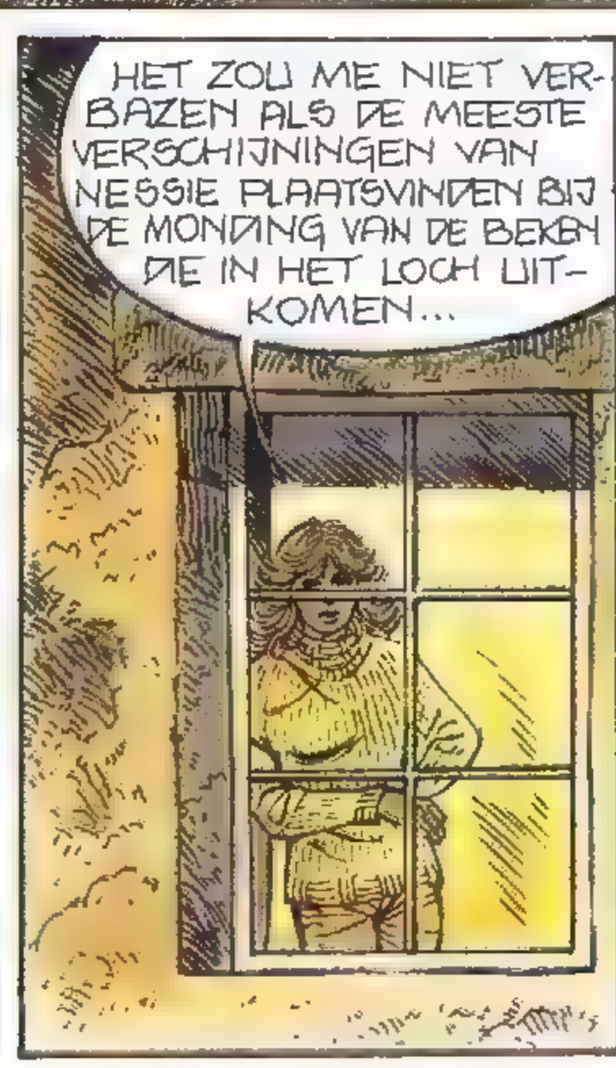

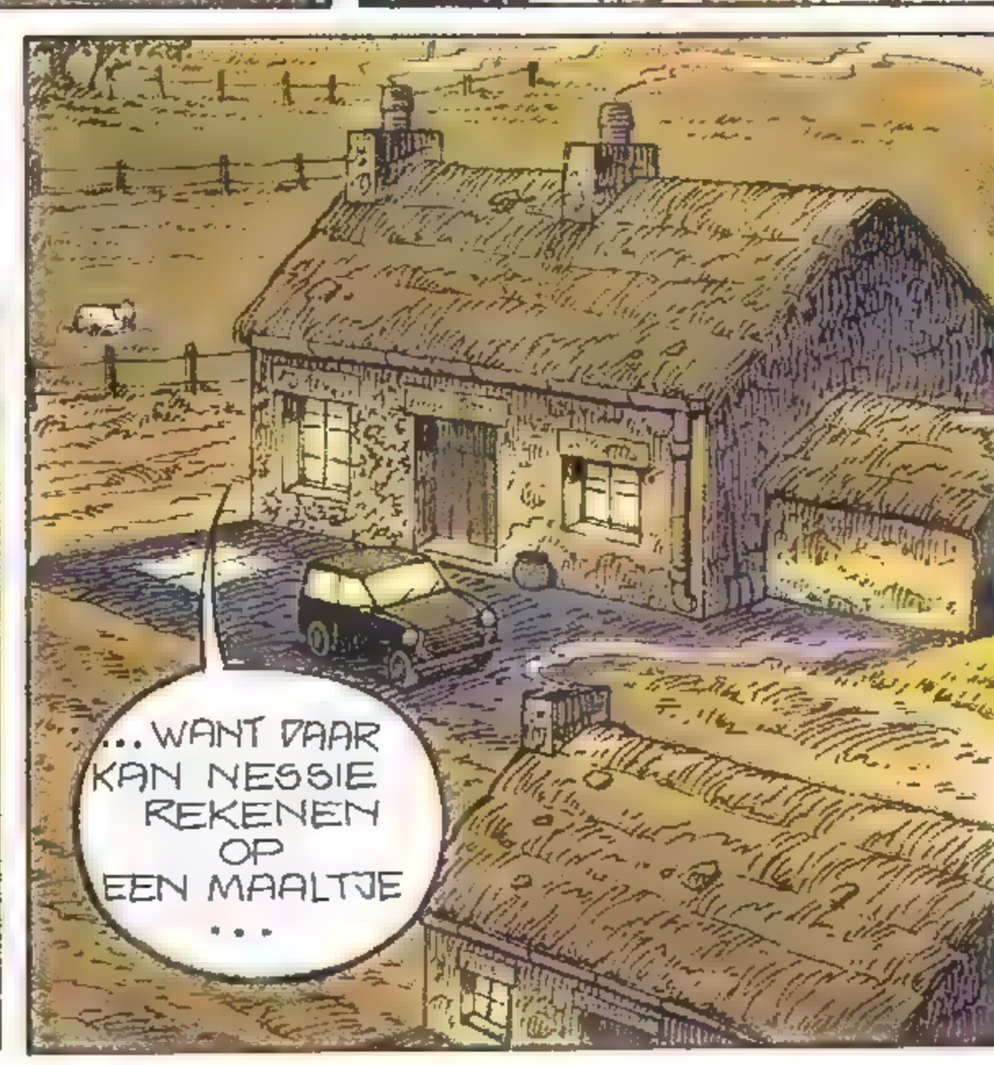

Einde

EEN KNIPOOGJE
van ernst

IK GELOOF DAT IK GENEZEN BEN VAN MIJN VERLEGENHEID, DOKTER!

Aldose & Glucose

GRENSON

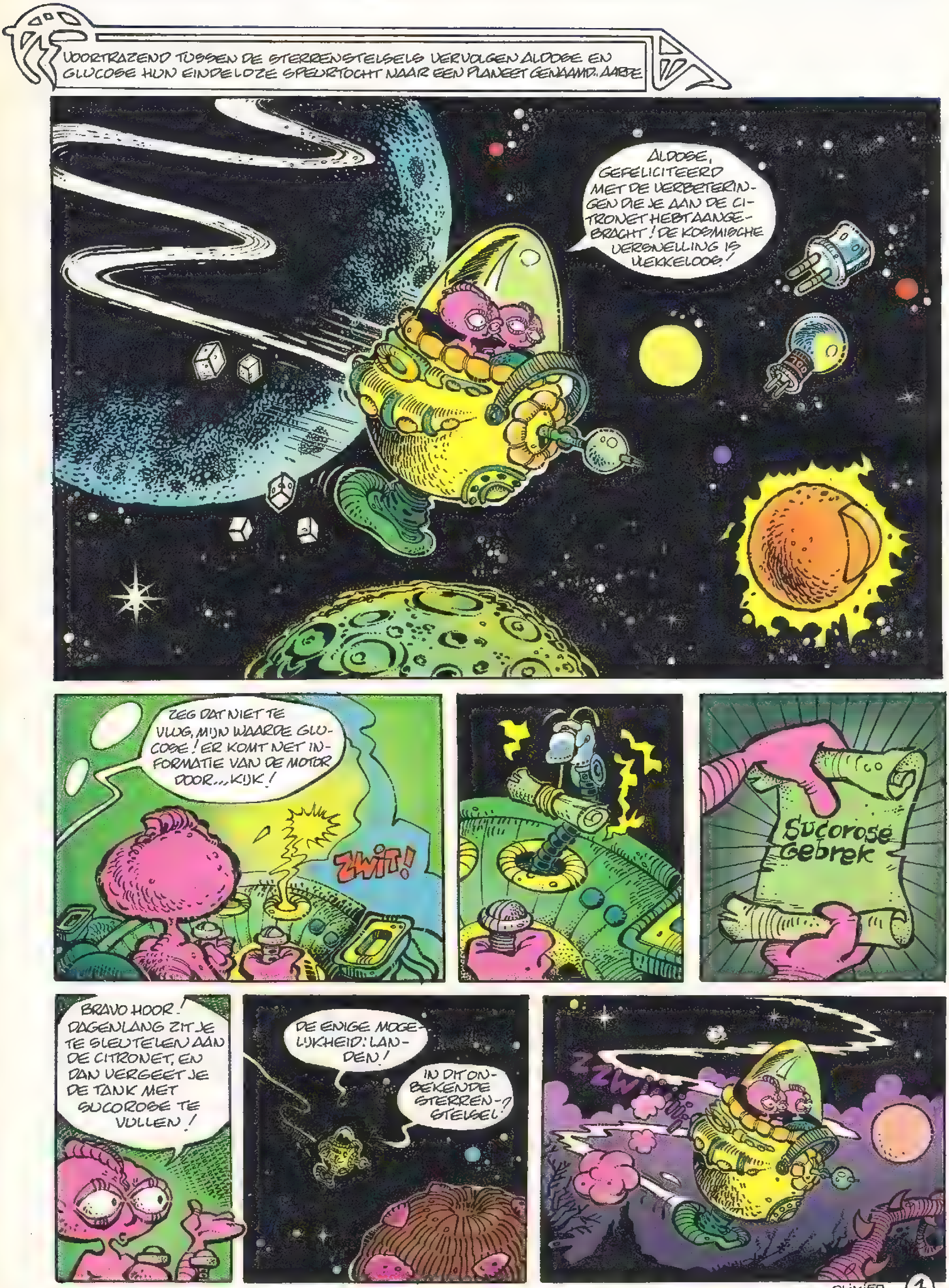

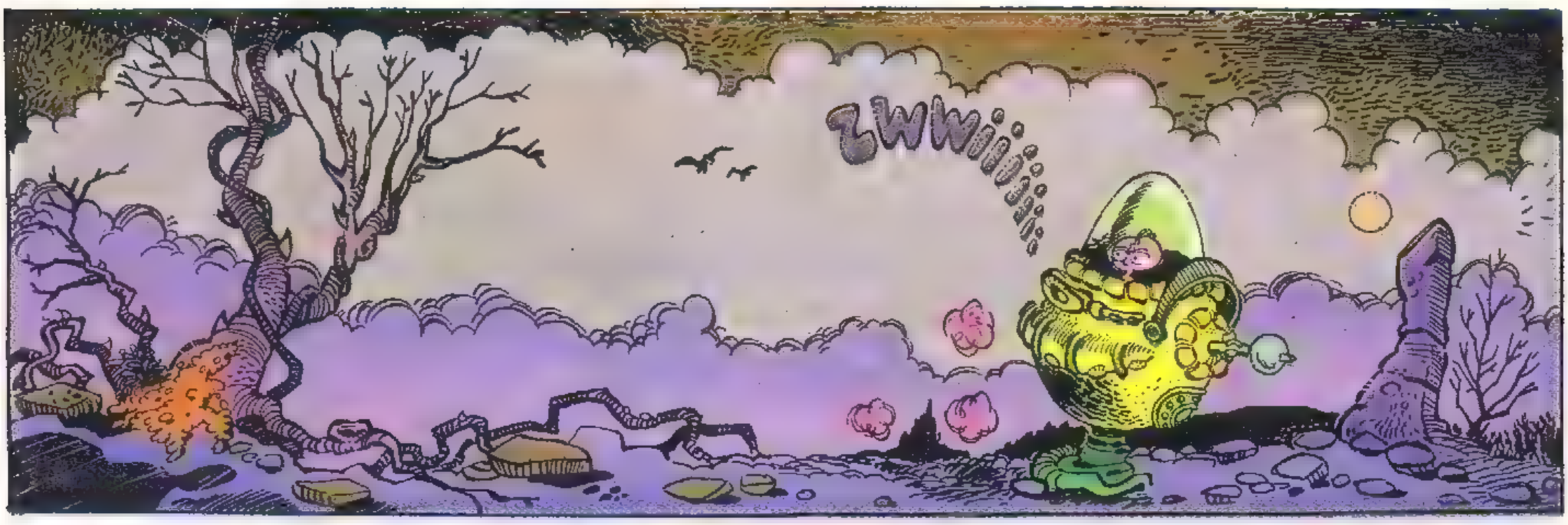

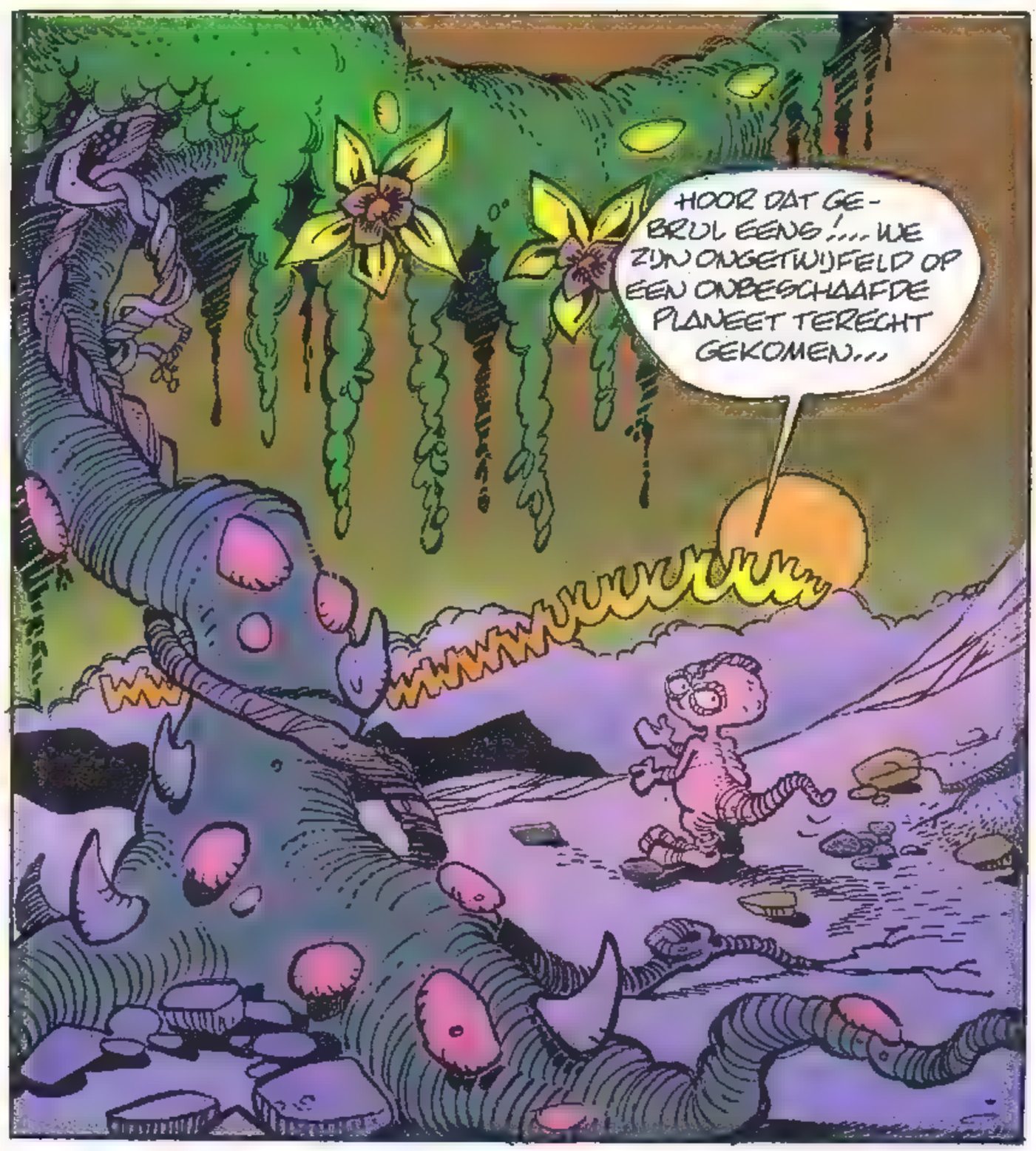

* LANDING

* NAAR BEEST, WOONACHTIG OP HUN PLANEET

SLA OM

Aldose & Glucose

AANGETROKKEN DOOR HET DOORDRINGENDE GELUID VERWIJDEREN GLUCOSE EN ALDOSE ZICH VAN DE CITRONET...

HET GELUID LIJKT VAN DE VOET VAN DIE HEUVEL TE KOMEN... LATEN WE GAAN ZIEN...

WWWWWWWWWW

UUUURR

HOOR! HET WORDT STERKER!

WWUUUURRR

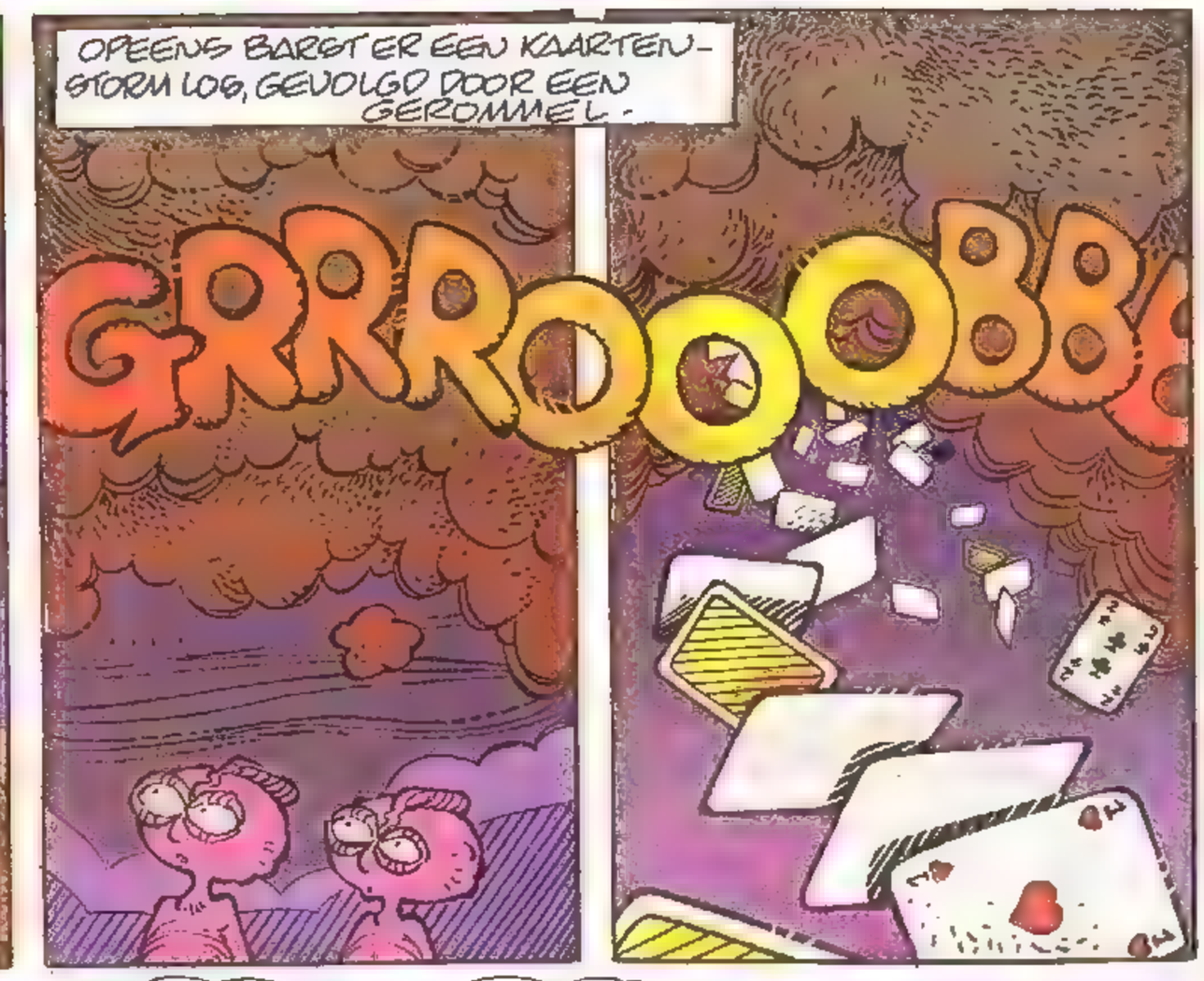

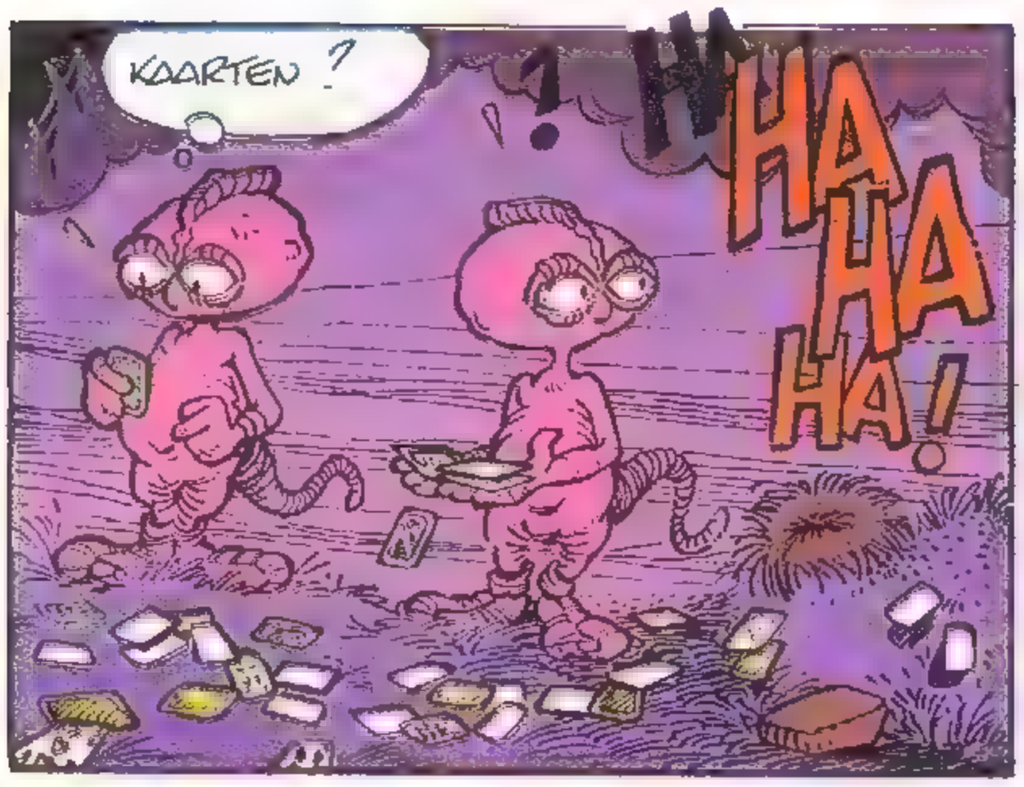
KAARTEN ?
HA HA HA!

MAAR... DAT KAN TOCH NIET?... ZOIETS BESTAAT TOCH NIET?

KIJK! WIJ ZOEKEN EEN PLANEET DIE MISSCHIEN NIET EENS BESTAAT... DE AARDE... EN WE KOMEN TERECHT OP EEN ONGELOOFLIJKE PLANEET WAARVAN WE DACHTEN DAT HIJ NIET BESTOND... DE HEL!
HEL

HAD JIJ JE DE HEL NOU ECHT ZO VOORGESTELD? ER WOONT ONGETWIJFELD IEMAND OP DIE PLANEET... MAAR DE DUIVEL... DIE BESTAAT NIET!

GOED, GOED, MAAR WAAR KOMEN DAN DIE KAARTEN EN DAT GEBRUL VANDAAN?

EÉN DING IS ZEKER: ER GEBEUREN VREEMDE DINGEN OP DEZE PLANEET EN IK ZOU WEL EENS WILLEN WETEN HOE DAT ZIT...
HA HA HA HA

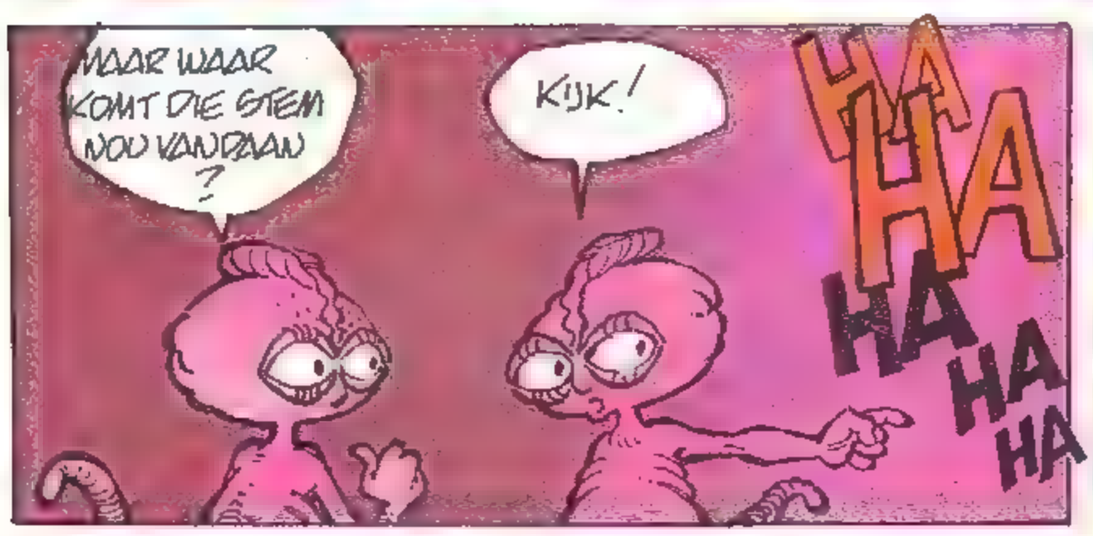
MAAR WAAR KOMT DIE STEM NOU VANDAAN?
KIJK!
HA HA HA HA HA

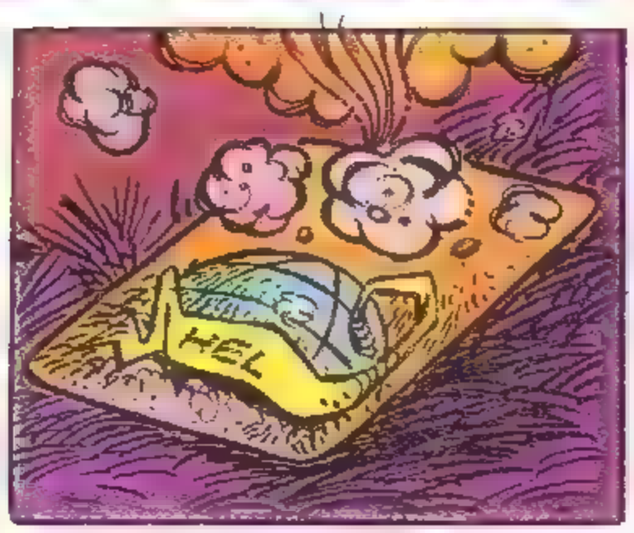
HEL

ZIE JE WEL DAT IK GELIJK HAD!

HAHA! IK WIST NIET DAT JULLIE SOORT WEZENS DEZE PLANEET KENDEN... HAHA!
WLAM!
IK VERWACHTTE JULLIE NIET, MAAR DAAR DE POORTEN VAN DE HEL VOOR IEDEREEN OPENSTAAN: WEES WELKOM!

WUURR WUURR

Aldose & Glucose

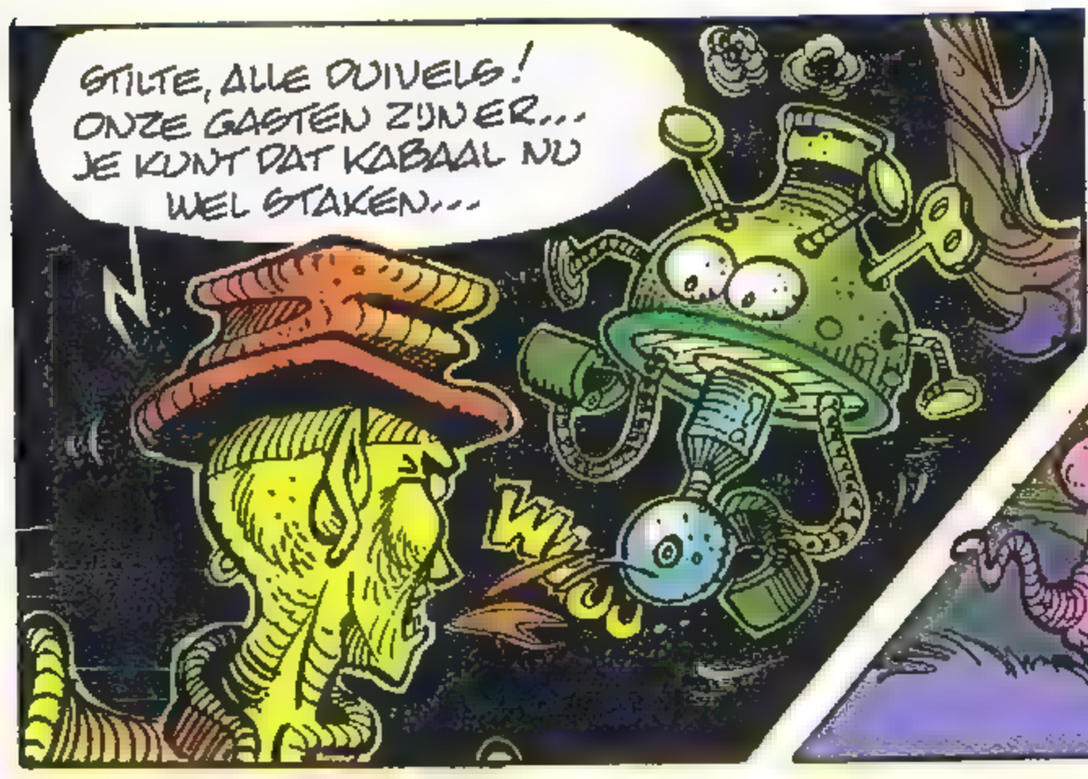

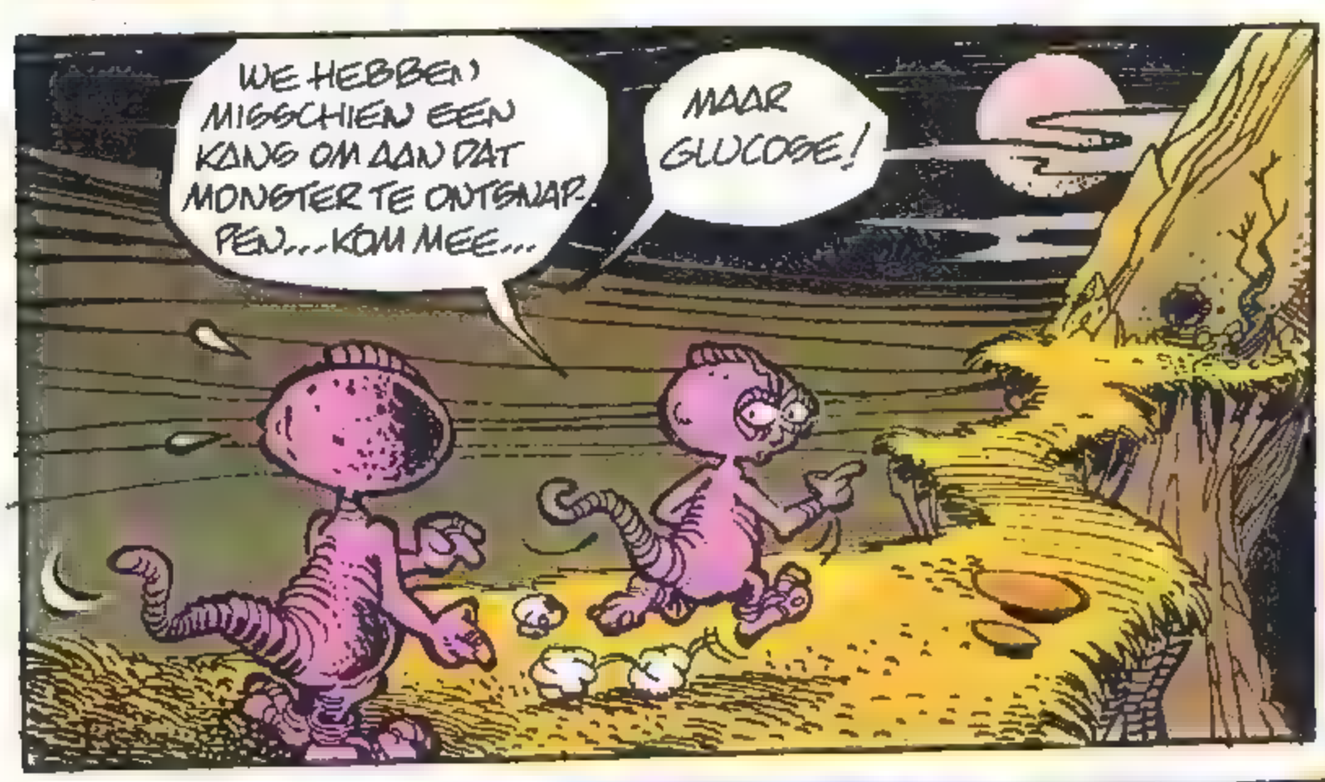

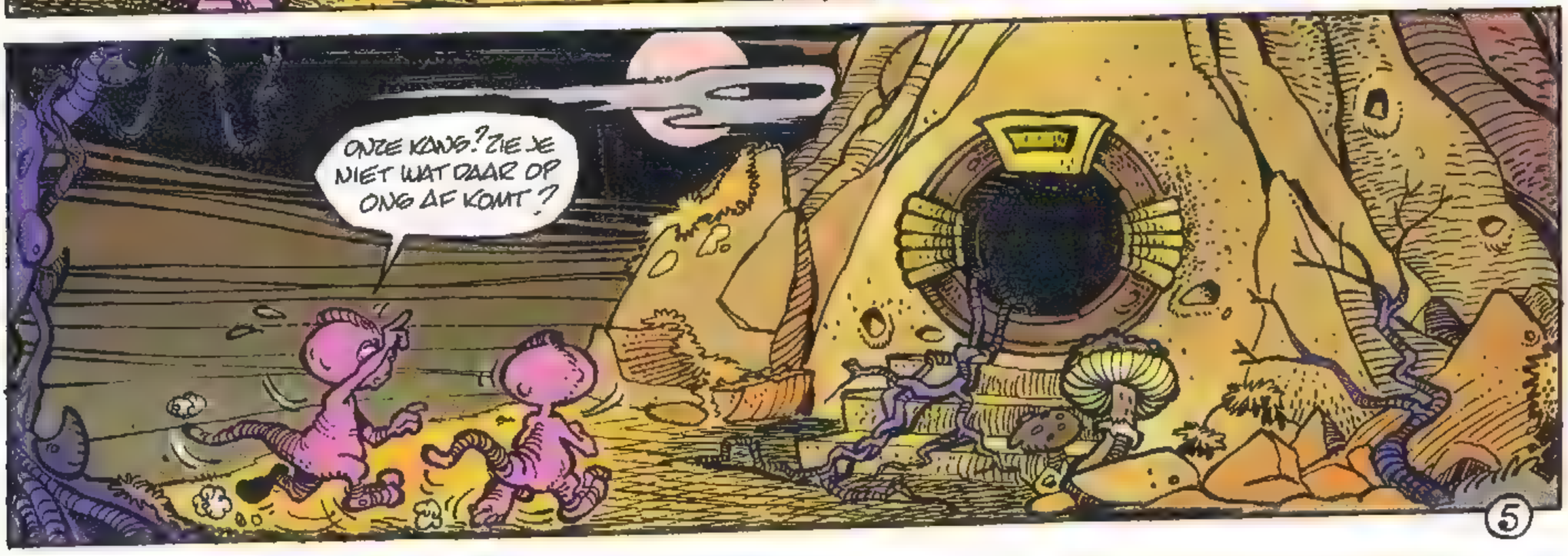

NOG MEER MONSTERS!

KGSSSJT! VORT! VORT!

?

GEEN ANGST... WE KOMEN JULLIE REDDEN...

HOU JE GOED VAST... HET WORDT EEN LANGE TOCHT!

HET MOMENT OM OP TE TREDEN IS AANGEBROKEN! GRIJP DIE TWEE ROZE BEESTEN...

IN RAZENDE VAART NADERT DE DUIVELSE MACHINE ALDOSE EN GLUCOSE...

Aldose & Glucose

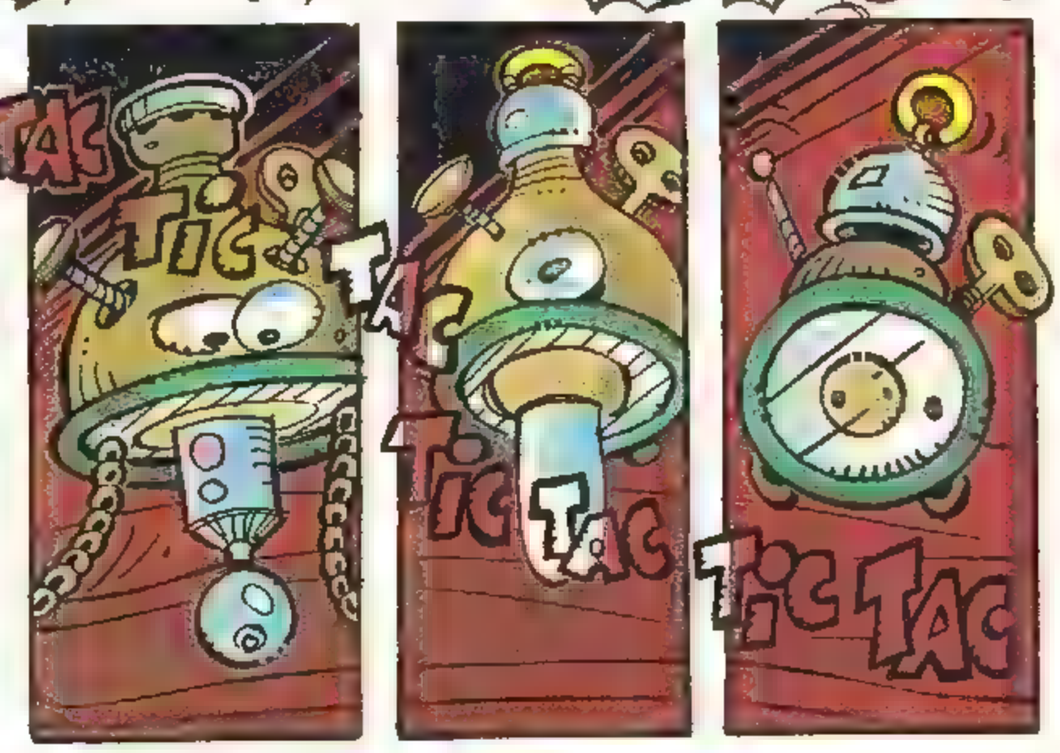

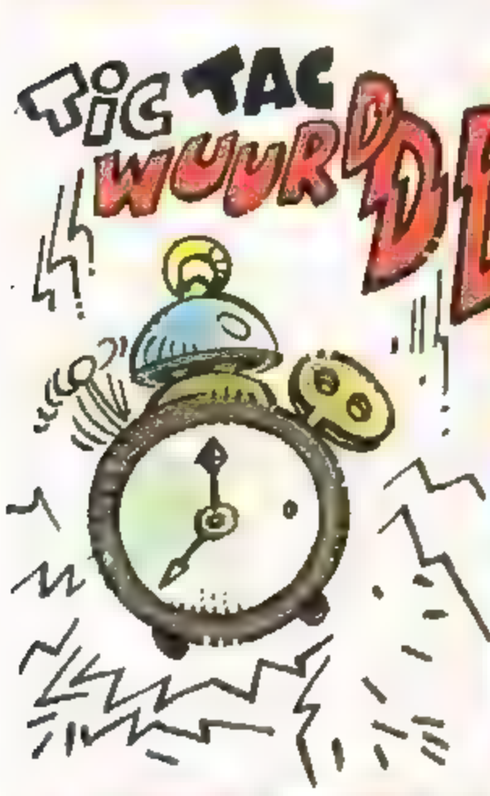

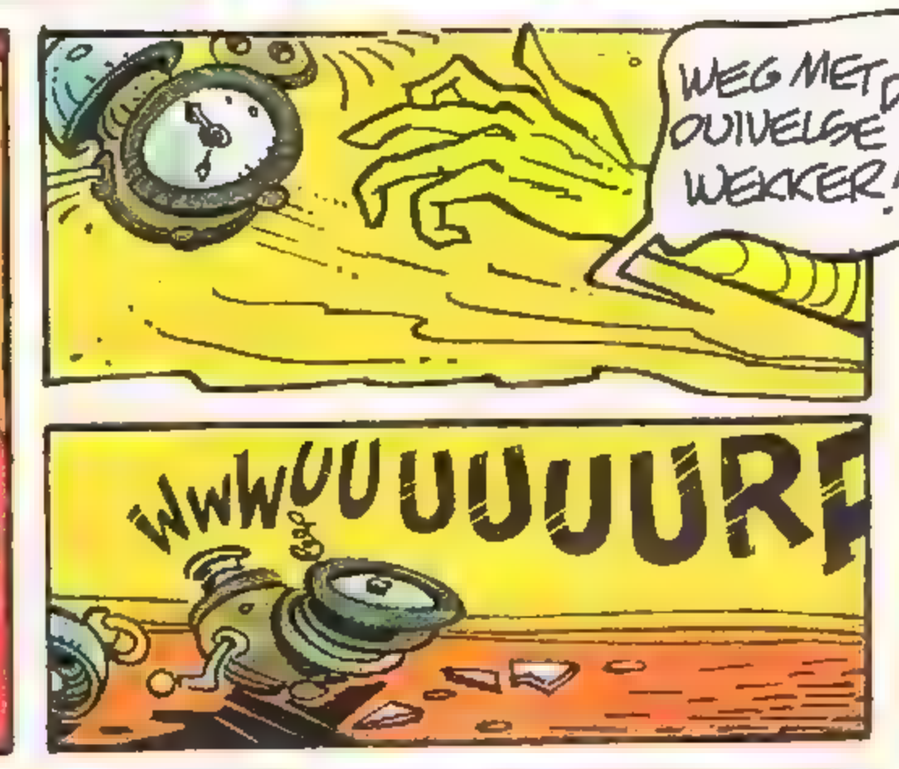

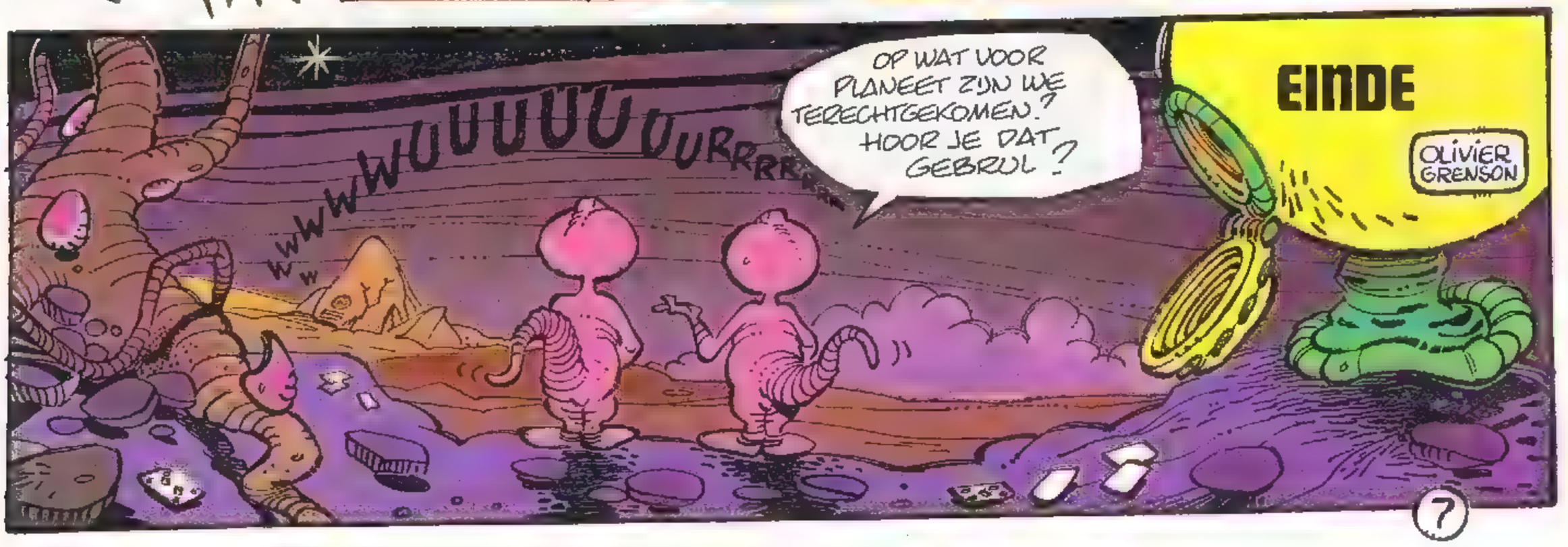

PHILIPS

T.C.E. 83

HELEMAAL TE GEK.

Informatica-fanaten en spelers van 21ste Eeuw spelletjes: even uw aandacht. Philips lanceert de G 7400, de ultieme console. Met nieuwe cassettes en een nieuwe grafische vormgeving.

Nog scherper, nog mooier, nog preciezer (definitie 320 x 238), nog sterker (6 K RAM geheugen). Alfanumeriek klavier met extra toetsen voor home-computergebruik: ga vandaag nog kijken bij uw Philips-verdeler.

En neem het commando van dit ruimteschip over (pas op voor de asteroïden).

U hebt reeds enkele lichtjaren voorsprong.

PHILIPS VIDEOPAC SPELCOMPUTER

Het is goed leven met Philips

Lekker, lekker, zoo'n ballon!

NIEUW!

Heerlijke, zachte bubble gum. Spearmint of Tutti-frutti smaken. Duurt uren. Geweldig voor grote ballons. Kleeft niet. Spaart de tanden omdat hij geen suiker bevat.

Suikervrije Soft Bubble Gum

N.V. ALFRED BENZON S.A. Martelarenstraat, 88 - 1901 Peutie - Tel. 02/251.25.70

BUDDY LONGWAY

SAMENVATTING: Buddy is eveneens geschrokken van de geheimzinnige schaduw, maar hij is ervan overtuigd dat het om een soort Fata Morgana, veroorzaakt door «de wilde wind», gaat. Grégor is een andere mening toegedaan. Maar er stellen zich voorlopig andere problemen, want één van de trekpaarden heeft een poot gebroken...

MARISKA, WE ZIJN ER... MARISKA!

WAAR IS ZE NOU?

HÉ, KOM EENS GAUW!...

LANGS HIER...

DAAR IS JE RELS!

ASJEMENOU ...

IK DENK NIET DAT DEZE ROTS IN DE KRANT KOMT!

EH... MAAR NIETS BEWIJST DAT WE HIER LANGSGEKOMEN ZIJN IN DE STORM... WE KONDEN NIETS HERKENNEN...

KOM NOU GREGOR...

SLA OM

DE REST VAN DE DAG BESTEEDDEN WE AAN HET OPLAPPEN VAN DE WAGEN. MARISKA EN GREGOR KOMONCZY WAREN EMIGRANTEN UIT EEN VER LAND DAT IK NIET KENDE, HONGARIJE. ZE PROBEERDEN CALIFORNIË TE BEREIKEN MAAR WAREN VEEL TE NOORDELIJK AFGEDWAALD...

EEN KOMPAS HEB JE NIET NODIG GREGOR... JE HEBT DE ZON EN DE STERREN...

WAT MOETEN WE NU? NOG MAAR ÉÉN PAARD... HET KOMPAS GEBROKEN...

MISSCHIEN BUDDY, MAAR WIJ HEBBEN NIET JOUW ERVARING...

IS DIE VAN MIJ ALLEEN DAN NIET GENOEG?

BEDDEL JE ECHT DAT JE MET ONS MEE WILT GAAN?

LATEN WE ZEGGEN DAT IK JULLIE NAAR EEN BESCHAAFDER GEBIED DAN HIER WIL BRENGEN...

DAT MOETEN WE VIEREN! IK ZAL WAT VOOR JE SPELEN!

?

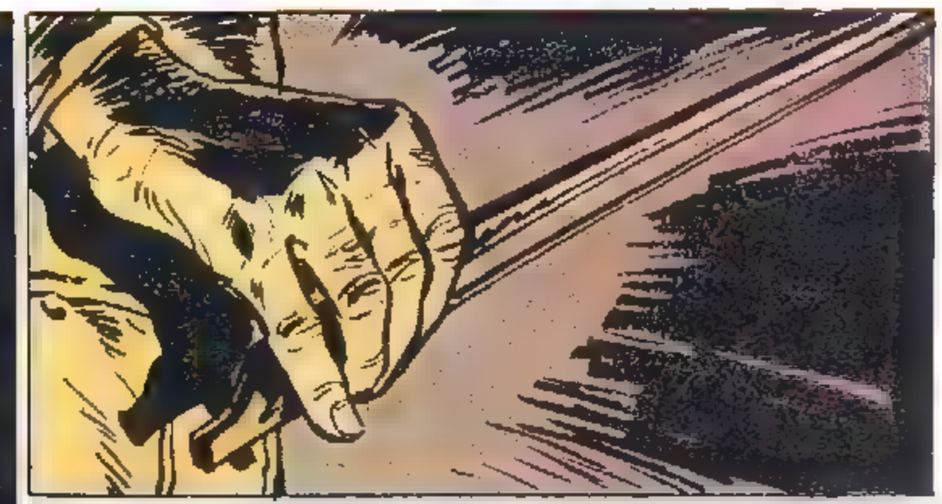

EEN VIOOL! EEN VIOOL HIER!
EN DE MUZIEK DIE UIT HET INSTRUMENT OPSTEEG HAD NIETS TE MAKEN MET DE MUZIEK DIE IK GEWOONLIJK TE HOREN KREEG OP DE "MEETING-DAGEN"*

* ONTMOETING VAN TRAPPERS OM IN HUIDEN TE HANDELEN.

SLA OM

BUDDY LONGWAY

LAAD DE WAGEN NIET TE ZWAAR... JE HEBT MAAR ÉÉN TREKPAARD...

MAAR BUDDY, DIT IS ALLES WAT WE OVERHEBBEN VAN ONS VERLEDEN!

HET SPIJT ME, MARISKA. ER IS GEEN ANDERE OPLOSSING.

KUN JE HET JOUWE NIET INSPANNEN?

ONMOGELIJK. IK MOET VRIJ ZIJN IN MIJN BEWEGINGEN OM HET TERREIN TE VERKENNEN.

HOOOO

WAT IS ER, DARKY?

NEE...

EEN MUILEZEL ...!?

wordt vervolgd

"Pas op, jonge JEDI KNIGHT™! Deze machine is zo snel als de wind."

"Als je voor de eerste keer op de SPEEDER BIKE™ rijdt moet je ontzettend voorzichtig zijn. Deze motor flitst in een paar duizendsten van een seconde naar 300 km per uur! Bij zo'n snelheid is het kleinste foutje fataal.

Vooral als je tussen twee bomen door moet en daar wemelt het van in het woud van ENDOR™.

Voorzichtig dus, jonge JEDI™. Want de toekomst van de Rebellen en van het REBEL ALLIANCE™ (Verbond der Rebellen) ligt in jouw handen.

"May The Force be with you" ("Moge de Kracht met je zijn")

SPEEDER BIKE™

Zo snel als de wind
Laser-mitrailleurs vooraan

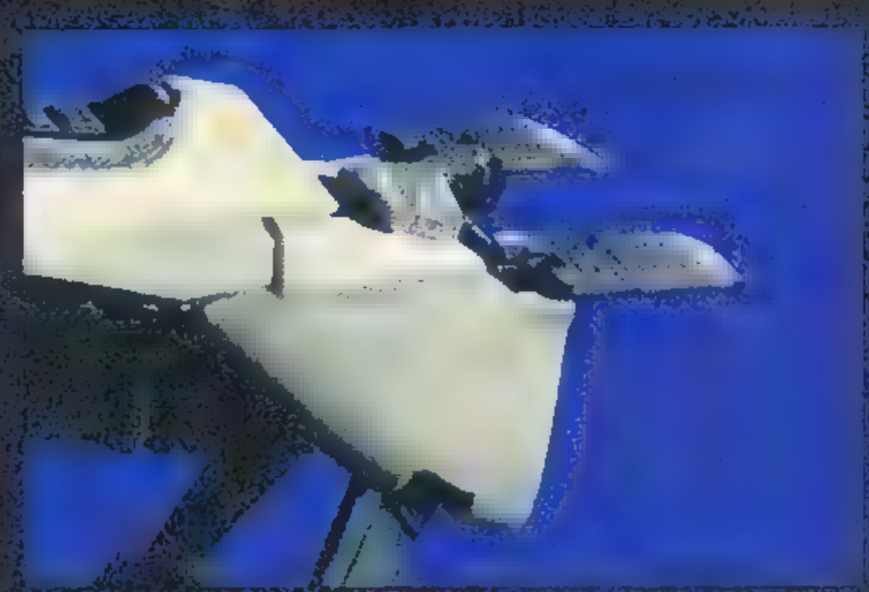

Beweegbare achterklep voor veilig landen
Een druk op de knop en de SPEEDER BIKE explodeert (Mini-figuur niet inbegrepen)

STAR WARS
RETURN OF THE JEDI

"May The Force be with you"
("Moge de Kracht met je zijn")

TM & © Lucasfilm Ltd (LFL) 1983, All Rights Reserved. Clipper Benelux Amsterdam/Brussels Division General Mills Prod. Corp. Authorized User.

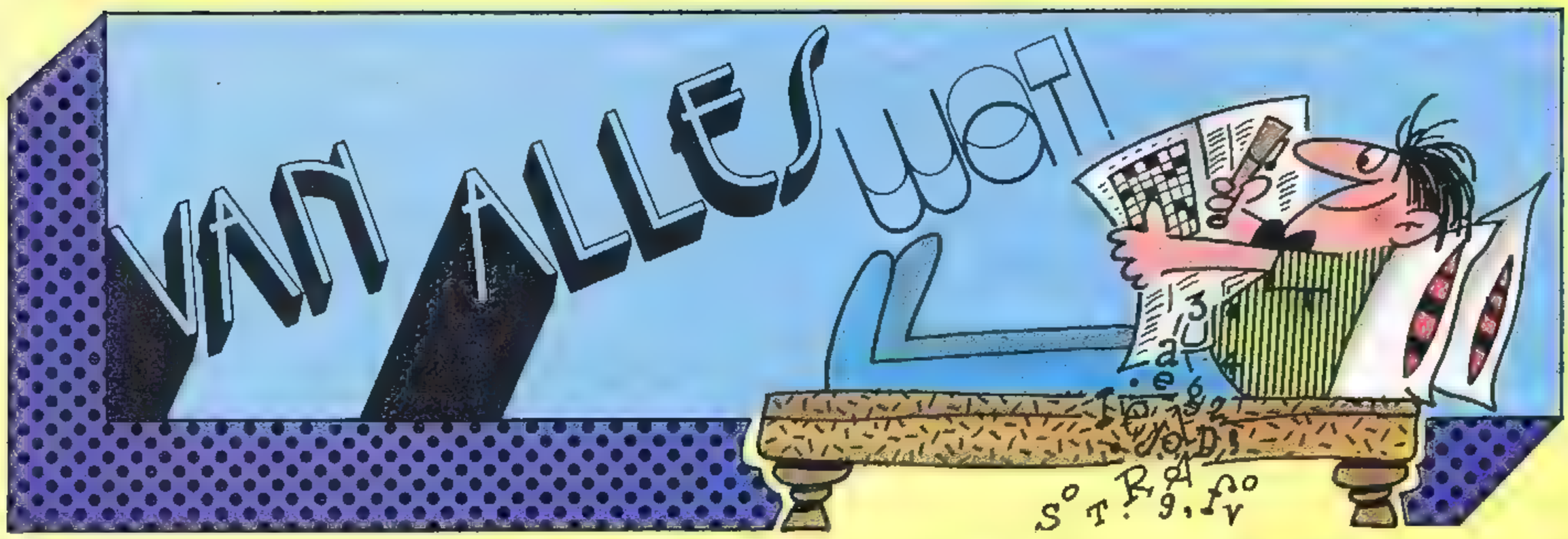

BOB DYLAN

vleesgeworden protest

Geboren 24 mei 1941 als **Robert Zimmerman.** Idolen: country zanger **Hank Williams,** rocker **Little Richard** en rondtrekkende folkzanger **Woody Guthrie.** Wordt voor het eerst opgemerkt in 1961 in het New Yorkse folkcircuit. In '62 verschijnt zijn debuut-LP. Waarschijnlijk uit bewondering voor de Welshe dichter Dylan Thomas verandert hij zijn naam. Het zijn **Peter, Paul en Mary** die met hun versie van **Blowin' in the Wind** Dylan bekend maken. Optredens op New Port met o.a. **Joan Baez** en een toernee door Engeland doen de rest. **Subterranean Homesick Blues** (1965) wordt zijn eerste echte hit. **The Byrds** scoren trouwens datzelfde jaar met **Mr. Tambourine Man** nog hoger. Ondertussen schakelt Dylan over van folk naar rock. **Blonde on Blonde** met o.a. **I want you** en **Rainy Day Women Nos. 12 & 35** wordt een popklassieker. In 1966 krijgt hij een ongeluk en verdwijnt een tijd uit de roelatie. Zijn come-back gebeurt moeizaam en het huiselijk leven dat hij leidt drukt op zijn muzikale aspiraties. Wel volgen er enkele beroemde live optredens, o.a. Isle of Wight (1969) en Concert for Bangla Desh (1971). Een uitgebreide toernee met **The Band** in Amerika in 1974 kondigt een grootse Dylan aan in **Blood on the Tracks** en vooral **Desire (Sarah, Hurricane, Mozambique...),** zijn populairste LP. Een Europese toernee enkele jaren terug, waar hij o.a. Rotterdam aandeed, mag een van de hoogtepunten uit zijn leven genoemd worden. Dezelfde kritici die hem toen hemelhoog optilden, verketteren hem na zijn bekering tot het christendom en zijn LP's **Slow Train Coming** (1980) en **Shot of Love** (1981).

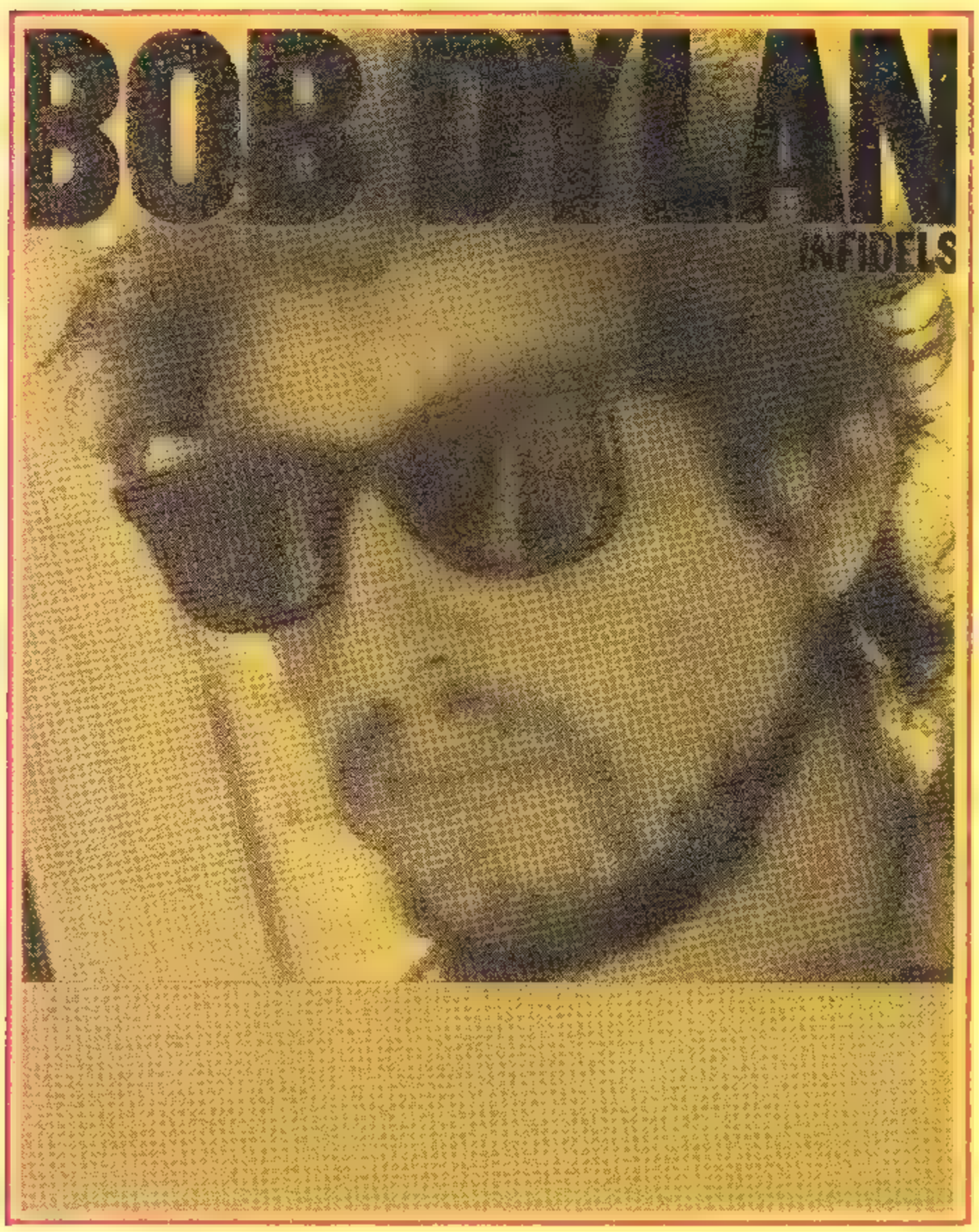

Bob Dylan, de stem van de jaren zestig... Oorlog in Vietnam... De hippies geven de wereld een palet van nieuwe ideeën. Dylans protestsongs werden traditionals en zijn teksten zetten papier om tot daad en gevoel tot woord. En wij, wij zongen in de muziekles **«het antwoord, mijn vriend, is hoorbaar in de wind»...** De enige toegeving van een leraar notenleer aan een klas "Beatles" (omdat ons haar toch zeker een centimeter over onze oren kwam). Geen erg, want eens buiten de schoolpoort keelden we **«Er komen andere tijden»,** want dat meenden we dan ook. Dylan had ondertussen zijn akoestische gitaar in het stopkontakt gestoken. En wij maar stoned worden met **Rainy Day Women. Blonde on Blonde** prijkte stiekum in ons platenrek en voor elk blond meisje dat passeerde brulden we hartverscheurend **I want you,** wat onmiddellijk een omgekeerd effekt had.

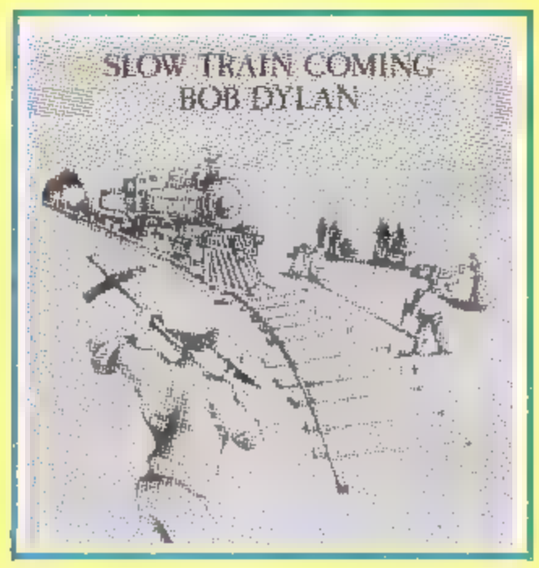

Omdat Bob Dylan niet zomaar de eerste de beste is, omdat hij niet elke week een nieuwe LP uitbrengt en omdat, bijgevolg, een NIEUWE LP van BOB DYLAN een belevenis is, organiseert je eigenste weekblad, in samenwerking met platenmaatschappij CBS, een wedstrijd... (Overigens produceren wij zelden zinnen van die lengte...).

WAAR GAAT HET OM?

Drie eenvoudige vragen die ook oplosbaar zijn voor mensen die absoluut geen Dylan freaks zijn. Oordeel zelf maar:

1. **Dylans eerste bijdrage in een platenstudio was een stukje mondharmonika op THE MIDNIGHT SPECIAL LP van een beroemde Amerikaanse entertainer-zanger. Wie?**
2. **Bob Dylan maakte de soundtrack voor een film van Sam Peckingpah, film waarin hij zelf de rol van ene ALIAS vertolkte. De film dateert van 1973. De titel?**
3. **Op Dylans DESIRE vinden we, naast violiste Scarlet Riviera, nog een andere beroemde muzikale dame terug. Zij verdiende haar sporen vooral als country-zangeres. Wie?**

Drie namen dus, in de juiste volgorde in te vullen op een briefkaart, en op te sturen naar
WEDSTRIJD BOB DYLAN
P.H. Spaaklaan 1-11, 1070 BRUSSEL
De antwoorden moeten op de redaktie toekomen ten laatste op 15 december 1983. De poststempel geldt als bewijs.
Personeel en medewerkers van de Lombard Uitgaven en CBS zijn van deelname uitgesloten.

DE PRIJZEN

Een onschuldige kinderhand zal uit de korrekte inzendingen 15 winnaars loten. De volgorde van lottrekking bepaalt tevens de volgorde van de uitslag. De lottrekkking zal gebeuren in aanwezigheid van een verantwoordelijke van CBS en van de Lombard Uitgaven. De uitslag wordt gepubliceerd in dit weekblad en de prijzen worden verzonden aan de winnaars.

1ste PRIJS: Een uitgebreid overzicht van Bob Dylans œuvre op plaat. Van THE TIMES THEY ARE A-CHANGUIN' tot DON'T FALL APART ON ME TONIGHT... 14 LP's!!!

2de tot 6de PRIJS: De nieuwe LP van BOB DYLAN: INFIDELS!

7de tot 15de PRIJS: De agenda 1984 van het weekblad KUIFJE + een Artist-Poster van Bob Dylan!

VEEL SUKSES!!!

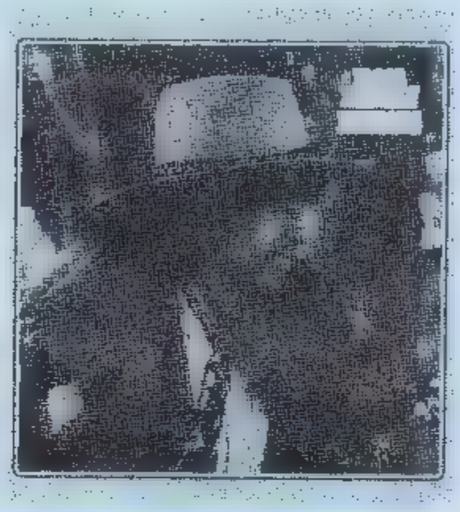

STRIP TOP X

Plaats	Titel	Held	Auteur(s)	Uitgeverij	Vorige week
1.	De zoon van Asterix	Asterix	Uderzo	Albert René	1
2.	Baby's en blaffers	Sammy	Berck/Cauvin	Dupuis	3
3.	De levende doden	De Rode Ridder	Biddeloo	Standaard	—
4.	Het lijk van Algernon Brown	Comanche	Hermann/Greg	Lombard	—
5.	Het grote raadsel 1+2	Robert en Bertrand	Vandersteen	Standaard	—
6.	De sjacheraars van de tempel	Barelli	De Moor	Lombard	5
7.	De zachte dood	Canardo	Sokal	Casterman	9
8.	De terugkeer van Seth	Farao	Hulet/Duchâteau	Novedi	6
9.	De voorvechter van de koning	Koene Ridder	Craenhals	Casterman	2
10.	Yakari en de eland	Yakari	Derib	Casterman	—
11.	Daar heb je Filarmo	Nick	Hermann	Dupuis	—
12.	De vlag van Lord Chester	Jommeke	Nijs	Het Volk	—

Deze rubriek komt tot stand dank zij de medewerking van de volgende boekhandels: WONDERLAND, Hasselt — boekhandel VILAIN, Deurne — DE 9de KUNST, Gent — DE STRIEP, Brugge — tijdschriftenhandel NOORD, Rotterdam (3 verkooppunten) — PANDA, 's Gravenhage.

Dylan verdween even, kreeg vrouw en kinderen en werd een legende. We werden ouder en onrustiger, kochten een akoestische gitaar en tokkelden onze vingers blauw op de akkoordenlijn van **Sarah.** Na een jaar hadden we onze muzikale ambities opgegeven en was Dylan aan een **Changing of the Guards** toe. Zijn toernee — was die nu in 1979 of 1980? — deed zo'n lovende kritiek oplaaien dat we er misselijk van werden. Trouwens, wat had die Dylan nu nog te vertellen? En dan hoor je **Live at Budokan** en je adreline begint te werken. Jongens, Dylan is in aktie! De stem van een generatie... De stem van je geweten...

BOB DYLAN INFIDELS

CBS 25539

Ik zal het maar op mijn blote knieën toegeven. De LP's **Shot of Love** en **Slow Train Coming** ik nog nooit in hun totaal gehoord. Dus kan ik niet meepraten over het gezanik van de kritici over die fnuikende bekering voor Dylans komponeertalent. Een blik op de teksten verraadt nog wel die Bijbelse invloeden. Zelfs zo erg dat je vreest dat achter elk woord een diepere betekenis schuilt. Maar Dylan heeft steeds wat gegoocheld met symbolen en zijn poëzie nogal geladen gebracht. Ook dat prekerige zit erin. Echt storen doet dat evenwel niet, want muzikaal is **Infidels** een erg gevarieerde LP geworden. overigens wil **Infidels** zoveel zeggen als "ontrouwen". Heeft hij het hier over zijn vrouw, zijn fans, de kritici of over de gelovigen? Als je de hulp krijgt van reggae experten **Robbie Shakespeare** en **Sly Dunbar,** ex-Rolling Stone **Mick Taylor** en Dire Straite **Mark Knopfler** sta je natuurlijk vrij stevig in je schoenen. Het is trouwens vooral de invloed van deze laatste die zeer goed merkbaar is. Toch houden we meer van het wat steviger werk zoals **Neighborhood Bully** en **Man of Peace** of het reggaegetinte **Jokerman.** Dat nasale, ei zo na zagerige, stemgeluid is hier gekoppeld aan een vlekkeloze, hoewel geen schokkende produktie. Het is muziek die geschreven werd vanuit de stoel en niet meer vanop de straat, maar een kniesoor die daar op let. Bob, we blijven je trouw.

Ronald Grossey

Om 20 reizen met z'n tweetjes
Afspraak bij Quick!

Met medewerking van

SABENA BELGIAN AIRLINES

transair international

Grote tombola ten bate van het "World Wildlife Fund"

WWF

Tombola van W.W.F.B. Voor de bescherming van de natuur. KB. IRL-II-CD 58513.49 van 09.05.83. 2de schijf : Voortrekking van 18/11/83. De lijst met winnende nummers wordt uitgehangen in uw QUICK vanaf 09.01.84.

s naar Disneyworld te winnen...

...Disneyworld
Dààr hoeft niets meer over gezegd, dat ken je gewoon! En daar kun je morgen wellicht naar toe gaan. Gratis, met z'n tweetjes.
'n Reis van 9 dagen, transport, transferts, overnachtingen (in het Sheraton World) en bezoeken inbegrepen.
Een dróóm!
Hoe kan je deze droom wààr maken?
Je kan deze reis winnen door zorgvuldig elke keer het tombolabiljet te bewaren dat je in je QUICK gratis krijgt per aankoopschijf van 100 F.
Van 28 november tot 31 december 1983.
Sprookjesachtig, niet?

DE BROKKENMAKERS

CHR. DENAYER
A.-P. DUCHÂTEAU

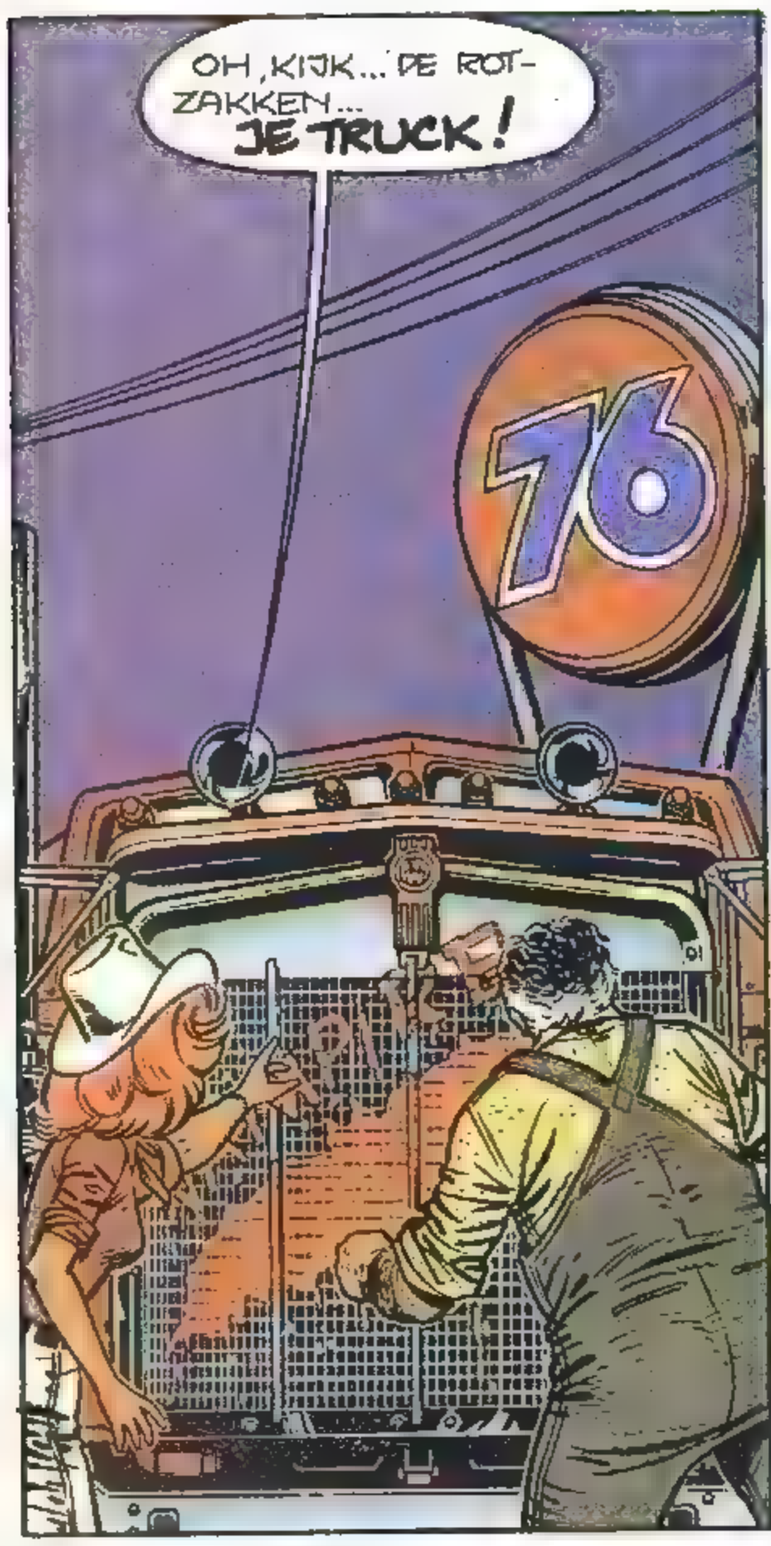

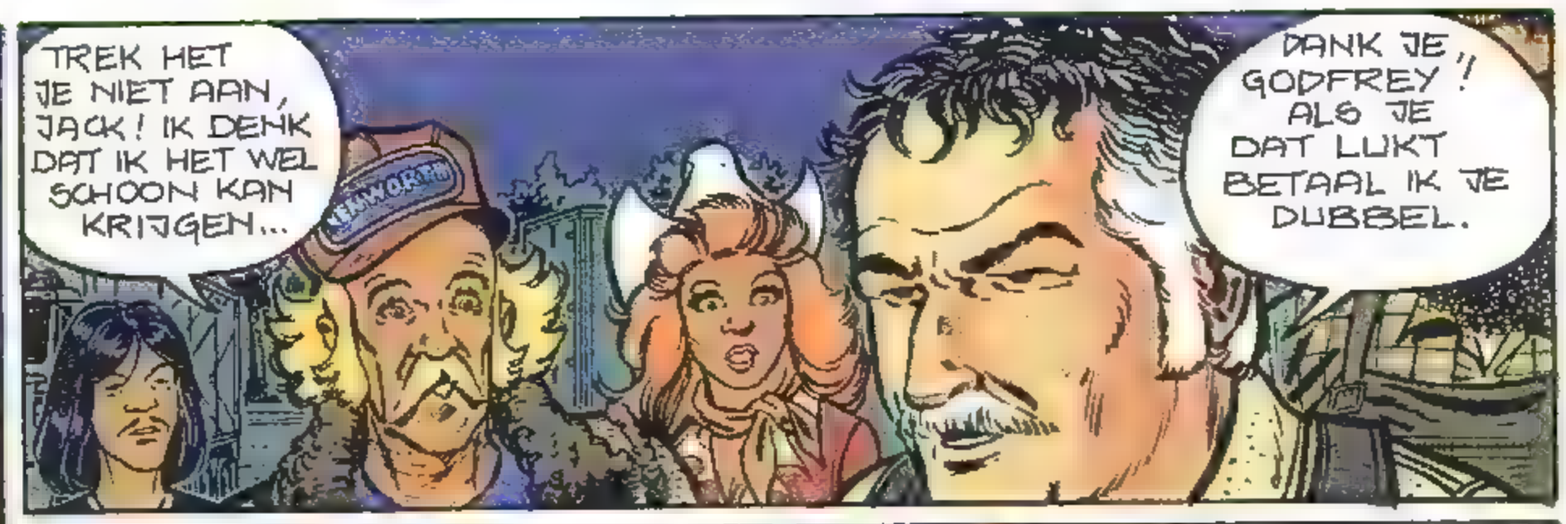

(1) COWBOY- LAARZEN.

SAMENVATTING: Jack Cummings is bedreigd door de afpersers die zich « de Vampiers » noemen. Bij de truck-stop vindt Jack zijn maats terug. Plots begint de hoorn van Big Mama te loeien... Rook slaat uit de kabine...

BIG MAMA

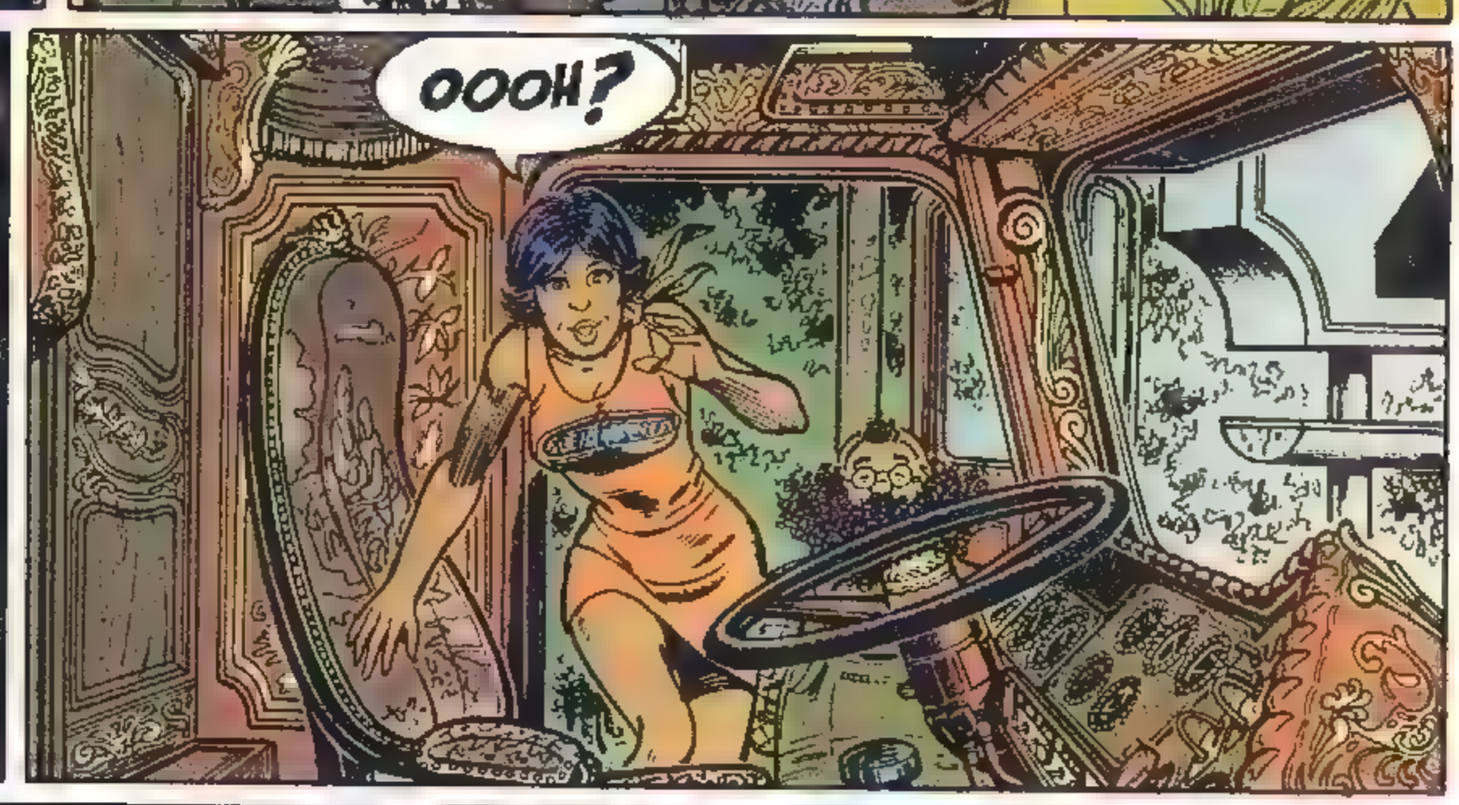

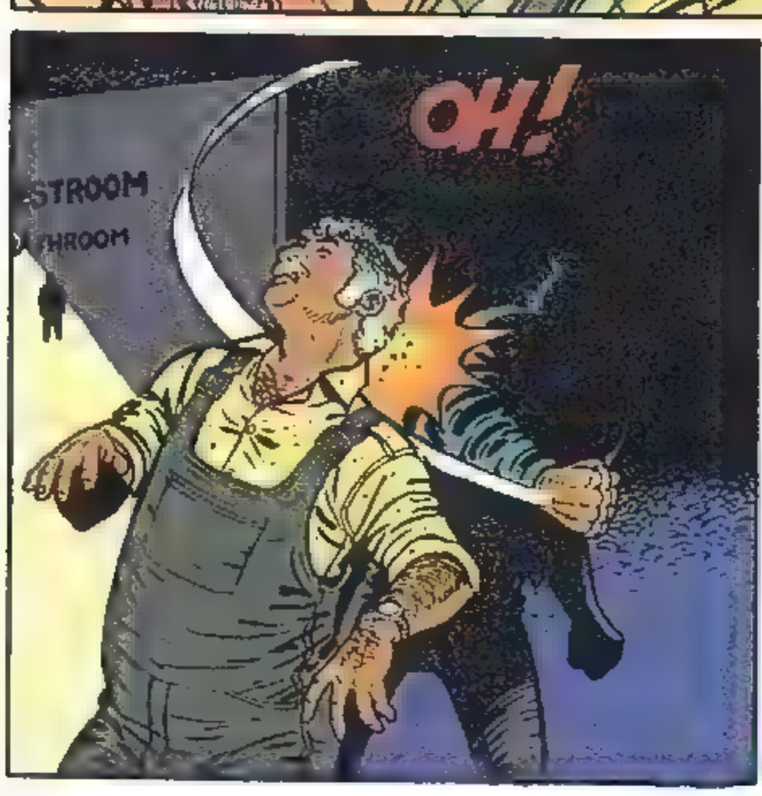

SLA OM

DE BROKKENMAKERS

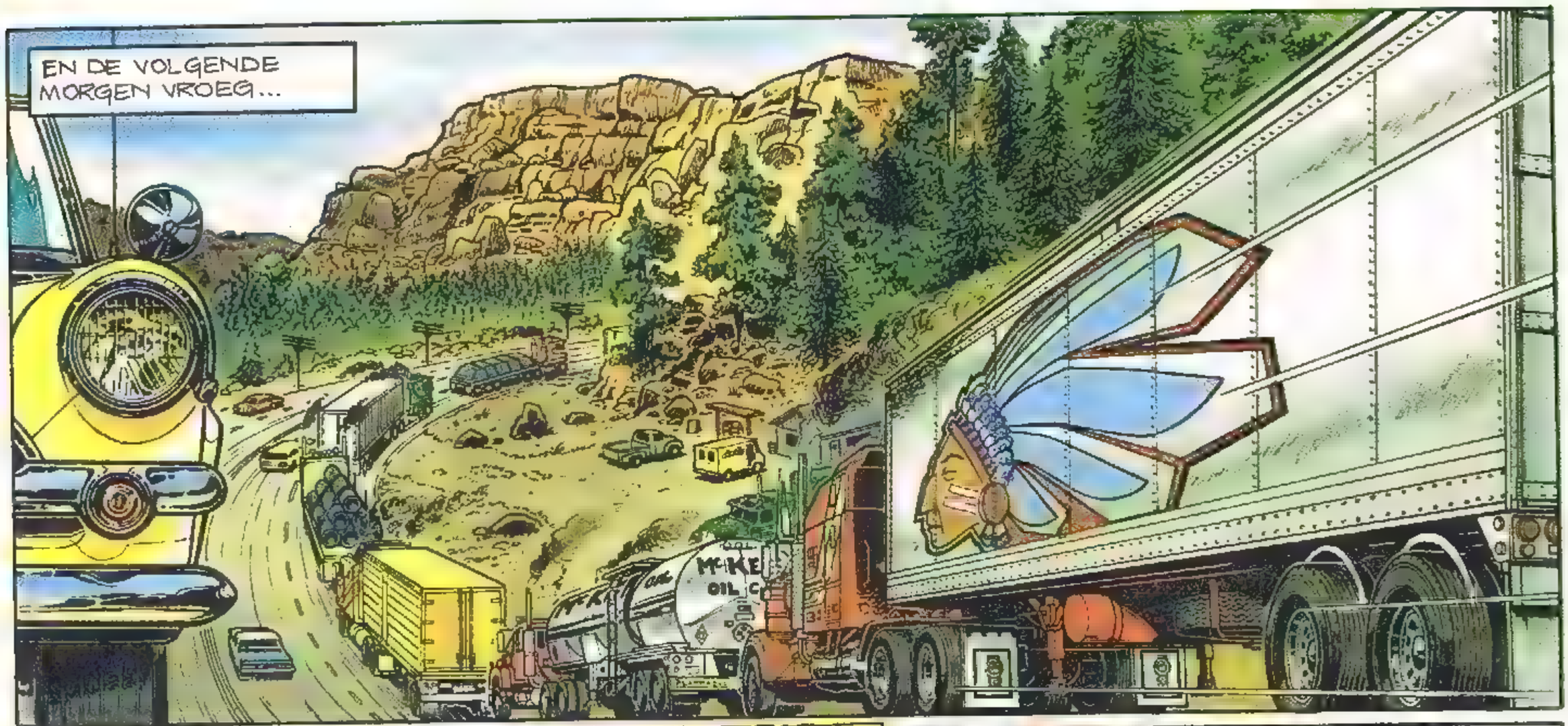

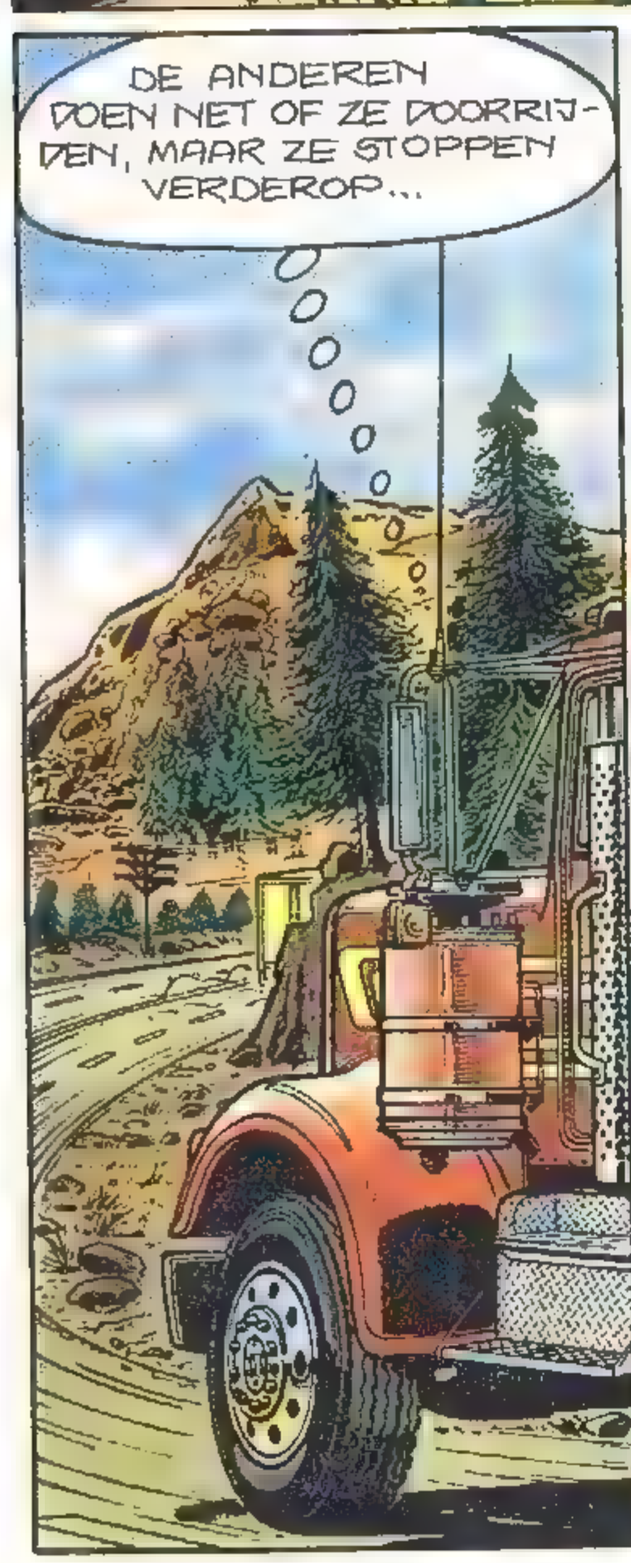

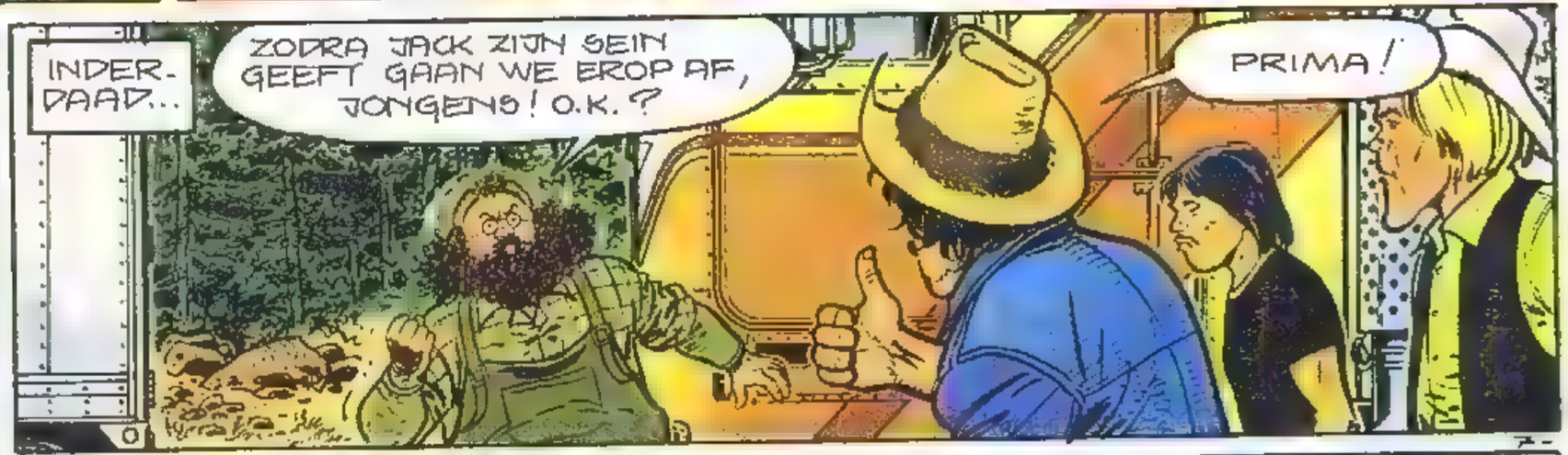

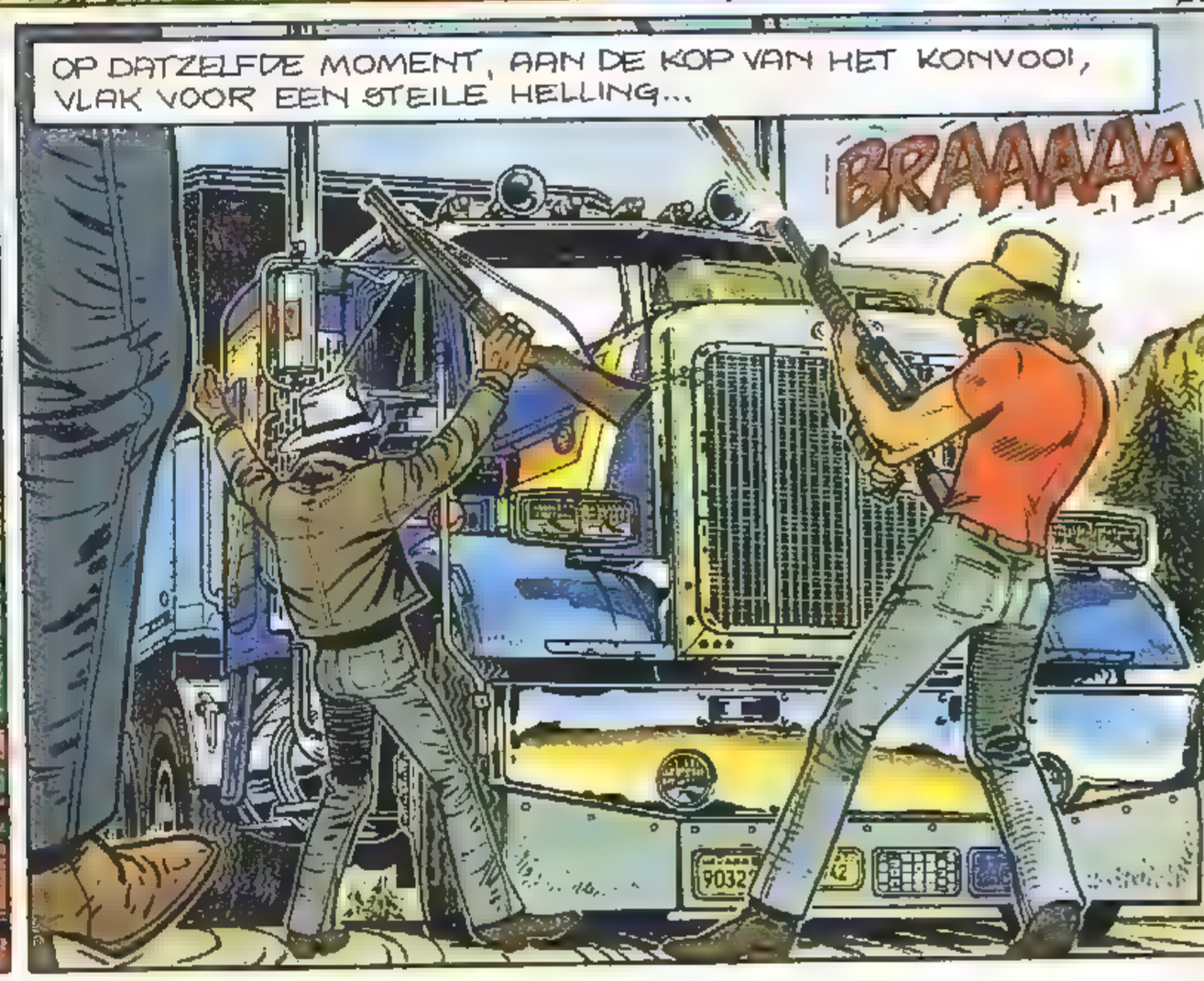

"FLORIDA CONNECTION"
ONS NIEUW ALBUM BOORDEVOL VERBRIJZELENDE AVONTUREN IS PAS VERSCHENEN!

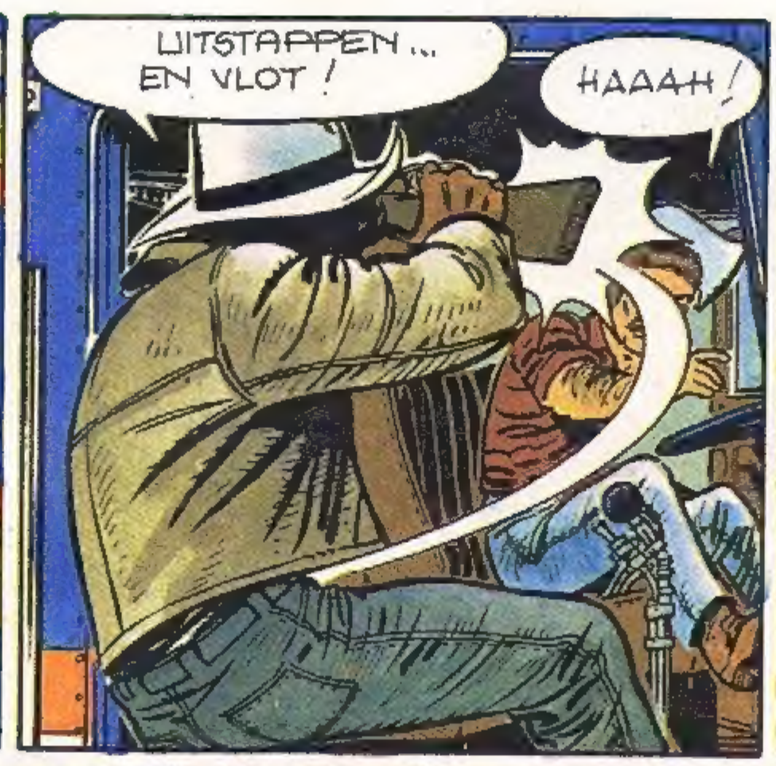

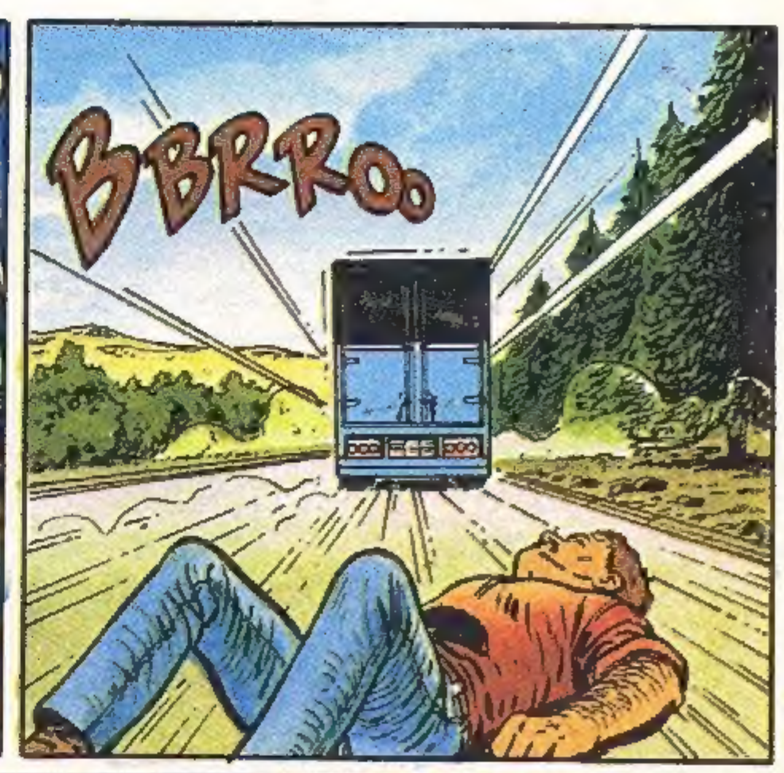

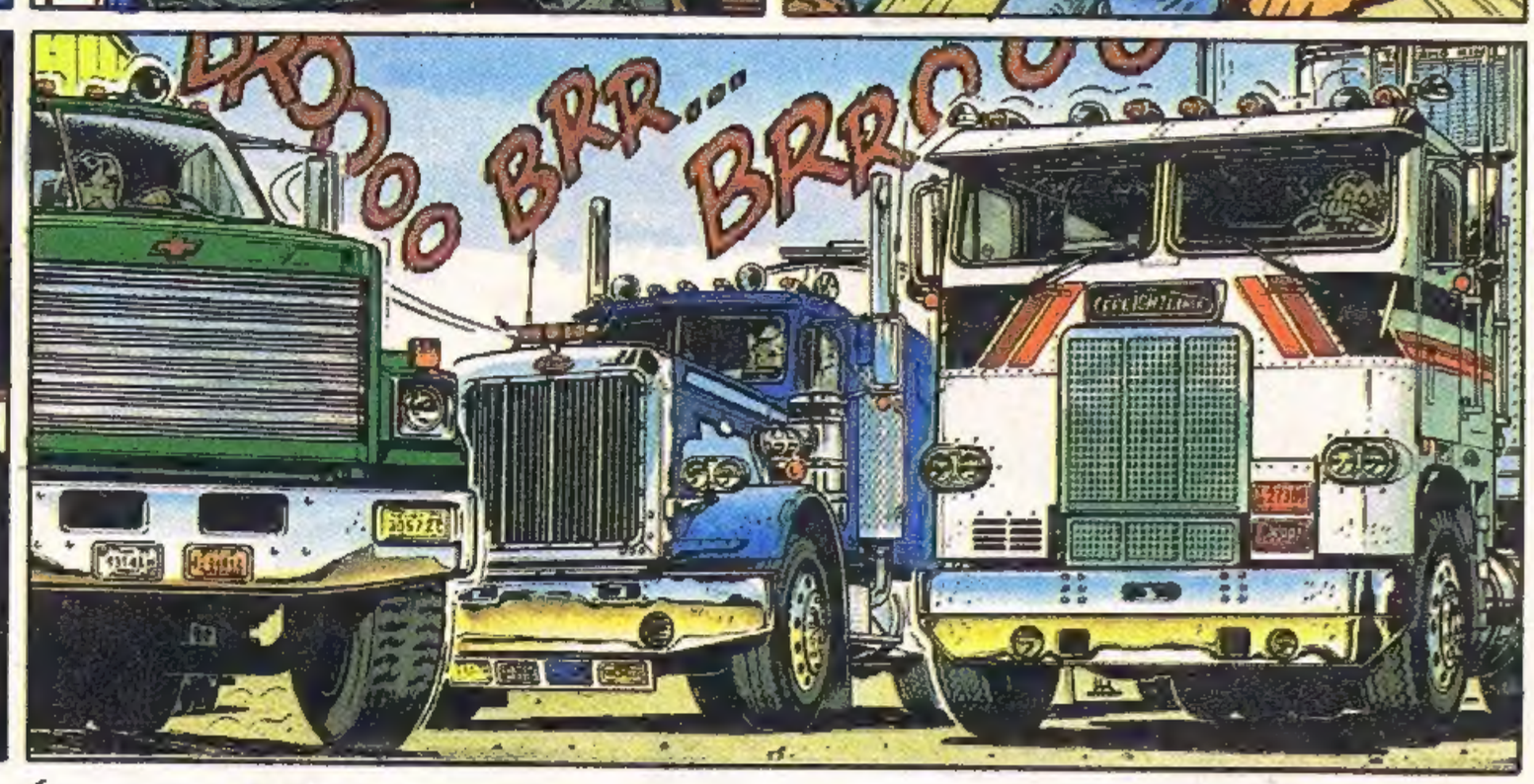

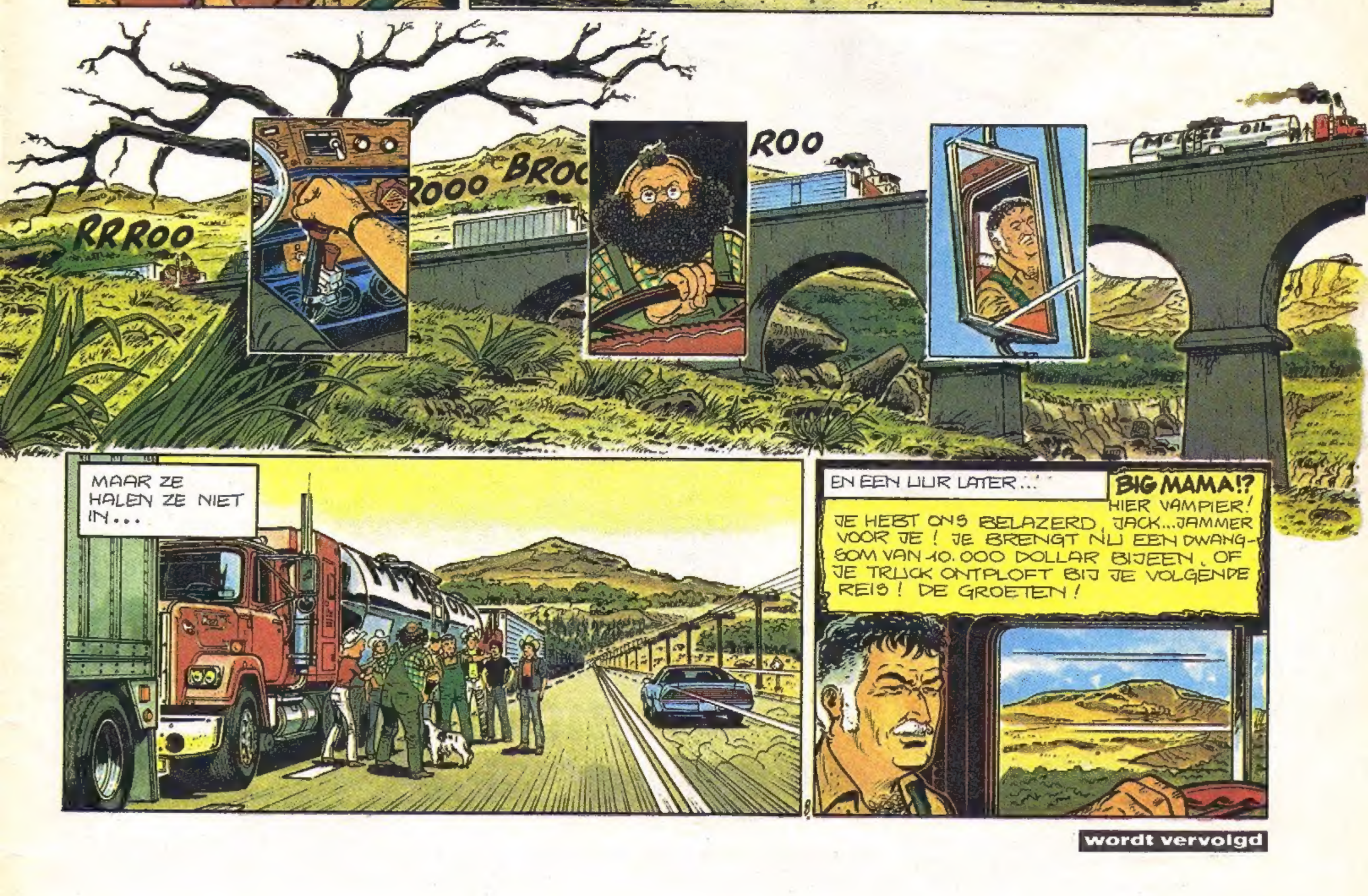

wordt vervolgd

ik casio 's morgens in mijn bad

RUIMTEVOGELS
Robots en computers vangen de vogels... maar deze kunnen de robots opsmullen!

wij casio-en onder de speeltijd

DIEPZEE VISSEN
De duiker moet zeebaarzen vangen, maar oppassen voor haaien en zeeduivels. Sukses!

jij casio-t in de bus

HET VOETBALSPEL
En ik schiet en ik dribbel en de tegenstander maakt een doelpunt en ik maak gelijk. Goal! Gewonnen!

hij casio-t met de meisjes

HET SPEL VAN DE COWBOY
Vooruit, John! Vang de kalveren met de lasso en breng ze naar de afrastering, maar opgepast voor de hoorns van de stieren!

OTHELLO...
met rekenmachientje. Pientere ideeën en lepe streken om de computer te slim af te zijn.

SPEL VAN DE PENDELBOMMENWERPER
...met ingebouwde radio! Astronauten, raketten, robots en vijandelijke jagers. Een onverbiddelijk gevecht!

zij casio-en heel lang dank zij een gegarandeerde na-speel-dienst.

jullie casio-en tijdens het vieruurtje

HET RIJSPEL
Op de autosnelweg. Ik geef vol gas, ik rem, ik versnel 160, 170... Stik. Stop! Politie!

HAVAS

CASIO
kwaliteit is de spelregel

B.M.P. Invoerder CASIO
Brussel : 02/427.98.90
Antwerpen : 03/237.91.90

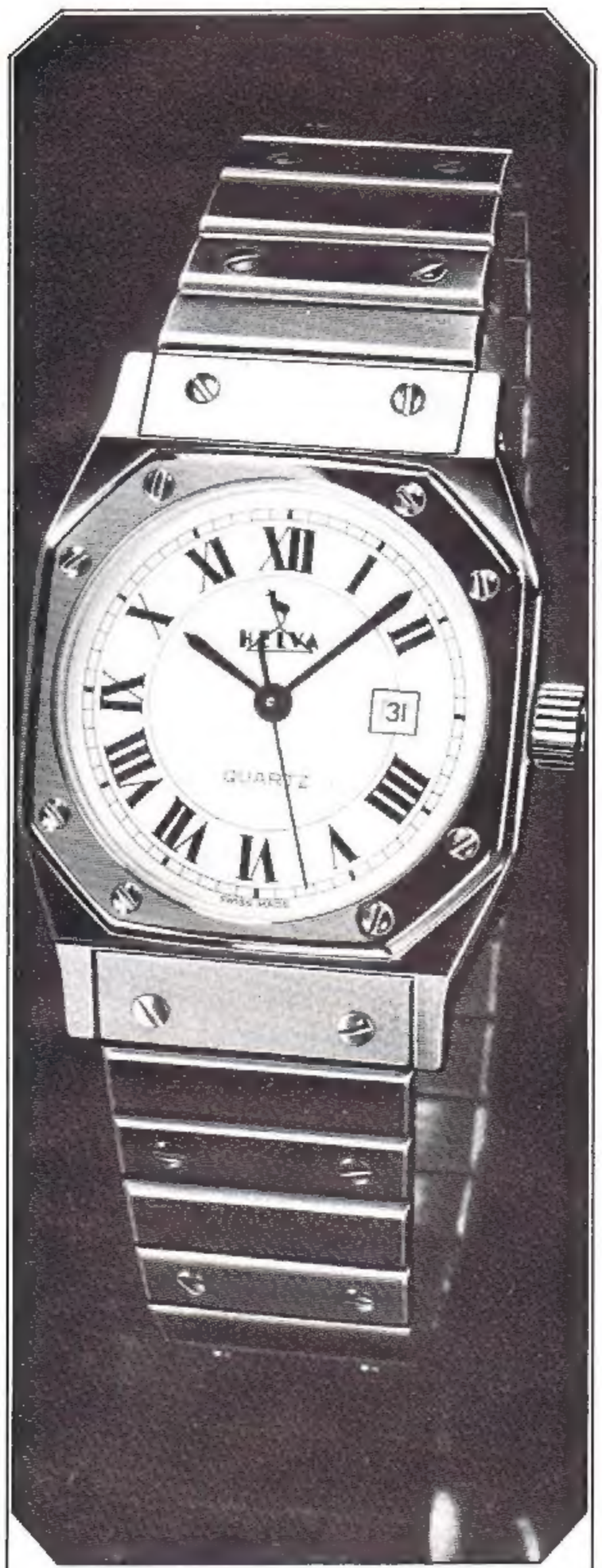

"LIBERTY"

Kwartshorloge
Stalen Kast - Waterdicht
Dames- of herenmodel
Betrouwbaar Zwitsers fabrikaat

50 jaar ervaring.

Selected by Henri Schmidt
Box 2 Schaerbeek 4 1030 Bruxelles

Dit weekblad moet verkocht worden tegen de verplichte prijs. Het mag noch in een leesmap, noch in huur gegeven worden, behalve wanneer de uitgever zijn toestemming heeft verleend! Tekeningen en manuscripten — niet door ons gevraagd — worden niet teruggezonden.

Het weekblad «Kuifje» **Lombard Uitgaven**
P.-H. Spaaklaan 1-11, 1070 Brussel — Prk. 000-0190916-20
Uitgever: Raymond LEBLANC, Is. Gerardlaan 9 - 1160 Brussel
Directeur: Guy LEBLANC
Redactie: J.-L. VERNAL, M. VAN OPPEN
Fotogravure: DE SCHUTTER N.V.
Offsetdruk: DE BIEVRE p.v.b.a. - Brasschaat

Advertenties voor België: Tel.: 02/522.56.00

ABONNEMENT	BELGIË	BUITENLAND	
Geldt niet voor Nederland		+ verzendings-kosten	TOTAAL
3 maanden (+ extra-nummer)	600 BF	—	—
6 maanden (+ 2 extra-nummers)	1.180 BF	490 BF	1.670 BF
1 jaar (+ 4 GRATIS extra-nummers)	2.150 BF	975 BF	3.125 BF
2 jaar + 8 GRATIS extra-nummers)	4.250 BF	1.950 BF	6.200 BF

BUITENLAND
Frankrijk en Zwitserland
S.A.R.L. LOMBARD FRANCE, 80 avenue du Maine, 75014 PARIS
CANADA Les Messageries Dynamiques, 775, Bld Lebeau - Montréal Qué H4N 1S5

KUIFJE-NEDERLAND
Albracht Lektuur Diensten b.v. Postbus 60
3417 ZH Montfoort - Tel.: 03484-2544 (kantooruren)
Abonnementen: 1/2 jaar f. 49.40 - 1 jaar f. 98.80
Adreswijziging: **4 weken** van te voren **schriftelijke** opgave via wikkel rondom KUIFJE
Annuleringen: opzegging **4 weken** vóór het einde van de abonnementstermijn **schriftelijk** opgeven
Advertenties: KUIFJE - NEDERLAND - Tel.: 034 84-25 44.

V O L G E N D E W E E K

Besluit HUGO zijn reis in GENEZIJDIE in een reuze volledig verhaal

en zijn CHLOROPHYL, BUDDY LONGWAY en DE BROKKENMAKERS weer van de partij!

De laatste aflevering van GRAFFITI

Robin Hoed
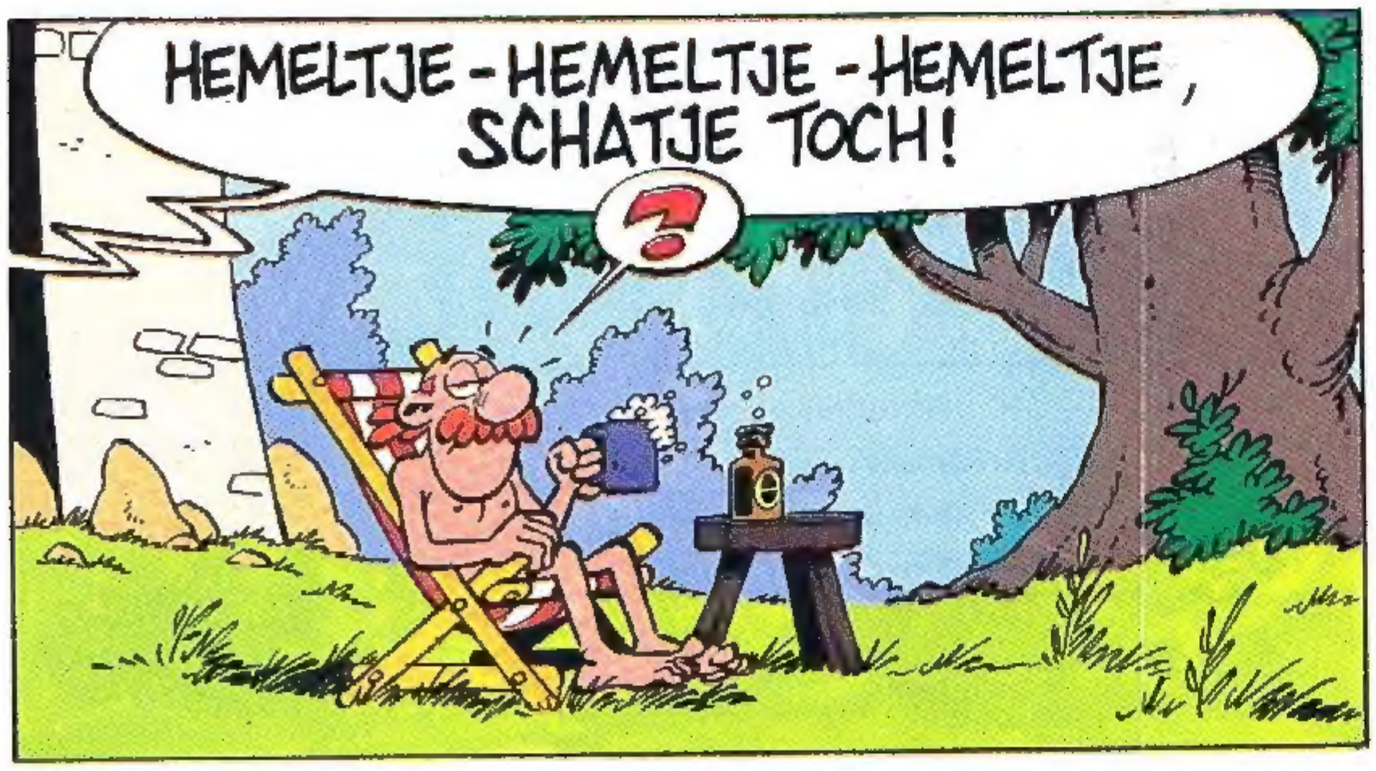
TURK
B. de GROOT